

NÉVKÖNYV

AZ

ERDÉLYI EV. REF. ANYASZENTÉGYHÁZ

S Z Á M Á R A.

1869.

TIZENKETTŐDIK ÉVFOLYAM.

KOLOZSVÁRTT,
NYOMATOTT AZ EV. REF. FŐTANODA BETŪIVEL.
1869.

Rövidítések.

a. e. = anyaegyház.

l. e. = leányegyház.

l. sz. = lelkek száma.

t. k. = tanköteles.

t. sz. = tanulók száma.

l. = lelkész.

s. l. = segéd lelkész.

ny. l. = nyugalmazott lelkész.

t. = tanító.

f. t. = fiutanító.

l. t. = leánytanító.

ny. t. = nyugalmazott tanító

u. p. = utolsó posta.

Az erdélyi egyházakban, kevés kivétellel, az iskolatanítók énekvezetők is.

A kolozsvári ev. ref. egyház történetének rövid vázlata.

Midőn e címet értekezésem felébe függesztém, bármennyire igyekeztem is óvatos lenni, hogy a várakozást és magas igényeket kizárjam nem csak azért, mert még ez ideig kielégítő adat-gyűjteménnyel nem rendelkezem; hanem azért is, mert ex professo historicus nem vagyok: mégis, nagy mértékben érzem, a multtal szemben, a felelősség súlyát. — És érzem annyival inkább, mentől méjjebben meg vagyok győződve, hogy Magyarország keleti felének, az ugy nevezett erdélyi részeknek az a szerencse jutott, hogy éppen itt, a reformatio kezdetén és fejlődésének áramlásában érje el önmagára nézve „arany korát;“ és egyszersmind védbástyája legyen szent István birodalmában a politikai és lelkiismeret szabadságának, midőn egyfelől alapot vetett a százötven évig dicsőségben nem szegény fejedelmi-kornak; másfelől, egyetlen ország volt egész Európában, hol a protestantismust — bár rövid időközönként apró felhők elhomályosították — de szellemét soha meg nem gyalázták: s a küzdelemben éppen úgy, mint a diadalban Kolozsvárnak kiváló szerep jutott; s ennek elbeszélésére avatottabb toll volna hivatva.

Mert, nagy volt, a mi ekkor kozkán forgott; és mert felismerték, s diadalra juttatták: örök dicsősége marad öseinknek; kiket sok egykoru, sok későbbi történetirő hibásan elítélt; de sem azok, sem ezek nem praevericalhatnak egy

méltányosabb kor igazság-szolgáltatásának. — Az elismerésnek egy igénytelen koszoruját; a kegyeletnek egy őszinte, becsületes könyjét ejteni a rég elmohosodott sirookra: ez volna célja ez igénytelen lapoknak. —

1517. oct. 31-e — midőn a 95. thesis megjelenik a vittembergai vártemplom ajtaján: nem csak kiáltó vád tizenhat század ellen; hanem egyszersmind destillált kifejezése e századok minden nemesebb törekvésének; cumulatioja ama semmi álokokkal el nem fojtható követelésnek, hogy közös birtokká váljék az, a mi általános örök-emberi jog: az egyén függetlensége; a szabad vizsgálódás korlátlansága; a lelkiismeret szabadsága. — Előbb — a hitre tartozó dolgokban — elavult formák: most az egyén subjectivitasának elismerése; — ott a betű: itt a szellem; — ott kötelesség: itt a jog; ott „foglyul vitt” tömeg, melyet vezetni kellett az idvességre: itt szabad nép, melynek önmagában kellett megtalálnia menyországát, istenét; — ott korlátlan hatalom, mely millióknak parancsolt; itt független elhatározás, mely elismervén az észnek, a józan okosságnak követelését örök törvényeknek hódol, mert „egy a hit, egy a remény, egy a szeretet”: ez — 1517. october 31; — ez a 95. thesis genesisise; — ez a reformatio. Ez összehasonlításra és fogalomra engemet nem a fennálló felekezetek — inkább vagy kevésbé — merév dogmái vezettek, hanem az a lüktető, megelevenítő szellem, melyet a reformatio életre költött; mely folytonos munkásságban hat és a mely lassan, de biztosan alakítja át nem csak az európai, de mindazon társadalmakat, a hová elhatott. — S ha azt mondjuk, hogy ez átalakulás diadalma az emberi szellemnek, mert mindenütt a szebbnek, jobbnak, igazabbnak csiréit látjuk sarjadni az elhintett magvakból; — mert a világosság napja hinti szét jótékony sugarait; s mert az emberiség mind

inkább be kezdi látni, hogy minő úton rázhatja le békóit: csupán érthetővé akarjuk tenni, hogy kiirthatatlan terjedésére egy néhány év, megalapítására egy félszázad elég volt; — s hogy éppen feltartóztathatatlanak ismert gyorsasága könnyen megmagyarázhatóvá teszi az ellenhatást, melyet fölkelített azoknál, kik hatalmuknak és uralkodásuknak elenyésztét voltak kénytelenek benne fölismereni. —

Ám, a pálma nő a rárakott terhek sulya alatt; — a protestantismus örök-eszme volt, melyet ideig-óráig elfojtani lehetett, kiirtani — nem; megakadályozni igen, megölni — soha. — Sőt, amaz igazság, mely benne lüktetett, s mely méltán követelt diadalmat, éppen azért, mert akadályokat gördítettek elébe: mint a kiáradott folyam, csak annál hatalmasabban haladott előre, elismertetni ama jogosultságot, hogy az emberiség közkincsévé váljék.

E közvagyonból hazánk nem lehetett kizárva. Nem csak azért, mert hatalmi állásánál fogva összeköttetésben állott Németországgal; hanem azért is, mert bár népességével nem kellő arányban, de mégis mindig voltak elegenden, kik a tudomány iránti szomjtúl úzelve, látogatták a külföldet s így folytonos szellemi összeköttetésben állottak egyfelől; míg másfelől fővárosaink német lakossága — kereskedelmi viszonyai-
val — hozta közelebb a megereedt mozgalmat és annak magvait, melyek hazánk északi vidékein termékeny talajra letek az egy századdal elébb beköltözött huszsziták unokáinál. — Többet mondok: Svédországon és Dánián kívül egyetlen egy nagyobb ország sem előzte meg hazánkat; mert, míg Schweizban 1525-ben határozza a zürichi tanács, hogy Zwingli szerint tanítsanak s Calvin 1534-ben adja ki könyvét a „keresztényen hitben való oktatásról“; míg Franciaország déli vidékein a Waldensesek unokái Kálvint követik;

mig Nagy-Brittaniában a pápától „Defensor fidei“ mel-
 léknévvel felczifrázott VIII. Henrik csak nejétől való elválása
 miatt hasonlik meg VII. Kelemennel s így 1532-ben tolja fel
 magát az egyház fejévé, de az egyházi tanban legkisebbet sem
 változtatott s fia alatt, Cranmer. canterbury érseknek sem si-
 került, sőt áldozatául esett: addig hazánkban már 1521 kö-
 rül Szakmári György — esztergami érsek — hatalmasan pré-
 dikál, és prédikáltat a lutheránusok ellen; — Budán 1523
 körül Winzheim és Grinaeus tanárok hű követői a vit-
 tembergi barátoknak, valamint Cordatus a városi, sőt a ki-
 rállyné-udvari papja is Henkel János. Maga a törvény-
 hozás is fáradhatatlannak ákarta magát bebizonyítani s 1523-
 ban hozza az LIV-dik articulust, melyben Luther követői fő-,
 és vagyon-elvesztéssel büntettetnek; — 1524-ben Szalkán
 László — esztergami érsek — a Luther elleni pápai bulla
 mintájára, körlevélben tiltja el a hitujítás követését, vagy
 a hason-tartalmu könyvek olvasását; s hogy többet ne emlit-
 sék: 1525-ben kél a hires IV. art. „lutherani ubique re-
 periuntur, capiuntur et conburnantur.“ S hogy e végzések
 nem csak az anyaországra vonatkoztak, hanem az erdélyi ré-
 szekre is, eléggé világos onnan, hogy itt is kihirdettettek; sőt,
 ezek mellett II-dik Lajos 1523-ban a szebeniekhez s hozzá-
 juk tartozó egész vidékhez ily tartalmu fenyegető parancsot
 küldött: „mind Szebenben, mind más helyeken Luther thesi-
 seit, tanait, költeményeit és könyveit, mint kiátkozottakat,
 falunként és házanként felkerestessék, a találtakat nyilván
 megégessék s ezután azokat tartani, megvenni, olvasni, ter-
 jesztetni senki se merészelje, minden javainak elvesztése terhe
 alatt.“ *)

*) Keresztyén magvető, Jakob Elek közlése szerint, Haner után.

Ilyen állapotban találta hazánkat 1526. aug. 29-ke, a mohácsi gyásznapi, mely három részre szaggatta a magyar birodalmat; s a széttépett tricolor zászló felett osztozott Ferdinánd, Zápolya János és a Solimán győzedelmes serge.

Távol vagyunk attól, hogy emeggyászolhatatlan nemzeti csapásnak tulajdonítsuk a reformatio terjedését; de nem óvakodunk elfogadni ama véleményt, hogy a törökök különben sem sokat érdeklődvén a hit dolgai iránt, a két ellen-király nagyon kiméletesen járt el a protestansokkal, s egymás iránti féltékenykedésből nem ragaszkodtak a különben is szigorú törvény betű szerinti exequalásához, mindkettőnek érdekében állván: megnyerni, vagy legalább el nem idegeníteni magától a népet, melynek feje vágyott lenni. Így történt, hogy míg az anya-országban nagyobb volt az ellentállás, az erdélyi részekben sokkal kevesebb akadályal küzdve, s azokat legyőzve haladt a hitújítás célja felé.

Szebené a kezdeményezés dicsősége, s ennek fénye, ragyogásával veszi körül a Pempflinger Márk, Csukás Péter, György barát, s mások nevét, kik odavezették a szent ügyet, hogy már 1529-ben febr. 18-án meghatározzák, hogy városukból nyolcz nap alatt eltávozzanak a barátok. Még nagyobb dimensiot nyert a hitújítás, midőn 1533-ban Hontér hazajöven, és Brasóban pappá választatván, nem csak élőszóval hirdette, hanem nyomdát alapítván, az ágostai confessiot és Luther könyveit terjesztette. — A megindult mozgalmat, Zápolya János halála után, leginkább Martinuzzi igyekezett elfojtani, de törekvése nem sikerült: a mennyiben 1543-ban a kolozsvári országgyűlésen bár feleletre szorította a brassóiakat, de meg nem akadályozhatta, hogy egyre-másra át ne térjenek a szász-városok, s a körülöttük levő területek.

S midőn itt tulajdonképeni értekezésünk főpontjához

értünk, nem tehetjük, hogy csodálatunkat ki ne fejezzük a felett — hogy ebben a korban — Kolozsvárnak neve sehol elő nem fordul, mint olyané, mely vezető; sőt mint olyané sem, mely a nagyszerű mozgalmat legalább részvételével gyámo- litotta volna. — Csodálatunkat még az sem paralysálja, hogy egy századdal előbb 1448-ban Kolozsvárnak küldöttei Budán Szilágyi Mihály kormányzó előtt a város magyar és szász ajku polgárai között felmerült viszályt úgy egyenlítik ki, hogy „50 magyar, 50 szász tagból alakulandó képviselőség köteles a választást úgy intézni, hogy egy esztendőben a bíró ma- gyar, másikon szász; a 12 tagból álló tanács fele része magyar, fele szász legyen; s minden nemű jövedelem a két nemzet közt egyen-osztályrésztül essék.“ *) És csodálkozunk annyival inkább, mert daczára ez egyességnek — mely aequa- lis division alapszik — meg vagyunk győződve, hogy Kolozs- vár lakossága nagyobb részben szász volt; mit nagy mérték- ben bizonyít az is, hogy később 1568-ban a magyarok „panaszszal járulnak János Zsigmond elé a szászok miatt, a kik nem akarják vala engedni, hogy a maguk nyelvén a szé- kes-egyházban prédikácziót hallgassanak; urvacsorát vegyenek, keresztelkedjenek s az isteni tisztelethez tartozó szertartásokat végezzék, holott a templomot eleitől fogva közösen használták; közös jövedelemből tartották fenn, s valamint a vallás válto- zás előtt, úgy azután is magyar nyelven is miséztek benne.“ **) Ugyanezen kútfőből látjuk, hogy a szászok e tekintetben re- monstrálnak, hogy 1526-ig az iskolában mindig szász tanító volt, s ekkor a magyarok „per tumultum“ válaszzák meg

*) Fekete Mihály tanár „A kolozsvári ev. ref. főtanoda története“ kéziratban levő jeles művéből. — Ez idézetnél minde- nyütt F. M. betűt használók. —

**) F. M. Gr. K. J. „Deutsche Fundgruben“ után.

Tordai Jánost; hogy gyermekeik azolta árván vannak, s a német nyelv az iskolából merőben ki van rekesztve. — S bár e perben, mely a két natio közt folyt — cancellár Csáki Mihály befolyása nyomán — a magyarok győztek; mi hajlandók vagyunk hinni, hogy e kérdésben nem annyira a többség, mint inkább politikai tekintetek voltak irányadók. — E meggyőződésünkhez annál inkább ragaszkodunk, mert különben még megmagyarázhatatlanabb volna, hogy midőn a szász-földön gyűlést-gyűlés követett, melyeken a Luther tudománya és az ágostai confessio végleg elfogadtatott, hogyan maradtak volna a kolozsváriak hátra, ha a „circumspectusokat“ nem vezette volna ama tekintet, mely isolált helyzetükből önkint következett.

Most, Zápolya Jánosnak 1540. jul. 21-én történt halála után, midőn majdnem két évig tart az alkudozás Izabella és Ferdinánd között, mely végre is az özvegy királyné előnyére dül el; midőn Erdély területe Kassától Bélgrádig terjed s lőn fészkévé a magyar önállóságnak, vagy legalább függetlenségi törekvéseknek; most, midőn minden magyar szívnek föl kellett dobogni, mert a létel és nem-létel kérdése előtt állott; midőn az akaratnak ereje kellett hogy lüktessen a közéletnek minden mozzanatában, mert végre Gyula-Fehérvártt látta királynéját, s benne szabadságának biztosítékát: most, érkezett el végre a percz, melyben Kolozsvár sem maradhatott többé némán, tétlenül; meg kellett ragadnia az alkalmat, hogy — a reformatio tekintetében — az erdélyi magyar részekre nézve központtá váljék, mely századokra kiható elhatározásoknak szolgáljon alapul. Képzelné se lehet, hogy a már majdnem harmincz éves mozgalom, mely mindjárt kezdetén nálunk is diadalra jutott, úgy haladott volna át Kolozsvár felett, hogy jótékony szellője ne érintette volna. Memnon-szobor volt, melyet

csak életre kellett szólítani; mint minden forradalomnak intéző kézre, egy férfura volt szüksége s Kolozsvár ezt nyerte meg, a kezdeményezésre nézve, Heltai Gáspárban.

E lapoknak nem lehet célja csak megközelítőleg is ki-merítő biographiát adni azon férfuról, kit nemcsak helyzete emelt egy időre vezéri szerepre az erdélyi magyarság reformálásában, hanem nagy tehetségei is, mit elég fényesen bizonyítanak hátrahagyott munkái, különösen pedig a biblia-fordítása, melyet 1551—1561 bocsátott világ elébe. A legméjebb tiszteletnek jelét még akkor sem tagadhatjuk meg, ha látjuk, hogy egy tized elég volt arra, hogy másnak — a híres Dávid Ferencznek — engedje át a vezérséget; s egy másik tized teljesen kitépi kezéből a zászlót, melyet ő emelt fel. — De beszéljen Bod Péter (Athenas,) ki bárminő gazdálkodva nyújtja is az adatokat, megbecsülhetetlenek.

„Heltai Gáspár neve arra mutat, mintha Heltáról vette volna eredetét, mely egy százsz falu Szeben mellett (s ezt teszi hozzá naivul:) a hól híres cseresznye terem; de cselekedetei és egész életének folyása azt tanusítják, hogy magyar lett volna. Tanult Vittembergában 1549-dik eszt. Erdélybe visszajövéen, lett kolozsvári pap, követte — úgy látszik — mindenkor azt az sententziát az Ur vacsorája materiájában, a melyet a reformatusok követnek.“ — Alább így szól: „A Fejérvári tiz napi disputatio az Istenről a király előtt. 1568. 4. R. Ezt kétszer adta ki; mikor elsőben kinyomatta, akkor a reformatusok értelmeket követte; de mikor másodsor kiadta, jelenti az előljáró-beszédében, hogy értelmében ingadoz és sententziáját változtatja.“ Még alább így jellemzi: „A sz. háromság tagadók ellen eleinte keményen viselte magát, melyre nézve Pápai Páriz Ferencz nevezi így: Magnus suae aetatis Socino-Mastix; de hanyatlani kezdett idejében ő is hoz-

zajok hanyatlott. Melynek oka a volt: hogy a kolozsvári dézma neki, mint plébánusnak, inkább megmaradna kezében; mivel az anti-trinitariusok elszaporodván, kiknek a király is kedvezett, a dézmát is azoknak papjaiknak kezdték adni. Vetí ezt szemére neki Károlyi Péter a váradi pap s nevezi: Midas alter Claudiopolitanus, a ki hogy aranyat gyűjthetne, az aragnál drágább hitét változtatta. Ugy látszik mindazáltal, hogy ötét kifaragták mind a dézmából s mind a plébánusságból; tipographiát állított azért fel, a melyben foglalatoskodott; a mely által ment az ő gyermekeire is. Így a maga példájával eléggé megbizonyította, mely nehéz földiekről lemondani még azoknak is, kik azt másoknak javallják; és hogy a papok is csak emberek.“ —

Kemény ítélet, nehéz sententia; annál keményebb, mert Bod Péter mondja. — Hogy ítélete minő documentumokon nyugszik, előttem ismeretlenek; de föltétlenül el nem fogadhatom. — Az az ember, ki Wittembergbe menetele előtt már az akkori culturának bizonyosan színvonalán állott; ki az európai terjedelmű, hitújító forradalomról saját hazájában elég tájékozottságot nyerhetett s ezzel meg nem elégedve, kimegy, meritni az eredeti forrásból; ott látja az óriás küzdelmet színről-szinre, meggyőződik saját szemével, hogy a reformatio bajnokainak jutalma üldöztetés, veszedelem; s midőn visszajő, mégis van elég erkölcsi bátorsága meggyújtani a hitújítás fátyliját; „és sokat fáradozott az ecclesianak sokféle czeremoniáktól való megtisztításában;“ — hogy ez az ember azért, „mert a dézmából kifaragták,“ azért lett volna „Midas alter“: oly ítélet, melyet csupán az akkori kor kíméletet nem ismerő szenvedélyessége; s az egyiknek vagy másoknak valamelyik felekezethez tartozó türelmetlen szívóssága menthet, vagy legjobb esetben igazolhat.

Én egészen másban vélem feltalálhatni kulcsát annak, hogy Heltai „sententiaját változtatta.“ — Minden forradalomnak az a természete, hogy azt nem egyesek vezetik; a vezető mindenütt a közszellem, melynek az individuumok csak eszközei. — Nem egyesek hozzák elő a tényeket; hanem megfordítva: ezek sodorják el mindazokat, kik utjokba állanak, ha nem elég erősek belemarkolni vaskézzel s uralkodni a szilaj hullámokon. S még ekkor is kétséges a diadal, mert a forradalmak mindenha abban culmináltak, hogy semmi hajlamot sem mutattak a conservalásra; ellenkezőleg, mint Saturn, megemésztik saját gyermekeiket.

Heltai nem volt forradalmi ember; őtet csak kiváló szellemi tulajdonai, de nem izzó vérmérséklete tölték fel kezdeményezőnek Kolozsvártt, mely központul szolgált jó ideig a calvinizmusnak s utóbb az unitarizmusnak. Irhatott ő Stankar ellen, mint lutheranus; harcolhatott — mint calvinista — a lutheranosok és később az unitáriusok ellen; de mégis „sententiaját változtatta“ s mint unitárius halt meg; mert nem volt kérlelhetetlen, miént Melius; s elhatározott, mint Kálmán csehi. Ezért sodorta az ár tovább-tovább; s annak karjaiba vetette magát, ki nálánál hasonlíthatatlanul nagyobb tehetség volt: a Dávid Ferenczébe, kit izzó szenvedélye s forradalmi szelleme a dévai tragicumig sodort — Nem vagyok, soha sem voltam barátja ama blazirtságnak, hogy classicus nagy neveket ruházzak át egy vagy más jelesünkre; de — ha fennebbi igénytelen véleményem megállhat — úgy Heltait kedélyére, és csupán erre nézve az erdélyi részek magyar Melanchtonának nevezném. — Melanchton soha se csinálta volna meg a reformatiot; soha se indított volna forradalmat. — Az igaz, hogy nélküle a reformatio sem volna az, a mi lett; s ha ezt el nem is mondhatjuk Heltairól, de ő is

kedvvel dolgozott olyanokban, mint „A vigasztaló könyve és ke, keresztyéni intéssel és tanítással, miképpen kelljen az embernek készülni keresztyéni és boldog világból való kimuláshoz. Kolozsv. 1553-dik eszt. 8. R.“ — azután „Agenda, azaz: Szentegyházi Tselekedetek, melyeket követnek közönségesképpen a Keresztyén Ministerek és Lelki Pásztorok. Kolozsv. 1559. 4.“ — Későbbre: „Magyarok Dékrétomok“ s „Chronika a magyaroknak dolgairól sat.“ Mindezek nem mutatnak forradalmi szellemre.

Egészen más volt az, kivel működési tere összevágott; ki előle elragadta a vezér-szerepet; jóllehet egy ideig egymás mellett haladtak, de utóbb csak uszálya lett; mint Bod Athenasa mondja: a kolozsvári „Tsizmadia szász nemzetből való mester-ember — fia“: Dávid Ferencz.

„Még gyermek-korában az tanulásra nagy hajlandósága levén, azt serényen gyakorlotta, elsőben az Hazában: annak utánna 1548-ik eszt. a vitébergai híres Akadémián, úgy hogy még ifju korában szép hirnevet szerzett magának mások előtt“ — vezeti előnkbe Bod Péter. — „Hazájába vissza jöven, követte az ur vacsorája matériájában a Luther sententziáját; nagy buzgósággal és készséggel vetélkedett a Reformatusok ellen, kik akkor Sacramentariusoknak neveztetnek vala, úgy hogy még ifju korában nem csak kolozsvári papságot érne; hanem tétetett Superintendensnek is a Magyar Ekklésiákon“ — folytatja tovább. „De nem sokára Mélius Péter által azon matériában a tévelygésről meggyőzetvén és az dolgokra jobban megtanittatván, a reformatusok sententziájokat kezdette hasonló buzgósággal és hatalommal állatni és terjeszteni; által állván azoknak értelmekre titulussaival együtt.“ — S tovább: „Blandrata György 1563-dik eszt. Erdélybe jöven, János király udvarába mint orvos doktor, vette eszébe Dávid Ferencz-

nek könnyen változó elméjét, le-tsinálá alattomban a lábáról és a maga értelmére voná, azt állatván, hogy az Istenségben a mint egy Isteni Állat, ugy csak egy Isteni személy is vagyon.“ — S miután elbeszéli, hogy e tant „becsepegtették lassan-lassan álnok mesterséggel a király elméjébe;“ hogy „mindjárt sok követőket talált magának;“ hogy a királynak 1571-ben történt halála után 1577-ben országosan articulaljak: „hogy Dávid Ferencz sohult az országban ne visítájon — — hanemcsak Kolozsvártt és Tordán;“ de ő alá nem vetette magát, hanem nyilván hirdette meggyőződését, jóllehet „Blandrata eléggé intette Dávidot, hogy azt ne tanítaná oly nyilván“ — így végzi az Athenás: a fejedelem — Báthori Kristóf — „Tordán és Fehérváron megvizsgáltatván a dolgokat, örökös fogságra szententziáztatá s küldék a dévai várba; az holott lévén már elromlott erőtlen vén ember, hagymázba esék és meghala 1579-dik eszt.“

Ime, e röviden vázolt alakban megtétesítve áll előttünk egy ember — tragicuma. Ez a férfiú — forradalmi alak. Ha 1579-ben „elromlott, erőtlen, vén ember“ volt, ugy midőn fellép, huszonöt évvel előbb, férfi-korának erőteljében ragyoghatott. Fényes tehetségeinél fogva eléri a legmagasabbat, mit pályáján remélhetett; szikrázó elméje által megszerzi magának az általános tiszteletet; de tettvágya, akaratának mozgalmassága mind tovább-tovább űzi; meggyőzeti magát Melius által, majd Blandratához hajlik s midőn elhagyják éppen barátai, ő egyedül megáll, dacolni mer az ellene felzúduló hullámokkal, s mint hogy meghajoljék, inkább a börtönbe lép — meghalni. — Én nem mondom, hogy igaza volt abban, a mit tanított; még kevésbé mentem a processust, a melyen odáig jutott; de annyi igaz, hogy e férfiú rohamosságában lenni kellett, volt valami olyan, mi megmagyarázha-

tóvá teszi, hogy maga mellett más elsőt nem tűrhetett; — s felfoghatjuk azt a hatást, melyet elért, hogy Kolozsvártt előbb a Luther, majd a Cálvin tudománya győzött s utóbb — majd nem egy félszázadig — az unitarismus teljes diadalmát élte.

Érzem, hogy ez elbeszélés keretébe nem fér be a részletező áradozás, a mi inkább a monographiák hivatása, sőt kötelessége. De nem birtam ellentállani, hogy e két vezérférfiut be ne mutassam úgy, a mint én felfogtam őket. S ha most még megemlítem, hogy Gyulai István prédikátor a magyarok részéről; iskola-mester, vagy tanító, a derék Vizaknai Gergely és Ozorai István állottak e korban — mint becsületes és kellő készületséggel felruházott férfiak — a mozgalom központjában, megfelelvén kötelességüknek annyi dicsőséggel, a mennyi épen elég a halhatatlanságra: felvehetjük a történet fonalát, hogy a lehető röviden vázoljuk az erdélyi részek reformatiojának legeldöntőbb mozzanatát, melynek éppen Kolozsvár volt tűzhelye; hogy felmutassuk azt az arcot, mely háromszáz év alatt meglehetősen alakuláson ment át, de soha többé meg nem változott, s ma is azokat a jellemző vonásokat mutatja, melyeket akkor nyert.

A reformatio áradata, mint minden nagy eszme, mely huzamos és nehéz küzdelmek után foglalhatja el a tért, melyen bebizonyítsa élet-jogát: majd mindenütt a legkisebbtől a legnagyobbig mindent átölelt, magába központosított; s mert jobbat akart, tökéletesebbet óhajtott s ennek a meglevő helyébe kellett lépni: mindenütt lerombolta a régi avultságot; s a romok felett annak tűnt fel — a mi valóban volt — forradalomnak. Nem akarnék tulságba esni; tudom, hogy a történelem elítéli a forradalmakat, s valóban szerencsés az a nép, az a század, mely az emberi jogok diadalát békes úton szerezheti meg; de ez oly véghetetlenül ritkán történt, hogy

a forradalmakat, ha nem is tartom kívánatosoknak, de bizonyára elítélendőeknek sem. Viharok, melyek megtisztítják a levegőt; hatalmas érvágás, mely megtartja az életet s az élet egyik legdrágább jogunk.

Kolozsvárt (s egyáltalában a magyar, de kizárólag az erdélyi részeket) nem bélyegzi forradalom; még a képek és oltárok szétbontása is (Brassóban a felsőbbség beleegyezése mellett 1544-ben*), Kolozsvártt pedig 1556-ban történik meg, miről a város levéltárában, a sáfári számadásban a következő adatok olvashatók: „Soluti Benedicto Kőmies pro labore in destructione altarium claustrorum fl. 1. dr. 84“ — és ismét „Soluti Gregorio Kőmies pro labore suo in destructione altarium claustrorum fl. 2. dr. 50.“¹⁾ Maga a törvényhozás bár elég szigoruan járt el, a mennyiben articulust articulusra halmozott, ilyen a Tordán 1544-ben hozott törvény, mely a helytartót felhatalmazza, hogy büntesse a kihágókat „hogy a vallás dolgában ezentul újítást senki ne tegyen, sem életével, szokásaival, öltözetével a városon kívül levőket meg ne börtánkoztassa, hanem kiki ugy alkalmazkodjék, hogy abból embertársai épüljenek; a barátokat pedig és más egyházi férfiakat isteni tiszteletök szokott módon megtételében senki ne gátolja.“²⁾ 1545-ben a debreczeni országgyűlés XVI. t. cz. így intézkedik: senki, jószágaiban Lúther-követőket ne tartson, s kinek a helytartó, vagy az ország kapitánya megengedi, őket az ország törvénye szerint akárhol üldözhesse és meg-

---

*) 1544 „Item sind mit Willen der Obrigkeit die Bilder aus den Kirchen, auch der grosse Altar in der Pfarrkirche abgebrochen worden. — Deutsche Fundgruben. p. 27. F. M.

¹⁾ F. M. említett kézirat.

²⁾ Jakab Elek közlése. Keresztyén magvető.

foghassa ¹⁾ 1548-ban megtiltják a prédikátoroknak egy helyből máshová menni; — 1551-ben Tordán azt rendelik: „nehogy az evangelicusok pártolói a másik t. i. a pápista résznek valami rosztat tegyenek s viszont ezek is a más résznek jogait meg ne sértsék, méltatlanul ne háborgassák, sőt egyik vagy másikhöz becsülettel és szelidséggel legyen. A székelyvásárhelyieknek, a kik az evangeliomot hallgatni és tanulni akarják, legyen szabad a sz. Erzsébet kápolnában prédikáltatni s a szertartásokat és urvaország Krisztus szavai szerint kiszolgáltatni. ²⁾ Így megy ez éveken keresztül. Látjuk az írott törvényt; de sehol ama szigorúságot, mely büntet; a holt betűt mindenütt a megelevenítő szellem lengi át: a menyenyiben maga a törvényhozás is évről-évre szelidül; engedelmekre hajlandó, míg végre 1557-ben jun. 1-én Tordán meghozá határozatát, melynek bölcsesége éppen oly nagy, mint humanitása: „Clementer consentimus, ut quisque teneret eam religionem, quam vellet“ (kegyelmesen megegyezünk abban, hogy mindenki azt a vallást kövesse, a melyet akar.) 1563-ban pedig a kolozsvári országgyűlés így határoz: „Unusquisque eam, quam maluerit religionem et fidem amplecti et concionatores suae religionis libere alere possit (kinek-kinek teljes szabadságában álland arra a hitre térni, a melyikre tetszik és maga számára papot tartani), mit a segesvári országgyűlés is megerősít 1564-ben.

Ily szerencsés auspiciumok közt kezdődött és járt le az erdélyi részek hitujítása, melynek legnevezetesebb és elhatározóbb korszaka 1545—1571-ig; és ez szorosán összefügg Kolozsvárnak reformatiojával. —

¹⁾ Ugyanott.

²⁾ Ugyanott.

Kolozsvártt 1545-ben lép föl Heltai Gáspár — mint az eccla papja, szövetkezve fennemlített társaival, s megindítja a nagyszerű mozgalmat. — Fellépésökben nincs semmi megrázó; s mert az összeütközésnek nyomát sem látjuk, semmi akadály. Nyugodtan, meggondolva fognak munkájukhoz: fáradozván „az Ekklesiának sokféle tzerémoniaiktól való megtisztításában.“ S a mi legfőbb, hozzá fognak a biblia-fordításhoz, melynek kiadását bár 1551-re teszik, de egy a helybeli ref. collegium könyvtárában levő codex alapján — melyet Vizacknai Gergelyének tarthatni — világos, hogy már 1546-ban készen voltak nem csak a tervvel, hanem némely részek kidolgozásával is. Ugyanis a 3-ik levél másod-lapján ez olvasható: „Annotationes in librum Geneseos eccl. 1546“ ¹⁾ De világos Lampenak ezen szavaiból is: „1546 . . . Confecto scelere praemeditatam persecutionem iam prosequi volebat, dictataque Colosvariensibus magna aeris mulcta, quod Gasparus Heltus Pastor ibidem, cum Synergis, Omlatio Hungaro Pastore et Georgio Vizackmanno Ludi Rectore, quosdam Libros Scripturae sacrae ex Latino et Germanico Idiome Hungarico donassent, initium faciebat“ ezt a büntetést pedig Martinuzzi rendelte el a kolozsvári papokra; a mi teljességgel nem akadályozta meg, de minden esetre felüggesztette a biblia-kiadásnak megkezdését 1551-ig. Ezt az óvatosságot van jogunk feltenni azon férfiakról, kik szükségesnek látták ily későn csatlakozni a nagy mozgalomhoz; habár ennek köszönheték, hogy minden rázkodás nélkül, mondhatnók nyugodt kényelemmel lettek örökösei a már majdnem egész Erdélyben elfogadott, sőt 1550-ben kötelezőleg meghatározott azon „Reformatio“-nak, melynek szabályai

¹⁾ F. M. említett kézírata.

hoz kellett alkalmazkodni „minden városnak, mezővárosnak, és falunak“ egyházi ügyeire nézve s mely természetesen az agostai confessio, s így a Luther tudománya volt. E már — mondhatnók — consolidált álláspontot hogyan is hagyták volna el azok a férfiak, kik a szentírás fordításában elmerülve, még eddig kívül állottak azon a benső forrongáson, melynek nem sokára éppen ők lettek központjaivá.

Hogy a kolozsvári hitújítók mennyire nem voltak forradalmi természetűek, sőt éppen conservatívek voltak: semmi se bizonyítja élénkebben, mint az első kisértet 1553-ban, midőn Stankar Ferencz közöttük megjelenik, s felveti a lutheranizmus és calvinizmus kérdését. E kérdés Erdélyben még új volt; habár Dévai 1544—46-ban nyilván hirdette is a tiszán-túli vidékeken; sőt az erdődi első zsinat 1545-ben részben Calvin értelmében szervezkedett; Debreczen pedig 1556-ban egészen calvinista volt.

A nevezett Stankar Ferencz egy mantuai születésű hit-és orvostudor, Magyarországon egy nyilvános vita alkalmával, Stöckel nagyhirű lutheranus által megczáfoltatván, elűzetett s Kolozsvárra jött. ¹⁾ Itt hirdetni kezdé tudományát, mely teljesen egyezett a Calvin tanával az úrvacsora felől; de ugyanazon sorsban részesült, mint előbb: el kellett távoznia Kolozsvárról, mert reformatoraink a Luther értelmében megverték. Sőt ez incidens két röpiratnak is életet adott: az egyiknek czime: *Confessio de Mediatore generis humani Jesu Christo, vero Deo et Homine, contracta nomine et voluntate Ministrorum in Urbe Claudiopoli in Pannonia a Casparo Helto ejus loci Pastore, ect. Viteb. Ann. 1555. 8.* A másikkak czime: *Dialysis scripti Stanhari contra primum Arti-*

¹⁾ Lampe. 106. L.

culum Synodi Székiensis ect. per Franciscum Davidis Claud. 1555. 8. — A széki zsinat, melyről Dávid emlékszik, 1555-ben tartatott meg, melyről Schwarz Károly szász tudós tesz említést, s melynek pontjairól azt jegyzi meg, hogy egyeznek a szászok által 1551-ben kidolgozott javaslattal, illetőleg megállapodással; ¹⁾ ezért támadta meg azokat a nyughatatlan természetű Stankár, s éppen azért védelmezték ellené a mi lutheranus vezér-férfaink, kiket még most egymás mellett látunk harcolni.

E megveretés után Stankár, mint Lampe nevezi „homo ille turbulentus“ ismét eltávozott, de csak azért, hogy ismét visszatérjen 1557-ben, hinteni a magvakat, melyek aratást ígértek. A kolozsvári reformátorok e feletti indignatiojukban, hogy győzelmük annál teljesebb, kihatóbb legyen: disputatoria szólították fel december utolsó napjára. Ők voltak az elsők, kik felállították hitvallásukat ezekben: hiszik és vallják Jézus Krisztust, Istennek egyszülött-fiát, mint igaz Istent és embert; hogy közbenjáró Isten és ember között, nemcsak isteni, de emberi természet szerint is.“ Stankár homlok-egyenest ellenkezőt állított; s feleletéből, t. i. ezt kérdezte: vajjon az isteni természet közbejárhat, könyöröghet, kérhet ect.?

*) ugy látszik, hogy nem minden animosítás nélkül folyt le nemcsak e colloquium, hanem az egész Stankár-per, melynek helyett Kolozsvártt ez volt utolsó scenája, s mely még egyszer megújult 1558-ban, midőn nevezett férfiú Maros-Vásárhelyről — hová a kolozsvári vita után vonult — kelt iratában, melyet az özvegy királynéhoz és az ország rendéhez intézett, s melyben követeli, hogy elítéltessenek, megégettessenek.

¹⁾ Jakab Elek. Ker. Magv.

*) Lampe. 111. l.

nek kolozsvári legyőzői. A többek közt így szól: *omnes verae Doctrinae depravatores et fanatici spiritus, quales essent Gaspar Heltus, Franciscus Dávidis, Matthias Hebler et alii, qui Jesu Christo Filio Dei cum Patre et Spiritu Sancto bellum indixerint, e medio tollantur — — — juxta leges puniantur. Juris divini esse, ut ipsi cum suis facultatibus comburantur* ¹⁾ E szenvedélyes megtámadásra — per Ministros Ecclesiae Claudiopolitanae — a kolozsvári papok által az erdélyi ecclesiáknak az Isten igéjét tisztán tanító minden papok nevében, — *jussu et voluntate* — egy apologia jelent meg, melyben elbeszéli az egész Stankarral folytatott pert; megerősítik, hogy hitvallásuk nem haeresis, hanem megegyező a profeták és apostolok írásaival s végre szelíden felelnek Stankar káromlásaira. Ugyanekkor érkezett meg Melanchtonnak egy írása, melyet a vittembergai egyetem meghagyásából küldött az erdélyi ecclesiához az urvacsora tárgyában, s melyet a máj. 1-én tartott tordai zsinaton felolvastak; a melyen a jelenlevő Kálmáncsehi daczára ismételten nem csak kimondották a Luther tanaihoz való ragaszkodást, hanem ki is költék azok ellen, kik tagadták az urvacsorában a Krisztus testének *realis és substantialis jelenlétét.* ²⁾

És ezzel, a tulajdonképpeni Stankár-per, bevégeződött; ki oka volt, végkép lelépett; győzedelmes elleneinek hagyva a csatatér. A milyen rohamos volt fellépte, éppen oly dicstelen volt — személyére nézve — a lelépés. De a megveretés, bár egy olyan vérmérsékletű embernek, mint Stankár, ki folytonos extasisban élt, s meggyőződéseit egész a macacsságig potentírozta: fájdalmas és lealázó lehetett; a megveretés nem volt megsemmisítés; hanem *provocatio* egy

¹⁾ Lampe. 116. lap.

²⁾ Lampe. 117. lap.

eszmé részére, mely már akkor diadalmát ülte Genfben; s hódításokat tett ott, hol ma is ősfészket tiszteljük a Calvinismus-nak — Debreczenben; szóval, a tiszán-túli vidékeken. Ez eszmének hatalmát bizonyosan érezték a kolozsvári vezetők is akkor, midőn Stankár ellen kiadott utolsó szavukban, az apologiában — a megtámadást „röviden és szeliden“ Lampe szerint „breviter et modeste“ utasítják vissza. Ez eljárásban már láthatólag nyilatkozik az a szellem, mely hivatva volt, hogy felvegye a kihullatott zászlót, s alája egy időre éppen azokat gyűjtse, kik leghatalmasabb tényezői valának, hogy megaláztassék. De kövessük az eszmé harczát; lássuk másik tényezőjét az eseményeknek s kísérjük azokat azon pontig, hol a vallásos küzdelemnek egy más áramlása szakítja harmadik részre az erdélyi reformatiót.

Említettem fönnebb, hogy Dévai 1544—46-ban már a Calvin tanait hirdette a tiszán-túli vidékeken; sőt, hogy annak értelmében történt némi szervezkedés az erdői zsinaton, melynek alapján, fennakadás nélkül haladt tovább az a fejlődés, mely a tiszán magyar ajkuakat — majdnem kivétel nélkül — a genfi reformator követőivé tette. Hogy e mozgalom hatása be ne szivárgott volna az erdélyi részekbe, azt képzelni sem lehet nem csak azért, mert közvetlenül a szomszédban történt: hanem, mert e vidékek összesen Izabella s később János Zsigmond kormánya alatt állottak. Hogy az új tan mindjárt az elején termékeny talajra nem talált — mint a Stankár-perbűl láttuk — könnyen kimagyarázható abból, hogy itt a lutheranismus — a különben is nagyobb részben német ajku szászoknál — már gyökeret vert; valamint abból a merev magatartásból, mely nemcsak elutasított minden újítást, hanem ellene is támadt: a mint láttuk 1547-ben meghatározott s 1550-ben már kötelezőleg kiadott

„Reformatioval.“ S hozzá tehetjük, hogy még eddig hiányzott az intéző kéz, mely fölvegye az események fonalát.

Ez az intéző kéz lett Kálmánsehi; s később Mélius Péter — a nagy nevű debreczeni pap és superintendens.

Kálmánsehi — Sánta Márton — mint Bod Péter jellemzi Athenásában —: „volt ez nagy tudományu, nagy bátorságu, tékintetes ember. Elhagyván a római vallást, követte azt az értelmet az urvacsora dolgában, melyet a Reformatosok vallanak, a melynek mind Erdélyben, mind Magyarországon szorgalmatos terjesztője volt, lévén ékesenszóló ember — — — könnyen véghez vihette. A kik ellenkező értelemben voltak, azok sok mocskos vádakkal, költött hazugságokkal terhelték; de az Evangyeliom folyamatját ázzal megakadályozni nem lehetett sat.“

Hogy „nagy tudományu, tekintetes ember“ lehetett, elégé bizonyítja, hogy minden zsinaton ott látjuk, és pedig mint olyant, kinek véleménye dönt; hogy éppen azért ellenfelei „mocskos vádakkal és költött hazugságokkal“ ostromolták, azt elfogadhatjuk, nem csak azért, mert ez oly izgatott viszonyok közt kimaradhatatlan lehetett; hanem azért is mert Lampe mondja is, hogy „incertum qua de causa“ — ismeretlen okból. — el kellett hagynia debreczeni papságát 1555-ben. Előbb Petrovichhoz ment Temesvárra, majd Erdélybe jött, (melyet jól ismert, miután előbb agyula-fehérvári iskolában rector volt) s Kolozsvártt Szegedi Lajos, Perék Lőrincz s másokkal erélyesen hirdetni kezdte a Calvinismust nyilván. Nagy volt a megdöbbenés reformatoraink részéről, mert Stankárral is folyt a per, s most egy egész kis hadsereggel kellett harczra szállani; de fölvevették a keztyüt s küzdöttek, hogy hosszú harcz és sok felelgetőzés után győzzenek. Ugyanis, vitatkozásra szólították Kálmánsehiéket, melyet meg is tartot-

tak június 13-án 1557-ben; tehát, éppen azon évben és azon hónapban, melyben a tordai országgyűlés a felekezetek teljes szabadságát proclamálta. E vitatkozásra Kálmáncsehi nem jelenhetett meg egészségi okokból, mit ellenei arra használtak fel, hogy azzal vádolják, mintha csak tettetné magát betegnek. Helyettese, illetőleg megbízott részükről Szegedi volt, a ki — előttem megfoghátatlan okokból — nem elegyedett a vitába, hanem megveretni engedé magát Heltai és Dávid által; sőt az utóbbiak őket — mint eretnekeket — kizárták maguk közül. — E vitatkozásnak volt eredménye ama confessio, mely 1558-ban jelent meg e czim alatt: *Consensus Doctrinae de Sacramentis Christi Pastorum et Ministrorum Ecclesiarum in Inferiori Pannonia et Nationis utriusque in tota Transylvania. Conscriptus et publicatus in synodo Claudiopolitana Transylvaniae* sat. A. MDLVIII. Claudiop. E consensusban ismételten kifejezik, hogy az erdélyi eclek papjai szigoruan ragaszkodjanak a vittembergai tanhoz s óvakodjanak bármi új tan bevételeétől. ¹⁾ Aláírták a dolgozatot: M. Sebastianus Boldi superintendens Ecclesiarum Christi in inferiore Pannonia; tovább Hebler szász püspök és Dávid Ferencz így: Pastor Claudiopolitanus et superintendens nationis Hungaricae in Transylvania. Alesius Dénezs pedig ekint: Pastor in Fenes et Diaconus Gyaluiensis; s magához Melanctonhoz is felküldötték, ki feleletét meg is tette, melyet a május 1-én tartott közzsínaton fel is olvastak; eredményét láttuk fennebb.

És most, midőn kolozsvári vezér-férfaink — úgy szólván — minden ellenségüktől megszabadulnak, a Kálmáncsehi és Stankar felett nyert teljes diadalmuk tetőpontján állanak, éppen most következett be az, mit bizonyára senki se várha-

¹⁾ Lampe 117. lap.

tott, senki se remélhetett: hátat forditnak győzelmüknek, szövetségeikkel ellenségeikkel; s szembe néznek a nappal, hogy árnyékukat ne lássák. Heltai és Dávid áttérnek a Calvin-tanaihoz; sőt az utolsó még püspökségéről is lemond; mert már 1558-ban Alesius szerepel mint olyan, a mi tisztán látszik ama statutákból, melyeket a tekei és sajói capitulumok számára adott ki 20 cikkben s melyek alá így jegyzi magát: *Emanata superintendente ecclesiarum Hungaricarum Dyonisio Alesio Kolosvariensi.*“ Mi idézte elő e gyors változást? E kérdés megfejtését mi — adatok hiányában — a lélek-buvárok feladatául hagyjuk fenn. Tán, ama mozgalmas szellem tettvágya, mely míg a küzdelem tartott, önmagát sarkalta a harcra s most a győzelem után, elemétől lón megfosztva; tán, a jobbra-törekvés, mit a kétely visszafojtott, míg a kimenetel kétséges volt, s most a diadalban jogát követelte s a csendes, nyugodt *contemplatio* megadta; tán, a Melius beavatkozása, ki távulról szemlélte a küzdelmet, s most, midőn látta, hogy egykori pályatársa nem csak megveretett, hanem maga az általa is melegen *cultivált* ügy az erdélyi részekben a veszély szélén áll: segítségül jött. Mindezek föltevések.

Annyi kétségtelen, hogy mentől gyorsabban jött e változás, annál meglepőbb volt; s a szakadás annál élesebb, mert már 1559-ben ott látjuk őket a medgyesi zsinaton aug. 18-dikán Hebler Mátyás elnöklete alatt; az *oppositio*t David Ferencz és Heltai Gáspár képezik; míg a lutheranusok részéről Melius ¹⁾ Dénezs a felelő (gondoljuk, név-cseré Alesius helyett.) A vitatkozás annyiban eredménytelenül folyt, a mennyiben a kibékülésről szó sem lehetett. A lutheranusok

¹⁾ Lampe. 117. lap.

mereven állottak hagyományos tételeik mellett: s ez csak fokozta a Dávid szenvedélyességét és Heltai szívósságát, hogy diadalt biztosítsanak az ügynek, melynek harczoisáivá avatták fel magukat, s melynek győzelmével magukat rehabilitálták; bukásával bizonyára maguk is elestek volna — erkölcsileg. Érezniök kellett ezt maguknak is, mert a medgyesi zsinat után rögtön Dávid egy találkozásra jött össze Meliussal, ki már ekkor méltán nagy hirben állott s mint Bod Péter mondja „Melius által azon matériában (az Urvacsorában) a tévelygésről meggyőzötven, és az dolgokra jobban megtanítatván, az Reformatusok sententziájakat kezdette hasonló buzgósággal és hatalommal állatni és terjeszteni.“ — Annyi igaz, hogy mint Antaeusnak szüksége volt megvetni lábát a földhez: Dávidnak is mindig szüksége volt valakire, a ki megadja a kezdeményezést, s a kihez biztosan támaszkodhassék; ilyen volt kezdetben Heltai; ilyen most Melius. Hanem, ha ezt ki kell is is mondanunk Dávidról; azt is meg kell vallanunk, hogy a kivitelhez nálánál — majdnem a vakmerőségig — bátrabb harczost képzelni sem tudunk. Ő mindig, mint egész ember adta magát az ügynek minden fenntartás, minden utógondolat nélkül; arra szentelte legfőbb tehetségét; kész volt rá tenni életét; valóságos hőse, lovagja a vallásos küzdelemnek.

Ily helyzetben hunyt el Izabella, fiára János Zsigmondra hagyván az erdélyi és a magyar-részek fejedelmi trónját. A helyzet maga önkint sugalta, s a történet is igazolja; hogy a vitázó felek siettek a maguk részére vonni az ifju fejedelem hajlandóságát, ki egyébiránt akkor lutheranus volt. S az ifju fejedelem akár saját ösztöneit követte, akár tanácsosai voltak elég bölcssek: a leghelyesebb utat választotta egyelőre. Tudván, hogy vallásos, hitre tartozó dolgokban önkényesen rendelkezni nem

lehet a nélkül, hogy a legszentebb érdekeket ne sértse: a felekre bizta, tőlük várta a kölcsönös kiegyezést s 1560. január 10-re Medgyesre zsinatot hívott össze, hol a fennebb már említett minőségben megjelentek az illetők, hogy a tártongó úr annál nagyobbá legyen; az összeütközés annál élesebb. — A vitatkozás a legnagyobb elkeseredéssel folyt s eredménye a lett: hogy Heltai és Dávid — mint a Kálmán-csehi-és így Calvin tanainak terjesztői, kizárattak (exclusi sunt) ¹⁾ Ez csak fokozta az elkeseredést s mindenik fél védíratokat és confessiokat bocsátott világ elé öngazolása végett; melyeket aláírásokkal láttak el; a kolozsváriak a Calvin tanai érdekében XV pontban nyilatkoztak; a lutheránusok XIV-ben, melyet Alesius is aláírt. E vitának actáit közölték a külföldi egyetemekkel is vélemény-adás, illetőleg, ítéllettétel végett; s ezeknek egy része nyilatkozott is, mint előre látható volt, a Luther értelmében. — Mindezeket, confessio alakjában, melynek egy része a sacramentariusok (értsd calvinisták) ellen volt intézve, 1563-ban világ elé bocsátották e czim alatt: „Brevis Confessio de S. Coena Dni. Ecclesiarum Saxonicarum et conjunctarum (Hungar.) in Transylvania. Una cum judicio quatuor Academiarum Germaniae, super eadem Controversia. Cum gratia et privilegio Serenissimi Principis nostri, electi Regis Hungariae. MDLXIII. 4. r.” Ugyanezen évben máj. 28-án tartatik meg Tördán amaz országgyűlés, melyet fennebb említettünk; s melynek bölcs szabadelvüségé örök-dicsőség Erdély-rendeinek. Hogy akkor János Zsigmondnak udvari papja Alesius volt, eléggé bizonyítja az, hogy számára adományozást tesz: Nos, debitum

¹⁾ Lampe. 118. lap.

ut par est, habentes respectum integritatis, eruditionis ac aliarum virtutum et dotum animi, quibus Fidelem Nostrum Venerabilem magistrum Dyonisium Alesium Kolosvariensem Superintendentem Ecclesiarum Nostrarum Transylvanicarum ac Concionatorem nostrum a Deo opt. maximo ornatum esse propria experientia didicimus; simulve attentis consideratisque fidelitate ac fidelium servitiorum meritis ejusdem Superintendentis in ejus functione Nobis exhibitis. Albae Juliae in Profesto Ascensionis D. An. 1563. ¹⁾

Az ezen irányban hullámzó mozgalmak betetőzését a következő 1564-dik évi nagy-enyedi zsinat végzi be, melyet az ifju fejedelem hívott össze, a segesvári országgyűlés határozata követkéztében, ápril. 9-re; s melyre személyesül a mult évben ismét Erdélybe visszakerült Brandrata Györgyöt tette. A meghívó levélben határozottan ki van jelölve, hogy az urvacsora feletti vélemény-különbségeket vitassák meg, egyenlitsék ki; ha pedig az nem sikerülne, tétessék intézkedés, hogy mindazoknak, kik az urvacsorában hiszik, hogy Krisztus teste jelen van; mindazoknak, kik azt nem hiszik, külön superintendensök legyen. ²⁾ S hogy annál rövidebbek lehessünk, feljegyezzük amaz általánosan elfogadott historiai tényt, hogy a kiegyezés nem sikerült; s a fejedelmi, Blandratát kinevező, levélben adott utasítás szerint: a lutherana és calvinista eccleak Erdélyben 1564-ben ápril 14-én, hat napi vitatkozás után, egymástól külön váltak. A lutheranusok megválasztották ismét Hebler Mátyást superintendensöknek; — a calvinisták pedig — legtöbbsnyire magyarok és székelyek — Alesius Dénezst. Az igaz, hogy Lampe 685-ik lapon, Dávid Ferenczet választatja meg, mely adatot

¹⁾ Bod Péter. Smirnai sz. Polikarpus. 17. lap.

²⁾ Lampe. 123—124. lap.

Jakab Elek is elfogadott s hivatkozott az „Archiv des Vereins für Siebenbürgische Landeskunde“-ra; ¹⁾ de néhai Bodola Sámuel püspök ez évkönyvek 1865-dik évi folyamában megtette rá észrevételeit, s véleményét is, mely szerint Alesiust tartotta első elődének; vagy legrosszabb esetben, nyílt kérdésnek hagyta fenn s nekünk nincs okunk e felfogást el nem fogadni.

1564-ben tehát tényleg megtörtént az elszakadás éppen azon okból, mely a reformatio bölcsőjénél a két nagy kezdeményezőt hozta meg hasonlásba. Távul vagyunk attól a felfogástól, hogy az idvességet a confessiokhoz kössük, habár a minden confessio nélkül valóságnak sem vagyunk feltétlen hivei; de a mennyire tudunk örülni annak, hogy törvényhozóink teljes szabadságot biztosítottak minden felekezetnek, s így objective sok századon, tán még mai előítéleteken és hagyományos felfogásokon is túljártak bölcseségükben: éppen annyira nem bírjuk elfojtani subjective — úgy hisszük: méltó

sajnálattunkat a felett, hogy a mi együttesen lehetett volna nagy, erős; lett gyöngye, széthuzó; egy törzsnek kétféle gyümölcse; szeretet helyett gyűlölet, vagy legjobb esetben, közöny; még reményt se hagyva fenn az összeforradásra. Mi — bármennyire ragaszkodtunk is álláspontunkhoz — óvakodunk ítéletet mondani a szabad, független elhatározás tényei felett; tiszteletet adunk, tiszteletet várunk; de óhajtottuk volna: bárha azokat, kiket a gondviselés egy világ-mozgató eszmé élére állított, kevesebb szenvedélyvel, és több nyugalomsággal áldotta volna meg: tömérdek izgatottság, felkorbácsolt vakdüh és kériklhetetlen pártszenvédély lett volna meggazdálkodva a nélkül, hogy a világ-rend kerekei megállottak volna;

¹⁾ Keresztyén magvető. 830. lap.

vagy az eszme diadalma csak egy perczre is késleltetve. — Ellenkezőleg, mi e szétvonásban látjuk a gyöngeséget és az elmaradást; s hogy erdélyi reformationk még most sincs ott, hol mindnyájan látni óhajtanók, annak az erőnek és hatalomnak teljességében, melyet képviselni hivatva van; s melyet létezése óta oly sokszor bebizonyított.

De vegyük fel a történet fonalát; s habár csak futólag is, érintsük meg amaz eseményt, mely a kettőből csinált hármat; s melynek forrása ugyancsak Kolozsvár, a mennyiben a személyek ugyanazok; s az események közvetlenül visszahatnak vallásos életére és ismertetik a mozgató elemeket.

A különválás után nem sokáig maradtak nyugodtan a kedélyek. 1563-ban visszatérvén Blandrata Erdélybe Lengyelországból, hol ez időben a Socinus tana — az Isten egységéről — előhaladásokat tett, végzettszerűleg arra volt hivatva, hogy újabb szikrát dobjon a különben is könnyen gyulékony elemek közé. A sima és minden kétségen kívül sok miveltséggel és tudománnyal bíró olasz nem sok idő alatt ismét elfoglalta helyét nem csak az udvarnál, hanem a fejedelem szívében is. S mint olyan ember, ki vezetni akar, hamar tisztába jött a terrenummal is. Az ifju fejedelem különben is kormányozható levén: azokat kellett vagy megnyerni, vagy köréből eltávolítani, kik rá hatással lehettek. Ez is könnyen sikerült; a háló leleményesen volt szöve; az áldozatok meg nem szabadulhattak. Az ember ismerő Blandrata — mint Bod Péter mondja — „vette eszébe Dávid Ferencznek könnyen változó elméjét, lecsinálá alattomban a lábáról és a maga értelmére voná; a fenesi papot, Alesius Dénezst pedig, ki „volt akkor a király papja, istenfélő, kegyes ember; ezt szép színnel, alattomban kicsinálák a király mellől.“ Ily

helyzetben jelentek volt meg fennebb az enyedi zsinaton, s hogy az actiót meg nem indították, annak valószínűleg a volt az oka; mert nem látták még kellőleg elkészítve a működési tért. De a magot hintették szorgalmasan. Dávid izgékonyszelleme forrt, minden csepp vére buzgott az új tan mellett; s mintegy várta az alkalmat, hogy nyíltan fellépessen. S az nem soká késett.

1566-ban, midőn a magyarországi részekben hasonló okból Gönczön megtartják a zsinatot, melyen az Egri Lukácsnak Krisztus istenségét kétségbe vonó tanát nem csak elítélik, hanem pontozatokat is adnak, melyekhez tartásuk magukat az írás magyarázatában; s egyszersmind felkérik a tiszán-tuliakat, hogy gyűlést tartsanak azok ellen, kik ismét veszélyeztetik az egységet: ugyanekkor Kolozsvárt Károlyi Péter iskolai tanár vádolni kezdi Dávid Ferenczet, hogy tévelygést hinteget. — E vád kihívás volt; és Dávid nem csak elfogadta, hanem meg is indítja ama mozgalmat, mely a dévai börtönben végződik, hol kialszik a fáklya, melynek hívása lett volna diadalt jelölni és nem gyász-ravatalt.

A király már ekkor meg volt nyerve az új vallásnak; s ez elég kezesség volt, mindent merni. Dávid nyíltan kezd hirdetni az új tudományt; s mintha minden ereje most culminálna, e korra esik legszélesebb munkálkodása. Nem csak szóval; hanem irodalmi úton is, erőt feszítve, hirdette az unitarismust. Természetesen, hogy ez nagy mértékben hatott, hogy a máskint gondolkozók is ne csak ébredjenek, hanem munkához lássanak és nem csak Erdélyben, hanem a magyarországi részekben is. Ujból elkezdődnek a disputatiók nyilvánosan: Gyulafehérvártt, Tordán, ismét Gyulafehérvártt s végre Maros-Vásárhelytt május 19-én melyen XIII pontozatból álló megállapodást hoznak e czím alatt: „Articuli Christiani

Consensus de sancta Trinitate; editi a Pastoribus Ungaricarum Ecclesiarum in Transylvania. Anno Christi 1566. 19. Maji. ¹⁾); de a melyek egészen egyezők voltak a Calvin értelmével, holott a tordai Zsinat az unitarismusnak kedvezett. Ez évben e törvényzikk keletkezik a tordai országgyűlésen: „Megtekintvén, hogy mindeneknek feletté minden keresztyének az isteni dolgot kelljen szeme előtt viselni; hogy ezelőtt való articulusok tartása szerint az evangeliom prédikálása semmi nemzet között meg ne háborittassék, és az Isten tisztessége nekedése még ne bántássék, sőt inkább minden bálványozások és Isten ellen való káromlások közülünk kikitisztittassanak és megszűnjenek; most is azért ujabbán végeztetett, hogy ez birodalomból minden nemzetség közül efféle bálványozások kitöröltessenek és az Istennek ígéje szabadon hirdettessék“; ²⁾ s Jakab Elek ezt teszi hozzá: „E törvényből visszafelé türelmetlenség tűnik ki a catholicismus irányában; előfelé pedig a mozgalomnak megállítása.“

Am, a mozgalmat többé megállítani nem lehetett; lángokban csapott az fel; kioltani nem, csak azt lehetett várni, hogy önmagában emésztődjék fel. S nem csak nálunk folyt a harcz; a magyarországi részek éppen úgy forrongásban voltak s Melius Péter gyűlést-gyűlésre tartott, melyeken könnyű volt győzedelmet aratni: miután a vezető eleitől fogva ő volt s szellemi tehetségeivel dominált. Erdélyben máskint állott; itt a legmerészebb elemek vitték a zászlót; s annál biztosabbak voltak, mert velök szövetekezett a hatalom, melynek befolyását paralysalni nem lehetett. És folyt a küzdelem a családi éppen úgy, mint a közéletben; a templomban úgy, mint a sajtóban,

¹⁾ Lampe. 159—162. l.

²⁾ Jakab Elek. Keresztyén magvető. Unkündenbuch.

hónnan egy egész irodalom került ki, mely minden lapja egy sötét árnyékot vet — majdnem kivétel nélkül — mindenik szereplőre; mert a kérlelhetetlenségig kiméretlenek valának egymás iránt; s gyöngédtelenek a türelmetlenségig egymás vallásos hite iránt.

A nyilvános vitatkozások is egyre tartottak, melyek közül nevezetes az, mely Gyulafehérvárra hivatott össze 1568-ban; s mely János Zsigmond jelenlétében folyt le a királyi csarnokban. E gyűlés leginkább a csoportosításért érdekes előttünk ez alkalommal. A háromság-tagadók közül ott voltak: Dávid Ferencz, jobbján: Blandrata György, azután Gyulai Pál a fehérvári iskola rectora, Balázs István kolozsvári magyar prédikátor, ki Vittembergában a józan tudománynak alapját vetette ugyan meg, de visszatérvén a hazába, hitét megváltoztatta és Hunyadi Demeter; a szent háromság mellett küzdők részéről ott voltak: Melius Péter debreczeni pap és superintendens; Czeglédi György, nagyváradai pap; Sándor András, dévai pap; Fűri Pál, bihari pap; Klein Lőrincz, besztercei pap; Károli Péter, a váradai iskola rectora. A király által védőkül, bírákül (arbiter) felszólítottak: a háromság vallók részéről Hébler Mátyás luth. superintendens; Károli Sebestyén, Heltai Gáspár és Szigethi Miklós; az unitariusok részéről: Szegedi Lajos, Csázmai István, Sztárai Miklós és Karádi Pál. A gyűlés és vitatkozás tíz napig tartott, de nem elég mérséklettel (disputationem decem dies non modestius continuarunt) és minden haszon nélkül a vallásos életre. Sem az egyik sem a másik fél nem tulajdoníthatja magának a győzelmet, habár feljegyezve találjuk, hogy Czeglédi Blandratát annyit ostromolta naponkint, hogy az végre sok gondolkozás után is csak azt felelte: hogy ő nem theo-

logus, hanem orvos; mire a tisztességes gyülekezet szépen kikaczagta.)¹⁾

Am, mentől kevésbé dicsekedhetett akár az egyik, akár a másik fél a diadallal; annál nagyobb kérelhetetlenséggel folytatták a harczot. Melius részint aggódva, nehogy a megindított mozgalom árrá dagadjon, mely elsodorja eddigi kitartó munkásságának már zöldülő vetését; részint bizva a kivított eredmény valódi tényében egész súlyát vetette a mérlegbe, hogy gátot vehessen; Dávid pedig látva, és meggyőződve, hogy az utolsó disputatio, bár győzelmet nem adott, de meg nem semmisítette, sőt erős támaszra számíthatott az ifju fejedelem hajlandóságában: ujult erővel, és izgékony természetének egész vehementiájával sietett elnyomni a győzelmet; sietett végzete felé. Hiában valók voltak az országos végzések, melyek bár vallás-szabadságot biztosítottak, de mindig azon záradékkal, hogy az újításoktól óvakodjanak, mert az élet megczáfolta mind e bölcseséget: s kikerülhetetlenné tette az eldöntő csatát. Ennek tekinthető a nagyváradi disputatio, melyet meg is tartottak octbr. 20-án 1569-ben. Bárminő érdekes legyen is egész lefolyása, ismertetését nem engedi meg e lapok szűk tere; megelégszünk, ha ennek is csoportosítását közöljük: az unitáriusok részéről: Dávid Ferencz, Heltai Gáspár, Kozárvári Pál, Vásárhelyi Ambrus, Kraczer György, Balázs István; a háromságot védők részéről: Melius Péter, Czeglédi Pál, Radiczit Gáspár, Turi Pál, Tordai Ádám, Károlyi Péter, Hellopæus Bálint; és így, míg Gyulafehérvártt még a calvinismus pártján látjuk Heltait, egy év ötlet is az ellen-táborba sodorta. 1546-ban még vezér; 1556-ban társvezető; 1569-ben Dávidnak csupán közvitéze; míg Dávidra nézve éppen megfordított arány mutatkozik: 1556-előtt csak

¹⁾ Lampe. 169—170. l. l.

közmunkás; utána társ-vezér; míg 1569-ben ott látjuk zászlóval kezében, s körülte csoportosulva mindazokat, kik előtte megnyitották a pályát; s mindketten előbb lutheránusok, majd Calvinisták, s most unitáriusok, de mindig elől, és mindig eldöntő befolyással.

A váradi disputatio lejárt annyi szenvedélyességgel, mint a mennyit bizton követelt az élet-halál-harc; ki is adták ily cím alatt: „Az váradi disputationak avagy vetélkedésnek az egy Atya Istenről, és annak Fiáról az Jézus Christusról és a Szent Lélekről igazán való előszámlálása, melly mindenic félnek akaratyából kezdetett. Mind szent havának 20. napján, 1569. esztendőben. Colosvárot, 1569. Megvan a helybeli ev. ref. főtanoda könyvtárában.

Ki volt a győztes? Kérdeznünk felesleges. A magyarországi részekben folytak az ellensúlyozó zsinatok; Erdélyben hasonlólag, a hol 1571-ben jan. 6-án¹⁾ Vásárhelytt újabb választási törvény teljes szabadságot biztosít. Kérdeznünk felesleges; mert felelnek a későbbi krónikások; felel az élet: János, Zsigmondnak 1571-ben márc. 14-kén történt halálakor Csik, Gyergyó, Udvarhely egy néhány faluval, Marosszéknak egy néhány falvát s Kolozsmonostor kivételével — hol a pápisták megmaradtak, az egész erdélyi magyar és székely lakosság legnagyobb része unitárius volt; a szászok lutheránusok, s legkevesebben a calvinisták. Az erdélyi reformatio be volt végezve; a később annyit emlegetett négy recepta religio kifejlődve, tényleg elismerve s átadva a jövődönök re jeligével: élni vagy meghalni!

Tudjuk, hogy e lapoknak célja ismertetni a tractasok, s kiválólag egyes egyházak történetét, s közre adván — netalán

¹⁾ Kővári: Erdély története III. k. 198 l.

néhol lehető — még nem közölt adatot: anyaggal szolgálni a reformatio történetéhez; — tudjuk, hogy a kolozsvári evangéliom szerint reformált egyháznak — s magában önálló tractusnak — története sajátlag éppen itt kezdődik, midőn a dogmák feletti vitatkozás megszűnén: át van adva szabad fejlődésnek; — de nem akarjuk hinni, hogy valaki találkoznék, ki vitatni akarná, hogy az itt elbeszéltek szorosan össze ne függnének kolozsvári egyházunkkal; midőn éppen e falak — melyek közt élünk — ma is hangosan beszélnek az éppen három századdal ez előtt lefolyt nagyszerű mozgalomról, melynek teljes, a legapróbb részletekig kiterjedő monographiáját adni — ha isten éltet — egyik legszebb feladatunk, s legmelegebben ápoltt gondunk leend az előttünk álló évek alatt.

Ha itt annyit említünk, hogy 1572-ön túl kell ecclanak valódi fundatioját keresnünk, s reméljük, azt meg is találjuk: be is fejezhetjük ez évi közleményünket azon ígérettel, hogy a jövő évben bevégezzük rövid vázlatunkat. Előlegképpen érdekesnek tartjuk itt közleni — szó szerint — a kolozsvári papok névsorát, a mint azt egy legkorábbi — 1689-ben kezdődő — jegyzőkönyvünk utolsó lapján 1779-ig egy kézzel, attól kezdve különböző írással folytatott följegyzésben találtuk:

Series. Rev. et Clar. Dominorm Pastorum, qui inde ab Initio Ecclae Ref. Claudiop. V. D. Ministerio functi sunt.

1. Lucas Traszki, vel Maroti. Senior. 1610.
2. Steph. Dézsi. 1614.)*
3. Johan Vári.

---

*) Ez elődünk később lón bejegyezve ironnal, szám nélkül s így, minden utána következők egy számmal alább estek e közleményben, mint az eredetiben van.

4. Francisc. Tsépei.
5. Andreas Gyöngyösi, senior. 1620.
6. Matthias, vel Mathaeus Körmöndi, senior 1617.
7. Thomas Tiszabetsi, senior 1626.
8. Laurentius Váska.
9. Steph. Jenei, senior 1645.
10. Steph. Tótfalusi.
11. Johan. Gidófalvi.
12. Johan. Tsaholtzi.
13. Georg. Bártai.
14. Valentinus Enyedi.
15. Casparus Veresmarti. Senior et Superintendens. 1661.
(hozzá tehetjük: 1668-ig, — mert akkor következik helyébe Kovásznai Péter.)
16. Steph. Tsengeri. 1671.
17. Alexius Magyarosi.
18. Petrus Kovásznai. Senior et Superintendens. 1668.
(hozzá tehetjük: 1673-ig.)
19. Benedictus Nagy-Ári.
20. Andr. Portsalmi, senior. 1677.
21. Mich. Sz.-Németi. Senior. 1680.
22. Steph. Tolnai. Senior. 1689.
23. Steph. Matkó-K. Vásárhelyi. 1690. Senior.
24. Mich. Sárpataki. Senior. 1693.
25. Steph. Szőnyi.
26. Georg. Bártai. 1698.
27. Johan. P. Szathmári.
28. Johan. Rozgóni.
29. Mich. Tsepregi.
30. Franciscus Soos. Senior 1710. et Superintendens 1717.
(meghalt 1720-ban.)

31. Petrus Tsengeri.
32. Matthaeus Intze Batzoni. 1720.
33. Paulus Viski.
34. Joseph. Filep Deáki. Senior et Súperintendens 1741.
(hozzá tehetjük: 1748-ig.)
35. Johannes Viski.
36. Sigism. P. Szathmari 1735. Senior 1748. et Superint.
1760. (Ez évben még is halt.) Filius Joh. Szath. Sub
Nro. 27.
37. Franc. Sóós. Senior. 1760. Filius Franc. Sóós. sub nro. 30.
38. Samuel F. Deaki. Filius Josephi sub nro. 34.
39. Mich. Intze ab Ao. 1751. Pro-Senior 1771. Senior
1776. Filius Matthaei I. Batzoni sub nro. 32.
40. Georg. Verestói 1765. *)
41. Paulus F. Deaki. 1767. Filius Josephi sub nro. 34. **)
42. Samuel Tordai. 1779.
43. Samuel Intze, aetate sen. 1785. Senior.
44. Franc. Szilágyi. 1794.
45. Samuel Intze, jun. 1795. Filius Michaelis sub. nro. 39.
et Nepos Mathaei I. Batzoni sub nro. 32. Senior.
46. Ladislaus Herepei.
47. Petrus Orbán. 1801.
48. Alexius Desó Krizbai. 1801, in locum Clariss. Senioris
Sam. Tordai sub nro. 42.
49. Paulus Vadas. 1803. Successor Clariss. Petr. Orbán
sub. nro. 47.
50. Samuel Hegedüs 1810. Successor Clar. Pauli Vadas
sub. nro. 49.

---

*) **) E két elődünk sorszáma az eredetiben megfordítva áll; de az évszámokból láthatólag nem helyesen.

51. Georgius Nagy. Successor Samuelis Hegedts. Successit
1813. 1-a Januarii.
52. Samuel Csiszár. Successor Cl. Georgii Nagy.
53. Carolus Herepei. Successor Clar. Samuelis Sen. Intze
sub nro. 43.
54. Gregorius Herepei (Frater Caroli uterinus natu minor.)
Successor Clar. Caroli Herepei sub nro. 53. 1835.
55. Vadás József, ifjabb Incze Sámuel segéde és következője.
1867-ben nyugalmaztatott.
56. Nagy Péter, Krizbai D. Elek segéde és következője,
1842. Püspök 1866 ápril. 22-ke oltá.
57. Szász Gerő, Csiszár Sámuel következője, 1859.
58. Szász Domokos, Herepei Gergely következője, 1859.
59. Szakács Károly, Vadás József következője 1867-ben;
1868. oct. 2-án beadta lemondását.
60. Baló Sándor, Nagy Péter következője, 1867.

(Folytatása következik.)

Szász Gerő.

Jegyzés.

A mely anyaegyházakban az utolsó posta nincs kitéve,
helyt van postaállomás.

Az erdélyi reform. anyaszentegyház világi és egyházi főhivatalnokai.

Közfőgondnokok:

- B. Kemény Ferencz ő nagyméltósága, a Leopold-rend közép-keresztes vitéze, az erdélyi karok és rendek elnöke, és volt erdélyi udvari korlátnok.
- Gr. Mikó Imre ő nagyméltósága, közmunka és közlekedési magyar kir. minister.
- M. Szacsvai Zsigmond nyugalmazott főkormányiszéki tanácsos.
- Gr. Bethlen Gábor, erdélyi főtörvényszéki tanácsos.
- B. Kemény Domokos, erdélyi főkormányiszéki tanácsos, — és a Püspök.
-

Egyházi főhivatalnokok:

- Püspök:* Nagy Péter, királyi tanácsos.
- Közjegyző:* Elekes Károly, k-fehérvári esperes és lelkész.
- Közügyigazgató:* Basa Mihály, n-enyedi esperes és harasztosi lelkész.
-

Egyházfőtanácsai hivatalnokok:

- Titkár:* Timár Károly.
- Helyettes titkári segéd:* Földesi Sándor.
- Pénztárnok:* Bányai Vitális.
- Számvívő:* Szabó Ádám.
- Ügyvéd:* Csulak Dániel.
- Irnok:* Böhm Mihály.
-

I. Vajda-hunyad-zarándi egyesült egyházmegye.

Ez egyházmegyében 25 anya-, 83 leányegyház van; lelkek száma: 4,732, tanulók száma: 429.

Főgondnokok: M. Barcsay László. Gr. Toldalagi Viktor.
Gr. Kún Kocsárd.

Algondnokok: Bágya Károly. Fekete Károly. Balogh Sándor. Kirinyi Lajos.

Nyug. esperes: Jakab Bénéjám, hátszegi lelkész.

Helyettes esperes: Baló Bénéjám, dévai lelkész.

Jegyző: Benkő György. lozsádi lelkész.

Közügyigazgató: Gál Sámuel, v.-hunyadi lelkész.

Özv. árv. pénztárnok: Koneza József, rákosdi lelkész.

Egyházak:

1. **Bács**, l. sz. 230. l. Varga Károly, t. sz. 22. tanít a lelkész. u. p. V.-Hunyád.
l. e. *Batiz*, l. sz. 4.
2. **Boldogfalva** (Óralya-) l. sz. 22. l. Fábri József. u. p. Hátszeg.
3. **Borbátviz**, l. sz. 59. l. Lukács Antal, t. sz. 11. tanít a lelkész. u. p. Puj.
l. e. *Puj*, l. sz. 16. t. sz. 13. t. Bökös Ádám. *Galacz*, l. sz. 6. *Seréd*, l. sz. 1. *Báán*, l. sz. 4. *Ponor*, l. sz. 1. *Vulkán*, l. sz. 2.
4. **Brád**, l. sz. 150. l. Zakariás Dániel, t. sz. 82, kik közül 24 fiut gymn. tantárgyakra a lelkész tanít, t. Vilmos Sándor. A leányiskolában 16 leánynak női munkát tanít Ferenczi Katalin uró. A tanítványok többségét más vallásbeliek alkotják.
l. e. *Ribicze*, l. sz. 9.

5. **Brettye (O-)** l. sz. 44. lelkeszi állomás üres, helyettesül szolgál a hátszegi lelkesz. u. p. Hátszeg.
l. e. *M.-Brettye*, l. sz. 9. *Rus*, l. sz. 4.
6. **Déva**, l. sz. 435. l. Baló Benjámín, t. sz. 34. t. Osváth Mihály.
l. e. *M.-Németi*, l. sz. 9.
7. **Fehérviz**, l. sz. 18. l. Darvai Lajos. u. p. Puj.
l. e. *Maczesd*, l. sz. 8. *Bajesd*, l. sz. 1. *Csopea*, l. sz. 1. *F.-Szálláspataka*, l. sz. 10. itt népiskola van, többnyire más felekezetűek. t. Tankó Ferencz.
8. **Gyógy (Al-)** l. sz. 96. l. Jakab Mózes, t. sz. 18. t. Réthi János. u. p. Szászváros.
l. e. *Benczencz*, l. sz. 12. *Bokaj*, l. sz. 14. *Gyalmár*, l. sz. 4.
9. **Haró**, l. sz. 259. l. Váró Márton, t. sz. 25. t. Horváth Károly, u. p. Déva.
l. e. *Berekszó*, l. sz. 28.
10. **Hátszeg**, l. sz. 115. l. Jakab Benjámín, t. sz. 59. kiknek nagyobb része más felekezetű, t. Pap József.
l. e. *Nalác*, l. sz. 6. *Pakkisa*, l. sz. 4. *N.-Vád*, l. sz. 2. *Rea*, l. sz. 3. *Totesd*, l. sz. 6. *Úncsikfalva*, l. sz. 4. *Sz.-Péterfalva*, l. sz. 1. *Farkadin*, l. sz. 4. *Tustya*, l. sz. 5. *N.-Csula*, l. sz. 4. *A.-Szilvas*, l. sz. 3. *F.-Szilvás*, hallgatók nélkül.
11. **Hosdát**, l. sz. 302. l. Sármási Áron, t. sz. 32. t. Benédek Ferencz. u. p. V.-Hunyad.
l. e. *Alsó-Nádasd*, l. sz. 12. *Zejkfalva*, l. sz. 4. *Lindzsina*, l. sz. 2.
12. **Hunyad (Vajda-)** l. sz. 138. l. Gál Sámuel, t. sz. 29. ebből 11 más vallású; t. Bán Lajos.
l. e. *Telek*, l. sz. 5. *Kasza-Bánya*, l. sz. 3. *Cserna*, l. sz. 2. *Buztur*, hallgatók nélkül.
13. **Ilye (Maros-)** l. sz. 45. l. állomás üres. u. p. Lesnyek.
l. e. *M.-Brettye*, l. sz. 3. *Branyicska*, l. sz. 11. *Lesnyek*, l. sz. 1. *Dobra*, l. sz. 2. *Abucsa*, l. sz. 15. *Gura-sztóla*, l. sz. 7. *Zám*, l. sz. 1.

14. **Kéménd**, l. sz. 70. l. Sándor József, t. sz. 18. t. Horváth Ferencz. u. p. Déva.
l. e. *Bán-Patak*, l. sz. 3.
15. **Kitid**, l. sz. 35. l. Kovács László. u. p. Hátszeg.
l. e. *Szent-György-Válya*, l. sz. 8. *Bacsalár*, l. sz. 4. *Sztrigy-Szent-György*, l. sz. 1.
16. **Klopotiva** (Nagy-) l. sz. 46. lelkészi állomás üres, helyettesül szolgál a n.-pestyéni lelkész. u. p. Hátszeg.
l. e. *Malomviz*, l. sz. 9. *Kernyesd*, l. sz. 3.
17. **Körös-Bánya**, l. sz. 162. l. Szegedi Miklós, t. sz. 17. tanít a lelkész; énekvezető Biró Dániel.
l. e. *N.-Halmágy*, l. sz. 11. *K.-Halmágy*, l. sz. 2. *Lunka*, l. sz. 2. *Vácza*, l. sz. 4. *Tomesd*, l. sz. 1. *Csács*, l. sz. 1.
18. **Kriscsor**, l. sz. 53. l. állomás üres, helyettesül szolgál a k.-bányai lelkész. u. p. Brád.
19. **Lozsád**, l. sz. 803. l. Benkő György, t. sz. 51. t. Szilágyi József. u. p. Szászváros.
l. e. *Piski*, l. sz. 6. *Martinesd*, l. sz. 4. *N.-Toti*, l. sz. 7. *K.-Toti*, hallgatók nélkül.
20. **Pestes** (Al-) l. sz. 395. l. Bede János, t. sz. 24. t. János József. u. p. V.-Hunyad.
l. e. *Fel.-Pestes*, l. sz. 6. *K.-Almás*, l. sz. 4. *Cs.-Keresztur*, l. sz. 18. *N.-Barcsa*, l. sz. 10. *K.-Barcsa*, l. sz. 10.
21. **Pestyén** (Nagy-) l. sz. 134. l. állomás üres, beszolgál a hátszegi lelkész, t. sz. 20. t. Farkas János.
l. e. *Demsus*, l. sz. 18. *Brázova*, l. sz. 8. *N.-Osztró*, l. sz. 4. *Várhely*, l. sz. 4. *Zajkány*, l. sz. 6.
22. **Rákosd**, l. sz. 513. l. Koncza József, t. sz. 37. t. Szijj Elek. u. p. V.-Hunyad.
l. e. *Boos*, l. sz. 9. *Zalasd*, l. sz. 3.
23. **Rávelt** (Nagy-) l. sz. 235. l. Péter Albert, t. sz. 21. t. Radó Mózes, u. p. Szászváros.
l. e. *Arany*, l. sz. 32. *Dedács*, l. sz. 4. *Bábolna*, l. sz. 6. *Gyertyános*, *Zolt* hallgatók nélkül.
24. **Solymos** (Maros-) l. sz. 43. l. Bogdán Mózes. u. p. Déva.

1. e. *Kecskedágy*, 1. sz. 10. *Szuliget*, 1. sz. 2.
 25. **Tordos**, 1. sz. 150. 1. Nagy Tamás, t. sz. 11. t. Vén Mihály. u. p. Szászváros.

II. Károly-fehérvári egyházmegye.

Ez egyházmegyében 11 anya- és 17 leányegyház van;
 lelkek száma: 3,300; tanulók száma: 360.

Főgondnok: B. Kemény István.

Esperes: Elekes Károly, k.-fehérvári lelkész.

Jegyző: Elekes György, m.-igeni lelkész.

Közügyigazgató: Takács József, vingárdi lelkész.

Egyházak:

1. **Abrudbánya**, 1. sz. 390. lelkészi állomás üres. t. sz. 50.
 t. Csekme József.
 1. e. *Verespatak*, 1. sz. 34.
2. **Benedek**, 1. sz. 16. 1. Farkas András, t. sz. 2. a lelkész tanit. u. p. Tövis.
3. **Borberek**, 1. sz. 94. 1. Tankó József, t. sz. 14. t. Andrád Ferencz. u. p. Alvincz.
4. **Fehérvár (Károly-)** 1. sz. 780. 1. Elekes Károly, t. sz. 92. f. t. Domján János, 1. t. Balogh Ferencz.
 1. e. *Sárd*, 1. sz. 30. *Marospart*, 1. sz. 15. *Borbánd*, 1. sz. 8. *Alsó-Váradja*, 1. sz. 14. *Szász-Sebes*, 1. sz. 10.
5. **Igen (Magyar-)** 1. sz. 366. 1. Elekes György, t. sz. 37.
 t. Török Ferencz.
 1. e. *Boros-Bocsárd*, 1. sz. 5. *Czelna*, 1. sz. 24.
6. **Krakkó**, 1. sz. 32. 1. Bodor Lőrincz, t. sz. 3. tanit a lelkész. u. p. Magyar-Igen.
 1. e. *Alsó-Gárd*, 1. sz. 8.
7. **Tövis**, 1. sz. 294. 1. Gruzda Domokos, t. sz. 30. t. Székely László.
 1. e. *Diód*, 1. sz. 42.

8. **Zalathna**, l. sz. 304. l. Hadnagy Péter, t. sz. 30. tanít a lelkész.
9. **Vajasd**, l. sz. 414. l. Tókos Sándor, t. sz. 46. t. Molnár Lajos. u. p. Tövis.
l. e. *Maros-Szt.-Imre*, l. sz. 10. *Kozslárd*, l. sz. 10.
10. **Vincz (Al-)** l. sz. 280. l. Péterfi László, t. sz. 36. t. Jakab Sándor.
l. e. *Csora*, l. sz. 20.
11. **Vingárd**, l. sz. 82. l. Takács József, t. sz. 16. t. Péter József.
l. e. *Berve*, l. sz. 12. *Henningfalva*, l. sz. 4. *Drassó*, l. sz. 3. *Girbó*, l. sz. 3. u. p. Szeredahely.

III. Nagy-enyedi egyházmegye.

Ez egyházmegyében van 32 anya- és 39 leányegyház;
lelkek száma: 18,578, tanulók száma: 1689.

Főgondnokok: B. Kemény István, M. Tisza László.
Algondnokok: M. Szilágyi Pál, Gálfi István. Ifj. gr. Toroczkai Miklós, B. Kemény Géza.
Esperes: Basa Mihály, harasztosi lelkész, u. p. Fel-Vincz.
Jegyző: Miklós Miklós, ó-tordai lelkész.
Közügyigazgató: Hegedűs Lajos, gerendi lelkész.
Aljegyző: Kállai Sándor, új-tordai lelkész.

Egyházak:

1. **Bágyon**, l. sz. 189. l. Darkó József, t. sz. 22. t. Bányai József. u. p. Ó-Torda.
l. e. *Ar-Rákos*, l. sz. 24. *Kövend*, l. sz. 8. *Várfalva*, l. sz. 16
2. **Bükkös (Magyar-)** l. sz. 615. l. Móré Károly, t. sz. 58.
t. Molnár Sámuel. u. p. M.-Ludas.
l. e. *Lándor*, l. sz. 13.
3. **Csán (Mező-Nagy-)** l. sz. 155. l. Székely Ferencz. t. sz. 18. t. a lelkész. u. p. Ar-Gyéres.

1. e. *F.-Detrehekem*, l. sz. 26. *Al.-Detrehekem*, l. sz. 16. *M.-Kóók*, l. sz. 30.
4. **Csekeiaká**, l. sz. 427. l. Bartha Elek, t. sz. 34. t. Balog Károly. u. p. M.-Ludas.
5. **Csömbord**, l. sz. 230. l. Téglás István, t. sz. 25. t. Molnár Ferencz. u. p. N.-Enyed.
l. e. *Bagó*, l. sz. 31.
6. **Csúcs**, l. sz. 131. l. nincs. t. sz. 15. u. p. M.-Ludas.
l. e. *M.-Koppánd*, l. sz. 122. t. sz. 11. *M.-Geese*, l. sz. 78.
7. **Décse** (Maros-) l. sz. 330. l. Vásárhelyi Mihály, t. sz. 52. t. Bányai Mózes, u. p. N.-Enyed.
l. e. *Inakfalva*, l. sz. 5.
8. **Egerbegy**, l. sz. 1325. l. Barabás József, t. sz. 130. f. t. Székely Dániel és Ménasági Ferencz, l. t. Szabó Pál. u. p. Ar.-Gyéres.
9. **Enyed** (Fel-) l. sz. 302. l. Sándor József, t. sz. 32. t. Mihályi Károly. u. p. N.-Enyed.
l. e. *Toróczkó-Sz.-György*, l. sz. 125. t. sz. 15. t. András Ferencz. *Toróczkó*, l. sz. 12.
10. **Földvár** (Székely-) l. sz. 75. l. Orbán Mihály, t. sz. 7. tanít a lelkész. u. p. Felvincz.
11. **Gerend**, l. sz. 672. l. Hegedüs Lajos. t. sz. 50. t. Lucza Albert. u. p. Ar.-Gyéres.
l. e. *Sóós-Szt.-Márton*, l. sz. 3. *Ar.-Lóna*, l. sz. 8.
12. **Hadrév**, l. sz. 64. l. Vajna Áron. u. p. Ar.-Gyéres.
l. e. *Kecze*, l. sz. 9.
13. **Gombás**, l. sz. 193. l. Bartha Tamás, t. sz. 18. tanít a lelkész. u. p. N.-Enyed.
l. e. *Apahida*, l. sz. 5.
14. **Gyéres** (Aranyos-) l. sz. 564. l. Zatureczki Károly, t. sz. 58. t. Vincze István.
l. e. *Ar.-Szt.-Király*, l. sz. 35.
15. **Harasztos**, l. sz. 915. l. Basa Mihály, t. sz. 91. t. Székely Elek. u. p. Felvincz.
16. **Istvánháza**, l. sz. 427. l. Nagy Domokos, t. sz. 40. t. Szász István. u. p. M.-Ludas.

1. e. *Czintos*, l. sz. 37. *O-Péterlaka*, l. sz. 2. *Sz.-Jakab*, l. sz. 2.
17. **Kapud** (Maros-) l. sz. 156. l. Bekő Mózes, t. sz. 13. tanít a lélkész u. p. Tövis.
18. **Kercsed**, l. sz. 682. l. Muzsnai Pál, t. sz. 60. t. Horváth Sámuel. u. p. Ó-Torda.
19. **Keresztur** (Gerend-) l. sz. 432. l. Gergelyfi György, t. sz. 42. t. Köllönte Lajos. u. p. Ar.-Gyéres.
20. **Kocsárd** (Székely-) l. sz. 730. l. Sükösd Ferencz, t. sz. 74. t. Keresztes Lajos. u. p. Felvincz.
l. e. *Vajdaszeg*, l. sz. 5.
21. **Lőrinczréve**, l. sz. 211. l. Benedek Dénes, t. sz. 24. t. Mihály József. u. p. N.-Enyed.
l. e. *Béld*, l. sz. 20. *Megykerék*, l. sz. 3. *Orbó*, l. sz. 10.
22. **Miriszló**, l. sz. 406. l. ifj. Sándor János, t. sz. 47. t. Fodor István. u. p. N.-Enyed.
l. e. *O.-Lapád*, l. sz. 31.
23. **Nagyiak**, l. sz. 294. l. Lakatos István, t. sz. 26. t. Orbán István. u. p. Felvincz.
l. e. *Káptalan*, l. sz. 14. *Ispánlaka*, l. sz. 6.
24. **Ozd**, l. sz. 630. l. Szigethi Gy. István, t. sz. 57. t. Benedek Tivadar. u. p. M.-Ludas.
25. **Polyán** (Aranyos-) l. sz. 460. l. Salamon István, t. sz. 41. t. Mátyás Mihály. u. p. Ó-Torda.
26. **Szent-Mihályfalva**, l. sz. 473. lelkészi állomás üres, t. sz. 36. t. Szabó Ádám. u. p. Ó-Torda.
l. e. *Mészkö*, l. sz. 2. *Sinfalva*, l. sz. 5.
27. **Torda** (Ó-) l. sz. 2410. l. Miklós Miklós, s. l. és f. t. Dózsa József és Molnár Márton, l. t. Mezei András és özv. Pap Jánosné, t. sz. 228.
l. e. *Szind*, l. sz. 4.
28. **Torda** (Új-) l. sz. 1935. l. Kállai Sándor, ny. l. Szabó Ferencz, t. sz. 182. f. t. Csákány Károly, l. t. Fekete János.
29. **Túr**, l. sz. 225. l. Kocsis Dénes, t. sz. 15. tanít a lélkész. u. p. Torda.
l. e. *Bányabükk*, l. sz. 9. *Mikes*, l. sz. 5.

30. **Ujfalu** (Szász-) l. sz. 161. l. Benedek Keresztes, t. sz. 11. tanít a lelkész. u. p. N.-Enyed.
l. e. *M-Szentkirály*, l. sz. 170. t. sz. 15. t. Kis István. *Tompaháza*, l. sz. 12.
31. **Ujvár** (Maros-) l. sz. 755. l. Sebestyén Áron, t. sz. 55. tanít a lelkész. u. p. Felvincz.
l. e. *Csongva*, l. sz. 22. *Ó-Szilvás*, l. sz. 8. *F-Ujvár*, l. sz. 20. *M-Cseszve*, l. sz. 22.
32. **Vincz** (Fel-) l. sz. 1015. l. Tóth Mózes, t. sz. 100. f. t. most választatik, l. t. Makkai Márton.

IV. Kolozsvári egyházmegye.

Ez egyházmegyében 1 anya-, és 1 leányegyház van;
lelkek száma: 8,305. tanulók száma: 730.

Főgondnokok: Nagy Péter, püspök és királyi tanácsos. M. Incze Mihály, főkorm. nyug. titkár.

Algondnokok: Szász Gerő, kolozsvári első lelkész. Csulak Dániel, jogi gondnok. Kéle Izrael, gazda-gondnok.

Esperes: Vadas József, ny. l.

Jegyző: Szász Gerő.

Kolozsvár, l. sz. 8,149. lelkészek: Szász Gerő, Szász Domokos és Baló Sándor; egy hely üres.

Énekvezetők: Szász Lajos a belvárosi templomban. Tóth Tamás a külvárosi templomban.

Organista: Bothos István.

l. e. *Szamosfalva*, l. sz. 156; t. sz. 16; t. Máté József

I s k o l á k:

- a) A belvárosi leányiskola; Főtanítónő: Dömötör Teréz k. a. s. t. Szász Lajos. Rajztanító: Graf Jakab; német- és francia-nyelv tanító: Graf Jakabné; női munka tanító:

- özv. Zilahi Lászlóné. T. sz. 62. Iskola felügyelő: Szász Domokos.
- b) A külvárosi leányiskola. Tanító: Tóth Tamás; női munka tanító: Tóth Tamásné; t. sz. 49.
- c) A nemes nőegylet által alapított külmagyarutczai népiskola. Tanító: Szentgyörgyi Lajos, s. t. Barabás Károly; női munka tanító: Szentgyörgyi Lajosné; f. t. sz. 133. l. t. sz. 91. Iskolafelügyelő: Szász Gerő.
- d) A hidelvei népiskola. Tanító: Mike János; s. t. Benedek József; női munka tanítók: Mike Jánosné és Benedek Józsefné; f. t. sz. 139. l. t. sz. 86. Iskolafelügyelő: Baló Sándor.
- e) A mesterinasók vasárnapi iskolája a helybeli főtanodában. Áll ez iskola 3 osztályból: t. sz. 154. Tanítók: Benedek József, Szentgyörgyi Lajos és Barabás Károly. Iskolafelügyelő: Indali Péter.

V. Kolozs-kalotai egyházmegye.

Ez egyházmegyében 40 anya-, és 18 leányegyház van;
lelkek száma: 23,555; tanulók száma: 3,337.

Főgondnokok: Gr Csáki György. M. Lészai Ferenc. M.
Lészai Lajos.

Algondnok: Szentiványi Ferencz.

Esperes: Szakács István, sz.-lónai lelkész, u. p. Gyalu.

Jegyző: Hory Farkas, m.-gy. monostori lelkész.

Közügyigazgató: Gillyén János, körösfői lelkész.

Aljegyző: Herczeg Sándor, n.-almási lelkész.

Özvegy-árvai pénztárnok: Kónya András, gyalui lelkész.

Egyházak:

1. **Almás** (Nagy-) l. sz. 530. l. Herczeg Sándor, t. sz. 65. t. Kozma István.

1. e. *Báborny*, l. sz. 100. t. sz. 10. t. Dévai Mihály.
Vármező, l. sz. 20.
2. **Ajton**, l. sz. 520. l. Nagy István, t. sz. 30. t. Fazakas István. u. p. Kolozsvár.
l. e. *Rőd*, l. sz. 35.
3. **Bikal** (Magyar-) l. sz. 593. l. Benedek Pál, t. sz. 51.
t. Tulogdi István u. p. B.-Hunyad.
4. **Buda**, (B. O.) l. sz. 159. lelkészi állomás üres, t. sz. 16.
t. h. Sárközi Károly. u. p. Kolozsvár.
l. e. *Dió*s, l. sz. 11.
5. **Damos**, l. sz. 311. l. Szakács Pál, t. sz. 45. t. Kelemen Ferencz. u. p. B.-Hunyad.
l. e. *Jákótelke*, l. sz. 181. t. sz. 30. t. Viski József.
6. **Daróc** és **Bogártelke**, egyesült egyházak, l. sz. Daróc-
czon 174. Bogártétkén 442. l. Biró Sándor, t. sz. az
elsőben 15. t. Mátyás Bodizsár; a másodikban t. sz.
65. tanítói állomás üres. u. p. Kolozsvár.
7. **Egeres**, l. sz. 118. l. Mátyás György, t. sz. 14. t.
Kálmán István. u. p. Kolozsvár.
8. **Farnas**, l. sz. 165. l. Fehér György, t. sz. 17. t. Ja-
kab György. u. p. B.-Hunyad.
9. **Fenes** (Oláh-) l. sz. 695. l. Sebestyén Ferencz, t. sz.
53. t. Csoma Ferencz. u. p. Gyalu.
10. **Fejérd**, l. sz. 310. l. Bódola Dénes, t. sz. 30. t. Ke-
rekes Márton. u. p. Kolozsvár.
11. **Gyalu**, l. sz. 819. l. Kónya András, t. sz. 95. t. Sza-
bó Mihály.
12. **Györgyfalva**, l. sz. 979. l. Barabás Sámuel, t. sz. 70.
t. Fazakas István. u. p. Kolozsvár.
13. **Hunyad** (Bánffy-) l. sz. 2,205. ny. l. Csengeri Sámuel,
r. l. Ignác Károly, t. sz. 310. f. t. Soós Antal,
s. t. Szakács János, l. t. Kolozsvári Miklós.
14. **Inaktelke**, l. sz. 543. l. Antal György, t. sz. 65. t.
Nyiró Sámuel. u. p. N.-Kapus.
15. **Kapus** (Nagy-) l. sz. 549. l. Benedek Sándor, t. sz.
50. t. Jónás József.

1. e. *Kis-Kapus*, l. sz. 318. t. sz. 25. t. Tatai Ferencz.
16. **Kajántó**, l. sz. 283. l. Domján János, t. sz. 37. t. Nyirő József u. p. Kolozsvár.
17. **Ketesd**, l. sz. 415. l. Almási László, t. sz. 38. t. Viski Sándor. u. p. B.-Hunyad.
1. e. *Föld*, l. sz. 12.
18. **Kolozs**, l. sz. 653. l. Borsos Sándor, t. sz. 100. t. Nagy Benedek,
19. **Köröső**, l. sz. 885. l. Gillyén János, t. sz. 75. t. jelenleg nincs. u. p. B.-Hunyad.
20. **Középlak**, l. sz. 445. l. Józsa Sámuel, t. sz. 50. t. Déési László. u. p. N.-Almás.
1. e. *Tamásfalva*, l. sz. 35. *Nyércze*, l. sz. 24.
21. **Léta** (Magyar-) l. sz. 300. l. Szakács János, t. sz. 38. t. Vitmájer Leopold. u. p. A.-Jára.
22. **Lóna** (Szász-) l. sz. 762. l. Szakács István, t. sz. 85. t. Gurzó István. u. p. Gyalu.
23. **Magyarókereke**, l. sz. 242. l. Fazakas András, t. sz. 24. t. Péter Pál. u. p. B.-Hunyad.
24. **Mákó**, l. sz. 1,029. l. Csákány Sámuel, t. sz. 125. t. Lőrincz Ferencz. u. p. N.-Kapus.
25. **Méra**, l. sz. 863. l. Fekete István, t. sz. 76. t. Tamás Dániel. u. p. Kolozsvár.
1. e. *Kőröd*, l. sz. 88. t. sz. 16. t. Bartha Károly.
26. **Monostor** (M.-Gyerő-) l. sz. 570. l. Hóry Farkas, t. sz. 50. t. Nyilas Miksa. u. p. B.-Hunyad.
27. **Nyárszó**, l. sz. 302. l. Kertész Elek, ny. l. Viski Dániel, t. sz. 33. tanítói állomás üres. u. p. B.-Hunyad.
1. e. *Sárvásár*, l. sz. 300. t. sz. 30. t. Borbély Miklós.
28. **Pata**, l. sz. 91. l. Szabó István, t. sz. 15. t. Dáni Lőrincz. u. p. Kolozsvár.
1. e. *Kana*, l. sz. 49.
29. **Petri** (Kis-) l. sz. 301. l. Viski Sándor, t. sz. 38. t. Déési Lőrincz. u. p. B.-Hunyad.
30. **Petri** (Nagy-) l. sz. 210. l. Sófalvi Miklós, t. sz. 24. ny. t. Ignác Ferencz, r. t. Nyirő Lajos. u. p. B.-Hunyad.

31. **Szent-Király**, (Kálota-) és **Zentelke** egyesült egyházak.
1. sz. az elsőben 539; a másodikban 549. l. Viski
Zsigmond, t. sz. 130. t. Csoma Zsigmond. u. p. B.-
Hunyad.
32. **Szent-László**, l. sz. 931. l. Domján Ferencz. t. sz. 70.
t. Kovács István. u. p. Gyalu.
33. **Sztána**, l. sz. 250. l. Vincze Ferencz, t. sz. 21. t.
Kolcsár Lajos. u. p. B.-Hunyad.
34. **Szucsák**, l. sz. 420. l. Kónya József, t. sz. 35. t. Bo-
ta József. u. p. Kolozsvár.
1. e. *M.-Nádas*, l. sz. 41. *Bács*, l. sz. 4.
35. **Türe**, l. sz. 455. l. Jónás Elek, t. sz. 32. t. Balázs
István. u. p. Kolozsvár.
1. e. *M.-Gorbó*, l. sz. 27. *Sárd*, l. sz. 17.
36. **Zsobok**, l. sz. 651. l. Mike Lajos, t. sz. 71. t. Antal
György. u. p. B.-Hunyad.
37. **Jára** (Al-) l. sz. 96. l. Balázs István, t. sz. 9. tanít a
lelkész.
1. e. *Érczataka*, l. sz. 18. *Kisbánya*, l. sz. 11.
38. **Valkó** (Magyar-) l. sz. 710. l. Mihálcz Elek. t. sz. 80.
t. Both István. u. p. B.-Hunyad.
1. e. *Incsel*, l. sz. 12.
39. **Vásárhely** (Gyerő-) l. sz. 238. l. Ágoston György, t.
sz. 20. t. Meszta Lajos. u. p. N.-Kapus.
40. **Vista**, l. sz. 938. l. Kónya János, t. sz. 56. t. Tamás
Dániel. u. p. Gyalu.
1. e. *Szent-Pál*, l. sz. 24.

VI. Szilágy-szolnoki egyházmegye.

Ezen egyházmegyében 70 anya-, és 11 leányegyház van;
lelkek száma: 48,225; tanulók száma: 3,357.

Főgondnok: B. Bánffy Albert.

Algondnokok: Kabós József, Peleni Lajos, Bereczki György,
Dombi László.

Esperes: Faragó József, ballai lelkész. u. p. Sz.-Somlyó.
 Esp. helyettes: Dombi Lajos, sz.-sámsoni lelk. u. p. Hadad.
 Jegyző: Török Ferencz, ippi lelkész.
 Közügyigazgató: Fábrián Dániel, sz.-csehi lelkész.
 Aljegyző: Nagy László, sz.-somlyói lelkész.

Egyházak:

1. **Ákos**, l. sz. 982. l. Kelemen Endre, t. sz. 88. t. Csoma Péter. u. p. Tasnád.
2. **Ardó**, l. sz. 430. l. Gyulai Miklós, t. sz. 26. Hari Ferencz. u. p. Sz.-Cseh.
3. **Bagos**, l. sz. 945. l. Fazakas József, t. sz. 66. f. t. Somogyi Sámuel, l. t. Nagy Lajos. u. p. Sz.-Somlyó.
4. **Balla**, l. sz. 834. l. Faragó József, t. sz. 78. t. Bartha Lajos. u. p. Sz.-Somlyó.
5. **Bogdánd**, l. sz. 876. l. Salamon István, t. sz. 35. t. Séra Ferencz. u. p. Hadad.
6. **Borzás**, l. sz. 339. l. Nagy Zsigmond, t. sz. 20. t. Szócs Károly. u. p. Sz.-Somlyó.
7. **Bősháza**, l. sz. 230. l. Barabás György, t. sz. 21. t. Kis Károly. u. p. Sz.-Cseh.
 l. e. *Benedekfalva*, l. sz. 38.
8. **Bülgezd**, l. sz. 450. l. Szilágyi Márton, t. sz. 45. t. Nagy Ferencz. u. p. Zovány.
9. **Csaholy** (M.-) l. sz. 816. l. Rózsa Károly, t. sz. 70. t. Técsi László. u. p. Tasnád.
10. **Czégény** (Kr.) l. sz. 107. lelkészi állomás üres, t. sz. 10. t. Kolumbán Sándor. u. p. Tasnád.
11. **Cseh** (Szilágy-) l. sz. 1727. l. Fábrián Dániel. t. sz. 120. f. t. Bányai Elek, l. t. Krasznai Sámuel.
12. **Dézháza**, l. sz. 715. l. Szabó Lajos, t. sz. 31. t. Balló Dániel. u. p. Sz.-Cseh.
13. **Diószád**, l. sz. 1226. l. Szabó Pál. t. sz. 46. t. Veres József. u. p. Sz.-Szentkirály.
 l. e. *Baksa*, l. sz. 41. tanító nincs.

14. **Doba (Nagy-) és Doba (Kis-), egyesült egyházak,** I. sz. az elsőben 267. a másodikban 474. I. Botka Károly, t. sz. az elsőben 11. t. Bartha Dániel; a másodikban 45. t. Báthori György. u. p. Sz.-Szentkirály.
15. **Egrespatak,** I. sz. 238. I. Dobai József, t. sz. 25. t. Dobai György. u. p. Zilah.
16. **Goroszló (Nagy-)** I. sz. 465. I. Técsi József, t. sz. 42. t. Kispál Sámuel. u. p. Zilah.
17. **Görcsön,** I. sz. 424. I. Aracs András, t. sz. 21. t. Parlagi Elek. u. p. Zilah.
18. **Hadad,** I. sz. 621. I. Kondor Endre, t. sz. 50. t. Nagy Sándor.
19. **Horváthi-Petenye (Kr.)** I. sz. 375. I. Szilágyi Mihály, t. sz. 25. t. Kapronczai Benő. u. p. Kraszna.
20. **Ilosva,** I. sz. 540. I. Galló József, t. sz. 26. t. Horváth Mihály. u. p. Sz.-Somlyó.
21. **Ipp,** I. sz. 730. I. Id. Török Ferencz, t. sz. 45. t. Somogyi Károly. u. p. Zovány.
22. **Kávás (Ér.)** I. sz. 140. I. Meszesi László, t. sz. 8. tanít a lelkész. u. p. Tasnád.
23. **Keczel (M.-)** I. sz. 445. I. Rácz Péter, t. sz. 50. t. Antal Ferencz u. p. Kraszna.
24. **Kémer,** I. sz. 2,035. I. Kis Albert, t. sz. 94. f. t. Szabó Sándor; I. t. Csákány Sándor. u. p. Zovány. I. e. *Zálmok*, I. sz. 51.
25. **Keresztúr (Szilágyfő-),** I. sz. 433. I. Palánki Károly, t. sz. 29. t. Bányai Félix. u. p. Sz.-Szentkirály. I. e. *Nyírsíd*, I. sz. 58. tanító nincs.
26. **Körös (Ér.)** I. sz. 209. I. Fogarasi László, t. sz. 20. t. Basa Péter. u. p. Tasnád.
27. **Kövesd (Szilágy-)** I. sz. 99. I. Szentkirályi Sámuel. t. sz. 10. tanít a lelkész.
28. **Kraszna,** I. sz. 2281. I. Bakcsi Sándor, t. sz. 134. f. t. Ködöböcz Károly, I. t. Balog Mihály.
29. **Kusaly,** I. sz. 288. I. Kelemen József, t. sz. 15. t. Adi József. u. p. Hadad.

1. e. *Erked*, l. sz. 390. t. sz. 16. tanító és levita: Beksi Ferencz.
30. **Leesmér**, l. sz. 229. l. Baló József, t. sz. 24. t. Szabó Bálint. u. p. Széplak, Biharmegyében.
31. **Lele**, l. sz. 713. l. Barabás János, t. sz. 42. t. Gidai László. u. p. Hadad.
32. **Lompért**, l. sz. 550. l. Bányai Lajos, t. sz. 50. t. Kis Lajos. u. p. Sz.-Somlyó.
33. **Menyő**, l. sz. 355. l. Molnár Miklós, t. sz. 38. t. Vaska János. u. p. Sz.-Szentkirály.
34. **Mihályfalva** (Kr.) l. sz. 558. l. Költő László, t. sz. 54. t. Séra János. u. p. Tasnád.
35. **Mindszent** (Ér.) l. sz. 230. l. ifj. Török Ferencz, t. sz. 22. t. Kovács Lajos. u. p. Tasnád.
36. **Mocsolya**, l. sz. 718. l. Szilágyi Károly, t. sz. 56. t. Szócs Sámuel. u. p. Hadad.
37. **Mon** (Nagy-) l. sz. 208. l. Sebes György, t. sz. 17. t. Szabó Lajos. u. p. Sz.-Szentkirály.
38. **Monó**, l. sz. 456. l. Nagy Ferencz, t. sz. 26. t. Kis József. u. p. Sülelmed.
l. e. *Égerhát*, l. sz. 48. t. sz. 7. t. Püspöki Sámuel.
39. **Nagyfalu**, l. sz. 1,198. l. Sófalvi Sándor, t. sz. 125. f. t. Tasnádi István, l. t. Demjén Farkas. u. p. Sz.-Somlyó.
40. **Nádasd** (H.) l. sz. 821. l. Vas Sámuel, t. sz. 61. t. Bányai József. u. p. Hadad.
41. **Paczal** (Nagy-) l. sz. 691. l. Tóth Imre, t. sz. 63. t. Debreczeni Károly. u. p. Margita, Biharmegyében.
42. **Panith**, l. sz. 436. l. Ozsváth Imre, t. sz. 15. t. Gál Jonathán. u. p. Zilah.
43. **Péér**, l. sz. 1,250. l. Domján Albert, t. sz. 82. f. t. Molnár István, l. t. Orosz Miklós. u. p. Tasnád.
44. **Pelekeszi**, l. sz. 669. l. Kis Pál, t. sz. 46. t. Rákosi Sándor. u. p. Tasnád.
45. **Perecsen**, l. sz. 987. l. Gáspár János, t. sz. 95. t. Pap György. u. p. Sz.-Somlyó.

46. **Ráton**, I. sz. 329. I. Boér Károly, t. sz. 16. t. Kovács Miklós. u. p. Kraszna.
47. **Récse**, I. sz. 261. I. Porcsalmi László, t. sz. 24. t. ifj. Tasnádi István. u. p. Kraszna.
48. **Sámson** (Sz.-), I. sz. 839. I. Dombi Lajos, t. sz. 50. t. Verestói György. u. p. Hadad.
49. **Sarmaság**, I. sz. 1,090. I. Elek Károly, t. sz. 91. t. Gál Elek. u. p. Sz. Somlyó.
50. **Sülelmed**, I. sz. 42. I. Keményfi Márton. I. e. *Czikó*, I. sz. 94. t. sz. 12. t. Balogh Ferencz.
51. **Somlyó** (Szilágy-), I. sz. 1444. I. Nagy László, t. sz. 101. f. t. Zoltáni Imre, I. t. Péntek József.
52. **Szakácsi**, I. sz. 795. I. Szentkirályi László, t. sz. 59. t. Marosi József. u. p. Tasnád.
53. **Szántó** (T.-), I. sz. 256. I. Kovács Ferencz, t. sz. 25. ideiglenes t. Kovács Sándor. u. p. Tasnád. I. e. *Szilvás*, I. sz. 9.
54. **Szarvad** (T.-), I. sz. 350. I. Kovács Gusztáv, t. sz. 15. t. Nyesti Lajos. u. p. Tasnád.
55. **Széér**, I. sz. 633. I. Farkas Antal, t. sz. 30. t. Éder István. u. p. Hadad.
56. **Szentkirály** (Ér.) I. sz. 700. I. Kovács Károly, t. sz. 48. t. Bogdán Lajos. u. p. Tasnád.
57. **Szentkirály** (Szilágy-) I. sz. 217. lelkeszi állomás üres, t. sz. 15. t. Oláh Miklós.
58. **Szilágyszeg**, I. sz. 202. lelkeszi állomás üres, t. sz. 3. t. Balog Dániel. u. p. Sz.-Cseh.
59. **Szodoró** (Ér.-), I. sz. 236. I. Fazakas Ferencz, t. sz. 20. t. Cseh Izrael. u. p. Tasnád. I. e. *Ér-Hatvan*, I. sz. 106. t. sz. 15. t. Szabó Elek.
60. **Sződemeter**, I. sz. 97. I. id. Kacsó Lajos, t. sz. 9. t. Kis Lajos. u. p. Tasnád.
61. **Tasnád**, I. sz. 1,540. I. Biró Károly, t. sz. 121. f. t. Dévai Lajos, I. t. id. Somogyi Károly.
62. **Udvarhely** (Szamos-) I. sz. 120. I. Pataki Károly, t. sz. 8. tanít a lelkesz. u. p. Zsibó.

63. **Ujlak** (Somlyó-) l. sz. 487. l. Fazakas Mihály, t. sz. 62. t. Gál Károly. u. p. Sz.-Somlyó.
64. **Zilah**, l. sz. 5,140. l. Fogarasi István, Verestói Sándor, t. sz. 40. fia, 110. leány, t. Verestói Sándor, r. l. t. Zafiri László és Nagy Sándor, s. t. Nagy Mihály, a nagyobb fiuk a főtanodában tanulnak.
65. **Zovány**, l. sz. 899. l. Viszki Pál, t. sz. 75. f. t. Úrházi Antal, l. t. Somogyi György.
66. **Zsibó**, l. sz. 942. l. Kún Károly, t. sz. 97. f. t. Végh Gyula, l. t. Nagy Károly.
67. **Valkó** (M.-) l. sz. 135. l. Szócs György, t. sz. 8. tanít a lelkész.
68. **Varsolcz**, l. sz. 557. l. Kemény István, t. sz. 50. t. Beksi József. u. p. Kraszna.
69. **Vérvölgy**, l. sz. 593. l. Székely István, t. sz. 44. ny. t. Tönkő Mihály, r. t. Pap Sámuel u. p. Sz.-Szentkirály.
70. **Völcsök**, l. sz. 374. l. Ozsváth Lajos, t. sz. 15. t. Tokai Sándor, u. p. Sz.-Cseh.
l. e. *Sz.-Ujlak*, l. sz. 69. t. sz. 5. tanít a lelkész.

VII. Déézi egyházmegye.

Ez egyházmegyében 28 anya-, és 27 leányegyház van;
lelkek száma: 8570; tanulók száma: 531.

Főgondnokok: B. Wesselényi Ferencz. B. Bánffy Dániel.

Algondnokok: Rettegi Sámuel, Patáki Gyula, Biró Sándor.

Esperes: Almási Sámuel, s.-m.-berkeszi lelkész. u. p. N.-Somkut.

Jegyző: Nagy Lajos, dobokai lelkész.

Közügyigazgató: Kovács Sámuel, déézi lelkész.

Egyházak:

1. **Babucz**, l. sz. 25. a lelkészi állomás üres. u. p. Berend.
l. e. *Solyomkö*, l. sz. 8. *M.-Fodorháza*, l. sz. 110. *M.-Ujfalu*, l. sz. 17. (ideiglenesen Ö.-Keresztúrhoz kapcsolva.)
  2. **Bádok**, l. sz. 146. l. Varga Ferencz, t. sz. 11. tanít a lelkész. u. p. Válaszút.
  3. **Berkesz** (Sáros-Magyar-), l. sz. 378. l. Almási Sámuel, t. sz. 35. t. Czira Endre. u. p. N.-Somkút.
- Jegyzés.* A somkúti hivek 61. a remetei 18 lélek-számmal ez egyházhoz tartoznak.
4. **Borsa**, l. sz. 252. l. Péterfi József, t. sz. 20. tanít a lelkész. u. p. Válaszút.
  5. **Csomafája**, l. sz. 126. a lelkészi állomás üres. u. p. Válaszút.
  6. **Déészakna**, l. sz. 709. l. Szabó Sándor, t. sz. 65. t. Barabás Dénes. u. p. Déés.
  7. **Doboka**, l. sz. 90. l. Nagy Lajos. u. p. Válaszút.
  8. **Domokos**, l. sz. 807. l. Szentkirályi Sándor, t. sz. 52. t. Fábián Elek. u. p. M.-Lápos.
  9. **Eszény**, l. sz. 134. l. Bántó Mihály, t. sz. 5. t. Gergely Károly. u. p. Válaszút.
l. e. *Kend*, l. sz. 82. *Tötör*, l. sz. 18. *Girólt*, l. sz. 72. *Kecsed*, l. sz. 65. *K.-Szilvás*, l. sz. 13. *Onak*, l. sz. 10.
  10. **Hidalmás**, l. sz. 139. a lelkészi állomás üres, t. sz. 15. t. Bartha Áron.
  11. **Kaczkó**, l. sz. 52. l. Pénteki István, u. p. Déés.
l. e. *Szelecske*, l. sz. 83. *Al-Or*, l. sz. 12. *Galgó*, l. sz. 52. *B.-Polyán*, l. sz. 23.
  12. **Keresztúr** (Ördög-), l. sz. 60. l. Szász Gergely. u. p. Berend.
l. e. *N.-Esküllő*, l. sz. 42. *K.-Esküllő*, l. sz. 52.

13. **Kérő**, l. sz. 183. l. Dózsa Imre, t. sz. 15. t. Filep Gáspár. u. p. Szamosujvár.
l. e. *Dengeleg*, l. sz. 55. t. sz. 3.
14. **Kide**, l. sz. 341. l. Gáspár Sámuel, t. sz. 48. t. Tamás Ferencz.
15. **Koltó**, l. sz. 456. l. Szabó Lajos, t. sz. 32. t. Timár Ferencz. u. p. N.-Bánya.
l. e. *Katalinfalva*, l. sz. 139. t. sz. 14. *Hosszúfalva*, l. sz. 140. t. sz. 13. t. Madaras Pál.
16. **Kozárvár**, l. sz. 188. l. Nagy Dániel, t. sz. 8. t. Horváth Domokos. u. p. Déés.
17. **Köblös**, (Magyar-) l. sz. 131. lelkészi állomás üres, t. Zöldágyi Pál. u. p. Pánczélcseh.
18. **Lápos** (Hagymás-), l. sz. 179. l. Soós Ferencz, t. sz. 26. t. Morvai Mihály. u. p. N.-Bánya.
l. e. *Kolczér*, l. sz. 5.
19. **Lápos** (Magyar-) l. sz. 917. l. Albisi Sámuel, t. sz. 52. t. Séra György és Molnár Ábel.
20. **Lóna** (Kendi-) l. sz. 368. l. Pánczél Ferencz, t. sz. 40. t. Szakács Miklós. u. p. Válaszút.
l. e. *Jenő*, l. sz. 9.
21. **Macskás** (Magyar-), l. sz. 148. lelkészi állomás üres. t. sz. 11. ideiglenes tanító Horváth József. u. p. Kolozsvár.
22. **Néma**, l. sz. 145. l. Varga János, t. sz. 14. t. Farkas Sámuel. u. p. Déés.
23. **Ormány**, l. sz. 68. lelkészi állomás üres. u. p. Déés.
24. **Pánczélcseh**, l. sz. 183. l. Maksai Károly, t. sz. 6. t. Szénási Károly.
l. e. *M.-Derzse*, l. sz. 95. t. sz. 5. t. Déési Mihályi Imre. *Drág*, l. sz. 30.
- Jegyzés.* A cserneki, cs-gorbói, kecskeháti, r-keresztúri, vajdaházi, völcsi ref. hívek is ez egyházhhoz tartoznak, melyekben a l. sz. 55.
25. **Szinye**, l. sz. 54. l. Marton András, u. p. Déés.
l. e. *Mánya*, l. sz. 13. *Sz.-Törpen*, l. sz. 5.

Jegyzés. A keményei, m.-bogáti, semesnyei, hagymási, körtvélyesi, alparéti, b.-vásárhelyi, o.-bogáti sat. ref. hívek is ez egyházhoz tartoznak, melyekben a l. sz. 104.

26. **Töök** (Felső-), l. sz. 79. lelkészi állomás üres. u. p. Pánczélcseh.

l. e. *Alsó-Töök*, l. sz. 137.

27. **Zsombor** (Magyar-Nagy-), l. sz. 202. l. Püspöki Mihály. u. p. M.-N.-Zsombor.

l. e. *Zutor*, l. sz. 4.

Jegyzés. A dali, kendermáai és pusztaszentmihályi ref. hívek is ez egyházhoz tartoznak, melyekben a l. sz. 20.

28. **Választút**, l. sz. 394. l. Balázs János, t. sz. 41. t. Nagy György.

VIII. Széki egyházmegye.

Ez egyházmegyében van 51 anya- és 47 leányegyház;
lelkek száma: 20,452, tanulók száma: 1240.

Főgondnokok: b. Bánffy Dániel, gr. Wass Albert, m. Földvári József.

Algondnokok: b. Inczédi Zsigmond, gr. Wass Ádám.

Esperes: Báthori Dániel, széki lelkész.

Jegyző: id. Balázs József, málomi lelkész.

Egyházak.

1. **Arpástó** l. sz. 343. l. Técsi Károly, t. sz. 30. t. Biró Sándor, u. p. Cs.-Keresztur.

2. **Bacza** l. sz. 266. l. Diószegi Lajos, t. sz. 52. t. Bartha János, u. p. Cs.-Keresztur.

l. e. *Cs.-Mihályfalva*, l. sz. 115. t. sz. 11. t. Hari Ferencz.

3. **Bethlen**, l. sz. 590. l. Csűrös József, t. sz. 30. t. Fekete Gergely.

1. e. *Szeszárma*, l. sz. 21.
4. **Bonczhida**, l. sz. 335. l. Nagy Elek, t. sz. 52. t. Péterfy Ferencz, u. p. Válaszut.
5. **Borzás** (M.-) l. sz. 250. l. Csizsár Farkas, t. sz. 3. t. Jakó Pál. Az iskola, a járvány himlő miatt nem volt teljes. u. p. Czege.
1. e. *Böd*, l. sz. 20. *Dellő-Apáti*, 19. *Kéthel*, 15.
6. **Botháza**, l. sz. 79. l. Dózsa Elek, t. sz. 4. a. lelkész tanit. u. p. Mocs.
1. e. *Mocs*, l. sz. 225. Veres Mihály levita. A járvány himlő miatt nem volt tanítás.
7. **Bréte** (Szász-) l. sz. 181. l. Balogh Pál, t. sz. 5. t. Érsek Sándor, u. p. Bethlen.
8. **Búza**, l. sz. 507. l. Balázs József ifj. t. sz. 33. t. Botha István, u. p. Mocs.
9. **Czege**, l. sz. 109. l. Mátyás Zsigmond, t. sz. 3. a. lelkész tanit. u. p. Czege.
1. e. *Göcz*, l. sz. 78. t. Csomor János: *Császári*, l. sz. 34. *Vasas-Szentivány*, 3.
10. **Décse** (Magyar-) l. sz. 1384. l. Szentés István, t. sz. 120. t. Bartus György. u. p. Dézs.
11. **Devecser** (Nagy-) l. sz. 111. A nőszozi lelkész felügye-
lése alatt. u. p. Czege.
12. **Egyed** (Szt.-) l. sz. 74. l. Budai Lajos, t. sz. 2. A lelkész tanit. u. p. Szék.
13. **Feketelak**, l. sz. 434. l. Székely József, t. sz. 23. t. Balázs István, u. p. Czege.
14. **Földvár** (Meleg-) l. sz. 271. l. Újvári József, t. sz. 3. t. Székely József, A tanulás a járvány himlő miatt volt megakadályozva. u. p. Mocs.
15. **Fráta**, (Magyar-) l. sz. 124. l. Finta Sámuel, t. sz. 5. t. Jánosi János, u. p. Mocs.
1. e. *Berkenyes*, l. sz. 143. *Záh*, l. sz. 89. t. sz. 8. Fogadott tanító Tordai János, *M.-Méhes*, l. sz. 194. t. sz. 8. Fogadott tanító Lukács József. *Czikud*, l. sz. 18. *Bald*, -l. sz. 14. *M.-Szopor*, l.

- sz. 5. *Szent-Jakab*, l. sz. 11. *Tóhát*, l. sz. 14. *M-Bö*, l. sz. 10.
16. **Füzes** (Ördögös), l. sz. 716. l. Barabás Tamás, t. sz. 53. t. Fejér István, u. p. Szamos-Ujvár.
17. **Fűzkut**, l. sz. 49. l. Lakatos Károly, t. sz. 3. A lelkész tanit. u. p. Lekence.
l. e. *Szt.-Mihálytelke*, l. sz. 17. *Bongárd*, l. sz. 6. *Lompérd*, l. sz. 7.
18. **Ilosva** (Alsó-) l. sz. 164. l. Szathmári Sándor, t. sz. 18. A lelkész tanit. u. p. Cs.-Keresztur.
19. **Kamarás** (Pusztá-) l. sz. 197. l. Szathmári János, t. sz. 15. t. Csia Simeon, u. p. Mocs.
l. e. *Nagy-Sármás*, l. sz. 6. *Kis-Sármás*, l. sz. 31. *Novaly*, l. sz. 4.
20. **Kamarás** (Vajda-) l. sz. 509. l. Pergő Márton, t. sz. 24. t. Vincze István, u. p. Mocs.
21. **Katona**, l. sz. 87. l. Nagy Elek, t. sz. 6. A lelkész tanit. u. p. Mocs.
l. e. *Nagy-Czég*, l. sz. 24.
22. **Kékes** (Nyarló-) l. sz. 197. l. Seps-i Mihály, t. sz. 32. t. Veres Ferencz, u. p. Czege.
23. **Keszü**, l. sz. 331. l. Salamón György, t. sz. 30. t. Hideg István, u. p. Mocs.
l. e. *Oláh-Gyéres*, l. sz. 13.
24. **Kudu**, l. sz. 232. l. Bakos Ferencz, tanító nines. Betegeskedése miatt a lelkész nem taníthatott. u. p. Cs.-Keresztur.
25. **Légen** (Magyar-) l. sz. 97. l. Szabó József, t. sz. 2. A lelkész tanit. u. p. Mocs.
l. e. *Gyeke* (Nagy-) l. sz. 84. t. Kolozsvári László.
26. **Málom**, l. sz. 525. l. id. Balázs József, t. sz. 35. t. Máthé Dániel, u. p. Bethlen.
27. **Margita** (Szt.-) l. sz. 244. l. Lénárd Sámuel, t. sz. 18. t. Szakács István, u. p. Dézs.
l. e. *Mikeháza*, l. sz. 6.

28. **Nagyfalu** (Apa-) l. sz. 190. l. Péter Antal, t. sz. 16.
A lelkész tanit. Volt iskolatanító Benedek Miklós el-
aggott és megvakult. u. p. Bethlen.
29. **Nemegye** (Magyar-) l. sz. 600. l. Csejdi István, t. sz.
51. t. László János, u. p. Somkerék.
l. e. *Virágosberek*, l. sz. 9. *Kőfarka*, l. sz. 39.
Középfalva, l. sz. 42. *Ó-Radna*, l. sz. 21. *Csépán*,
l. sz. 4.
30. **Noszoly**, l. sz. 148. l. Pap Sámuel, t. sz. 6. A lelkész
tanit. u. p. Czege.
31. **Nyires** (Szász-) l. sz. 605. l. Vass György, t. sz. 45.
t. Sebestyén Péter, u. p. Dézs.
l. e. *Szent-Benedek*, l. sz. 19.
32. **Öör** (Fel-) l. sz. 444. l. Veres Márton, t. sz. 43. t.
Márctzián Endre, u. p. Cs.-Keresztur.
l. e. *Cs.-Keresztur*, l. sz. 30. *Négerfalva*, l. sz. 23.
Nagy-Debrec, l. sz. 8. *Csicsó-Hagymás*, l. sz. 6.
33. **Palatka** (Magyar-) l. sz. 272. l. Mór Albert, t. sz.
9. t. Péterfy Károly, u. p. Mocs.
34. **Pulyon**, l. sz. 194. l. Gulya János, t. sz. 16. A tani-
tói állomás üres, a lelkész tanit. u. p. Szék.
35. **Retteg**, l. sz. 507. l. Köblös István, t. sz. 36. A tani-
tói állomás üres. u. p. Cs.-Keresztur.
36. **Sárvár**, l. sz. 42. l. Balogh András. A lelkész tanit.
u. p. Somkerék.
l. e. *Fellak* (Szász-) l. sz. 98. t. sz. 5. t. Békési
Zsigmond. *Sajó-Keresztur*, l. sz. 27.
37. **Somkerék**, l. sz. 355. l. Kovácsi Mihály, t. sz. 26.
t. Mózes József,
38. **Szava**, l. sz. 79. A v.-kamarási lelkész felügyelése alatt.
u. p. Szék.
l. e. *Ombuz*, l. sz. 10
39. **Szent-András**, l. sz. 162. l. Dohi Ferencz, t. sz. 10. A
lelkész tanit. u. p. Somkerék.
40. **Szent-Márton** (Sz.-K.-) l. sz. 381. l. Szabó József, t.
sz. 11. t. Horváth Ferencz, u. p. Sz.-Ujvár.

1. e. *Oláh-Vásárhely*, 1. sz. 45. *Erdő-Szombattelke*, 1. sz. 8.
41. **Szék**, 1. sz. 2221. 1. Báthori Dániel és Mihály Endre, t. sz. 135. Rector: Dézsi-Sámuel, leánytanító Sipos József,
42. **Szováth** (Alsó-) 1. sz. 430. 1. Sándorházi György, t. Máthé Farkas, u. p. Mocs. A járvány himlő miatt nem volt tanítás.
1. e. *M.-Kályán*, 1. sz. 45. *Aranykut*, 1. sz. 40.
43. **Szilvás** (Viz-) 1. sz. 40. A szent-egyedi lelkész felügyelete alatt. u. p. Szamosujvár.
1. e. *Kis-Iklód*, 1. sz. 76. t. sz. 4. Levita Török Károly. *Nagy-Iklód*, 1. sz. 19.
44. **Tacs**, 1. sz. 225. 1. Nagy Ábrahám, t. sz. 20. t. Dézs Domokos, u. p. Lekencze.
45. **Udvarhely** (Sajó-) 1. sz. 115. 1. Budai András, t. sz. 18. t. Sándor Ferencz, u. p. Somkerék.
46. **Ujvár** (Szamos-) 1. sz. 670. 1. Bartalis Miklós, t. sz. 7. a tanítói állomás még nincs megalapítva. A tanulók a rom. katolikusoknál tanulnak.
1. e. *Szamos-Ujvár-Némethi*, 1. sz. 88. t. sz. 3. Levita Szentes Gyula.
47. **Zsombor** (Szász-) 1. sz. 129. A melegföldvári lelkész felügyelete alatt. u. p. Lekencze.
48. **Váralya** (Bálványos-) 1. sz. 1111. 1. Csizsár László, t. sz. 83. t. Ujvári János, u. p. Dézs.
49. **Veresegyháza**, 1. sz. 358. 1. Somogyi Sándor, t. sz. 38. t. Fülöp Dániel, u. p. Czege.
50. **Vicze**, 1. sz. 648. 1. Sós József, t. sz. 21. t. Nagy János, u. p. Czege.
51. **Visa**, 1. sz. 326. 1. Gáspár Lajos, t. sz. 2. A lelkész tanit. u. p. Szék.

IX. Nagy-sajói káptalan.

Ez egyházmegyében 8 anya- és 22 leányegyház van;
 lelkek száma: 2,438, tanulók száma: 148.

Főgondnok: id. gr. Bethlen Sándor.

Algondnok: m. Cserényi Dániel.

Dékán: Vályi Elek, kentelki lelkész u. p. Somkerék.

Jegyző: Nagy Mihály, sz.-mátéi lelkész.

Egyházak:

1. **Balázsfalva** (Alsó-), l. sz. 30. l. Szentkirályi Lajos, u. p. Somkerék.
 l. e. *Kajla*, l. sz. 11. *Besztercze*, l. sz. 205.
2. **Budak** (Kis-), l. sz. 86. ny. l. Nagy Sámuel, u. p. Besztercze.
 l. e. *Sz.-Budak*, l. sz. 18.
3. **Czegő** (Szász-), l. sz. 288. lelkészi állomás üres, beszo-
 gal a kentelki lelkész. t. sz. 41. t. László József,
 u. p. Lekence.
 l. e. *Sz.-Szt.-Jakab*, l. sz. 6.
4. **Kentelke**, l. sz. 8. l. Vályi Elek, u. p. Somkerék.
 l. e. *Kerlész*, l. sz. 12. *Árokalya*, l. sz. 65. *S.-Magya-
 rós*, l. sz. 20.
5. **Ös** (Szász-Uj-), l. sz. 329. l. Albert Dániel, t. sz. 29.
 t. Barabás Dániel, u. p. Lekence.
 l. e. *Budatelke*, l. sz. 8.
6. **Sajó** (Nagy-), l. sz. 339. l. Szász János, t. sz. 24. t.
 Korondi Sándor.
 l. e. *Paszmos*, l. sz. 18. *Kusma*, l. sz. 11. *Bilak*, l. sz.
 14. *Nyécz*, l. sz. 3. *Monor*, l. sz. 4. *Kis-Sajó*, l. sz.
 4. *Berlád*, l. sz. 3. *Vajola*, l. sz. 11.
7. **Sófalva**, l. sz. 369. l. Varró István, t. sz. 28. t. Kűs
 József, u. p. Besztercze.

- l. e. *Simontelke*, l. sz. 35. *Harina*, l. sz. 10. *Galacz*, l. sz. 36.
8. **Szent-Máté**, l. sz. 437. l. Nagy Mihály, t. sz. 31. t. Fodor Dániel.
- l. e. *Aranyas-Méricsz*, l. sz. 26. *Szász-Ujfalu*, l. sz. 28. *Lekencze*, l. sz. 4.

X. Görgényi egyházmegye.

Ez egyházmegyében 34 anya- és 41 leányegyház van; lelkek száma: 18,968, tanköteles tanuló 3,036. t. sz. 1976.

Főgondnokok: gr. Teleki Miklós, id. gr. Teleki Domokos, m. Gyárfás Domokos, gr. Teleki Sámuel.

Algondnokok: b. Kemény Kálmán, m. Horváth Mihály, m. Dézsi Sándor.

Esperes: Benkő János, m.-péterlaci lelkész, u. p. Sz.-Régen.

Jegyző: Szabó József, felfalusi lelkész.

Közügyigazgató: Garda Márton, sáromberki lelkész, — egyzsersmind a kebli özvegyárva-intézet pénztárnoka.

Aljegyző: Zilinczki Pál, m.-fülpesi lelkész.

E g y h á z a k:

1. **Abafája**, l. sz. 255. l. Szabó Sámuel, tan-köteles tanuló 42. t. sz. 34. t. Szalkai József, u. p. Szász-Régen.
2. **Berecztelke**, l. sz. 494. ny. l. Nagy László, s. l. Nagy Albert, t. k. 118. t. sz. 73. t. Vajda Miklós, u. p. Szász-Régen.
3. **Bölkény** (Magyar-) l. sz. 505. l. Dénézs József, t. k. 83. t. sz. 65. t. Muzsnai Ferencz, u. p. Görgény. l. e. *Hézbükk*, l. sz. 1. *Bölkény* (Oláh-) l. sz. 1.
4. **Csinád** (Erdő) l. sz. 575. l. Kertész József, t. k. 103. t. sz. 60. t. Füzési Ferencz, u. p. Maros-Vásárhely. l. e. *Illye* (Kis-) l. sz. 146. t. k. 17. lévita Sipos

- József. *Szederjes* (Nagy-) l. sz. 2. *Szederjes* (Kis-) l. sz. 3.
5. **Disznajó**, l. sz. 847. l. Csiki György, t. k. 136. t. sz. 111. f. t. Kelemen Antal, l. t. Máté Elek. l. e. *Déda*, l. sz. 31.
6. **Ercse** (Nagy-) l. sz. 189. l. Sárkány Dániel, t. k. 37. t. sz. 20. A lelkész tanit. u. p. Szász-Régen. l. e. *Unoka*, l. sz. 186. t. k. 38. t. sz. 25. levita Székely Mózes. *Bala*, l. sz. 74. t. k. 16. t. sz. 16. t. Nagy János.
7. **Felfalu**, l. sz. 422. l. Szabó József, t. k. 61. t. sz. 46. ny. t. Kovács Dániel, s. t. Musnai Antal. u. p. Szász-Régen. l. e. *Idec*s (Alsó) l. sz. 39.
8. **Fülpés** (Kis-) l. sz. 248. l. Vitus József, t. k. 48. t. sz. 25. t. Veres Imre. u. p. Sz.-Régen.
9. **Fülpés** (Nagy-) l. sz. 396. l. Zilinczki Pál, t. k. 73. t. sz. 47. t. Mózes Mihály. u. p. Sz.-Régen.
10. **Gernyeszeg**, l. sz. 640. l. Elekes Kálmán, t. k. 105. t. sz. 86. t. Gergely József. u. p. Maros-Vásárhely.
11. **Holtmaros**, l. sz. 404. l. Zakariás Károly, t. k. 80. t. sz. 66. t. Máthé Albert. u. p. Disznajó.
12. **Keresztur** (Póka-) l. sz. 255. l. Zöld János t. k. 53. t. sz. 42. t. Czegő Ferencz. u. p. M.-Vásárhely. l. e. *Toldalag*, l. sz. 193. t. k. 32. t. sz. 21. t. Simon József.
13. **Komlód**, l. sz. 174. l. Kis Ádám, t. k. 21. t. sz. 13. tanit a lelkész. u. p. Teke. l. e. *Erked* (Szász-) l. sz. 98. beszolgál Magyarósi József, t. k. 16. t. sz. 13. t. Varga Ferencz.
14. **Köbölkut**, l. sz. 428. l. Bőjthe János, t. k. 64. t. sz. 42. t. Mózes István. u. p. M.-Örményes
15. **Körtvefája**, l. sz. 800. l. Kis Lajos, t. k. 113. t. sz. 89. t. Korondi János. u. p. M.-Vásárhely. l. e. *Petele*, l. sz. 21.

16. **Magyaró**, l. sz. 1126. l. Albert János, t. k. 246. t. sz. 127. fitanító állomás üres; leánytanító Orbán Ferencz. u. p. Disznajó.
l. e. *Üöd*, l. sz. 100. *Göde*, l. sz. 61. *Toplicza*, l. sz. 15.
17. **Oroszfája**, l. sz. 205. l. Magyarosi József, t. k. 26. t. sz. 18. tanítói állomás üres. u. p. Teke.
l. e. *Nyulas* (Nagy-) l. sz. 17.
18. **Ölyves** (Nagy-) l. sz. 398. l. Szabó Elek, t. k. 46. t. sz. 18. t. Jánosi Sámuel. u. p. Mező-Örményes.
l. e. *Szent-Márton*, l. sz. 62. *M.-Örményes* l. sz. 54. *Szilvás*, l. sz. 24. *M.-Szentgyörgy*, l. sz. 2.
19. **Péterlaka** (Magyar-) l. sz. 800. l. Benkő János, t. k. 130. t. sz. 94. t. Demeter Sámuel. u. p. Sz.-Régen.
l. e. *O.-Telek* l. sz. 6.
20. **Póka**, l. sz. 550. l. Simon Elek, t. k. 91. t. sz. 84. t. Gödri Lajos. u. p. M.-Vásárhely.
l. e. *Mojos*, l. sz. 37. *Almás*, l. sz. 16.
21. **Radnótfája**, l. sz. 213. l. Gergely Lajos, t. k. 31. t. sz. 25. t. Szabó István. u. p. Sz.-Régen.
22. **Régen** (Magyar-) l. sz. 375. l. Szász István, t. k. 61. t. sz. 50. t. id. Szabó István. u. p. Sz.-Régen.
23. **Régen** (Szász-) l. sz. 509. l. Horváth Sándor, t. k. 42. t. sz. 38. énekvezetői és tanítói állomás üres.
24. **Sáromberke**, l. sz. 690. l. Garda Márton, t. k. 157. t. sz. 94. t. Jakab Lajos. u. p. M.-Vásárhely.
l. e. *Erdő-Szengyel*, l. sz. 133. t. k. 14. t. sz. 8. lévita Kali János.
25. **Sárpatok**, l. sz. 884. l. Szalma György, t. k. 154. t. sz. 84. t. Zsigmond József. u. p. M.-Vásárhely.
26. **Szent-Imre** (Görgény-) l. sz. 411. l. Szalma Ferencz, t. k. 44. t. sz. 43. t. Ferencz Károly.
l. e. *Üveg-Csűr*, l. sz. 157. t. k. 30.
27. **Szentiván** (Vajda-) l. sz. 1048. l. Bod Sándor, t. k. 168. t. sz. 81. t. Ercse Mihály. u. p. Sz.-Régen.
28. **Szentpéter** (Uzdi-) l. sz. 269. l. Vályi János, t. k.

38. t. sz. 12. t. Varró József. u. p. Mező-Örményes.
 l. e. Tuson (Aranylábu-), l. sz. 105. t. k. 20. t. sz. 19.
 t. Musnai József. *Velkér*, l. sz. 7. *Dömb*, l. sz. 2.
Pagocsa, l. sz. 98. t. k. 16.
29. **Széplak** (Dedrád-) l. sz. 350. l. Molnár Abel, t. k.
 46. t. sz. 45. t. Katona Márton. u. p. Sz.-Régen.
 l. e. *Ludvég* (Szász-), l. sz. 165. t. k. 27. t. sz. 21. t.
 Simon József. *Dedrád*, l. sz. 45. *Bátos*, l. sz. 37.
O.-Újfalu, l. sz. 6.
30. **Tancs**, l. sz. 584. l. Csiki László, t. k. 99. t. sz. 65.
 t. Kis Elek. u. p. Sz.-Régen.
 l. e. *Faragó*, l. sz. 11. *Banyicza*, l. sz. 14. *Kozmatelke*,
 l. sz. 6. *Harasztos*, l. sz. 10. *Szokol*, l. sz. 12.
31. **Teke**, l. sz. 261. l. Varga Sámuel, t. k. 35. t. sz. 30.
 t. Keresztesi Miklós.
 l. e. *N-Ida*, l. sz. 155.
32. **Ujlak** (Mező-) l. sz. 96. l. Lőrinczi Miklós, t. k. 22.
 t. sz. 3. lelkész tanít. u. p. Mező-Örményes.
 l. e. *Septér*, l. sz. 32.
33. **Jára** (Maros-) l. sz. 505. l. Tegzi Mihály, t. k. 67. t.
 sz. 45. t. Bartos Elek. u. p. Sz.-Régen.
34. **Vécs**, l. sz. 846. l. Péterfy Ferencz, t. k. 154. t.
 sz. 61. t. Kovács Ferencz. u. p. Sz.-Régen.
 l. e. *Felső-Idécs*, l. sz. 42.

XI. Marosi egyházmegye.

Ez egyházmegyében 64 anya- és 47 leány-egyház van; lelkek száma: 39,722. t. sz. 2,808.

Főgondnok: Id. gr. Teleki Domokos.

Algondnokok: Antal Imre, Nagy Sámuel, gr. Toldalagi Viktor.

Esperes: Péterfy József, maros-vásárhelyi lelkész.

Jegyző: Szász János, kibédi lelkész.

Közügyigazgatók: Lőrinczi János, nagy-ernyei lelkész. Rákosi Lajos, lukafalvi lelkész.

Öz.-árvai intézet pénztárnoka: Silvester János, makkfalvi lelkész.

E g y h á z a k:

1. **Abod**, l. sz. 484. l. Orbán Lajos, t. sz. 28. t. Török András.
2. **Bánd** (Mező-), l. sz. 1200. l. Vas Tamás, t. sz. 52. t. Fekete Pál.
l. e. *Száltélek*, l. sz. 45. t. sz. 5. t. Vajda Károly.
3. **Bede**, l. sz. 231. lelkészi állomás üres. t. sz. 9.
l. e. *Szentháromság*, l. sz. 172. t. sz. 10. t. Kis Ferencz.
4. **Bergenyé**, l. sz. 551. l. Mihály Gergely, t. sz. 62. Kádár Márton.
5. **Bodon** (Hagymás-), l. sz. 212. l. Bőjthe Miklós, t. sz. 12. t. Nagy Ferencz.
6. **Bőő**, l. sz. 102. l. Korondi József, t. sz. 10. tanít a lelkész.
l. e. *Moson*, l. sz. 123. t. sz. 9. t. Simon József. *Vecze*, l. sz. 11.
7. **Csávás** (Mező-), l. sz. 572. l. Nemes Károly, t. sz. 68. t. Gödri János.
l. e. *Szabád*, l. sz. 8.
8. **Cserefalva**, l. sz. 414. l. Soltész Sámuel, t. sz. 9. t. Debreczeni Áron.
9. **Csejd**, l. sz. 300. l. Szalma Mihály, t. sz. 18. Szabó Elek nyug. s. t. Gyepesi Ferencz.
10. **Csikfalva**, l. sz. 108. l. Veres Mózes, t. sz. 5. Az unit iskolában tanulnak.
l. e. *Iszló*, l. sz. 15. *Jobbágyfalva*, l. sz. 75. t. sz. 7. Az unit iskolában tanulnak. *Ehed*, l. sz. 4. *Buzaháza*, l. sz. 78. t. sz. 7. t. Török István. *Remete*, l. sz. 2. *Vadad*, l. sz. 23. *Hodos*, l. sz. 2.

11. **Csóka**, I. sz. 355. I. Málnási Károly, t. sz. 22. t. Péter István.
12. **Ernye**, (Nagy-), I. sz. 553. I. Lőrinczi János, t. sz. 56. t. Kádár János.
13. **Fele**, I. sz. 494. I. Fábrián Ferencz, t. sz. 59. t. Bójtthe János, s. t. Ósz Sándor.
I. e. *Ménes*, I. sz. 84. t. sz. 14. t. Gidófalvi János.
14. **Fintaháza**, I. sz. 371. I. Magyarai Dániel, t. sz. 5. t. Varga József.
15. **Galambad**, I. sz. 281. I. Veres József, t. sz. 29. t. Sebestyén József.
16. **Geges**, I. sz. 565. I. Orbán Elek, t. sz. 33. t. Kis Lajos.
17. **Gyalakuta**, I. sz. 760. I. Horváth Ádám, t. sz. 42. t. Kis Mózes.
18. **Harasztkerék**, I. sz. 589. I. Varga György, t. sz. 34. I. Keresztesi György, s. t. Keresztesi Ferencz.
19. **Harczó**, I. sz. 131. I. Kís Pál.
20. **Havad**, I. sz. 417. I. Vas István, t. sz. 40. t. Czegő Ferencz.
I. e. *Nagy-Adorján*, I. sz. 256. t. sz. 16. t. Bordi Károly. *Kis-Adorján*, I. sz. 28.
21. **Ikland**, I. sz. 127. I. Adorján János, t. sz. 7. Az unit. iskolában tanulnak.
I. e. *Kád*, I. sz. 135. t. sz. 5. Az unitár. tanulnak.
22. **Kakasd**, I. sz. 332. I. Gáspár József, t. sz. 23. t. Kádár József.
23. **Karácsonfalva** (Nyárad-) **Folyfalvával**, I. sz. 627. I. Erdélyi Sámuel, t. sz. 45. t. Hadnagy Károly.
24. **Kebele**, I. sz. 115. I. Szász Károly.
I. e. *Bozs*, I. sz. 199. t. sz. 17. t. Kis Dániel. *Agárd*, I. sz. 48. *S.-Szent-Iván*, I. sz. 15.
25. **Kelementalke**, I. sz. 516. I. Gönczi Lajos, t. sz. 57. t. Barabás Lajos.
26. **Kendő**, I. sz. 230. I. Málnási Ferencz, t. sz. 10. t. Parajdi Károly.

27. **Keresztur** (Bere-), l. sz. 285. l. Gergely Lajos, t. sz. 24. Nagy István.
l. e. Bere, l. sz. 317. t. sz. 31. t. László János.
28. **Keresztur** (Maros-), l. sz. 214. l. Fábrián Simon, t. sz. 21. t. Szentgyörgyi József.
l. e. Nyárádtő, l. sz. 50. t. Balázs Mihály.
29. **Kibéd**, l. sz. 1992. l. Szász János, t. sz. 90. t. Kusztos József.
30. **Koronka**, l. sz. 485. l. Viski Zsigmond, t. sz. 28. t. Tusa György.
31. **Kölpeny** (Mező-), l. sz. 637. l. Molnár Dániel, t. sz. 34. t. Gergely József.
l. e. Szabéd, l. sz. 60. Bazéd, l. sz. 3.
32. **Kövesd** (Mező-), l. sz. 452. lelkészi állomás üres, t. sz. 40. t. Vajda János.
33. **Lőrinczfalva**, l. sz. 370. l. Pap Elek, t. sz. 30. t. Bartha Lajos.
34. **Lukafalva és Ilenczfalva**, l. sz. 1074. l. Rákosi Lajos, t. sz. 98. t. Gergely Sámuel.
35. **Madaras** (Baczka-), l. sz. 597. l. Losonczi József, t. sz. 47. ny. t. Bitai Elek, s. t. Adi László.
l. e. Szent-László, l. sz. 89. Nyomát, l. sz. 45. t. sz. 15. t. Kákai László.
36. **Madaras** (Mező-), l. sz. 1208. l. Ferencz József, t. sz. 71. ny. t. Sükösd István, s. l. Ósz Salamon.
37. **Magyarós**, l. sz. 916. l. Orbán Károly, t. sz. 86. t. Pataki Dénezs.
38. **Makkfalva**, l. sz. 1386. l. Silvester János, t. sz. 105. t. Pálosi Sándor. Ezen kitett tanulószámból 80 a b. Veselényi Miklós által alapított „Székely nemzeti iskolában tanul.” t. Albert Márton.
39. **Márkod**, l. sz. 603. l. Kovács Nándor, t. sz. 47. t. Kovács Máttyás.
40. **Mája**, l. sz. 356. l. Péterfi Lajos, t. sz. 32. t. András Lajos.

41. **Panit** (Mező-), l. sz. 1196. l. Petó György, t. sz. 120.
t. Balogh Mózes.
42. **Sámsond** (Mező-), l. sz. 1196. l. sz. l. Vizi György, t.
sz. 30. t. Ősz József.
43. **Székes**, l. sz. 459. l. ifj. Erdélyi Sámuel, t. sz. 22.
t. Szabó János.
44. **Selye**, l. sz. 545. l. Kakasi Mihály, t. sz. 44. t. Mol-
nár Rafael.
45. **Somosd**, l. sz. 857. l. Szász Ferencz, t. sz. 46. t. Kis
László.
46. **Sóvárád**, l. sz. 1358. l. Tóth Márton, t. sz. 117. t.
Kádár István és Fábián Miklós.
l. e. *Szováta*, l. sz. 129.
47. **Szent-Anna** (Nyárad-), l. sz. 285. l. Tordai Sándor, t.
sz. 9. t. Paizs László.
l. e. *Andrásfalva*, l. sz. 151. t. sz. 10. t. Madaras
János. *Demeterfalva*, l. sz. 54. *Siketfalva*, l. sz. 37.
48. **Szent-Benedek**, l. sz. 250. l. Vályi Pál, t. sz. 10. t.
Mihácz Elek.
l. e. *Ákosfalva*, l. sz. 520. t. sz. 37. t. Varga Áron.
49. **Szent-Gericze**, l. sz. 445. l. Nagy Mózes, t. sz. 24.
Az unitár. tanulnak.
50. **Szent-György** (Erdő-), l. sz. 589. l. László Gergely, t.
sz. 41. t. Szathmári Abel.
l. e. *Havadtő*, l. sz. 495. t. sz. 30. ny. t. Király
István, s. t. Molnár András.
51. **Szent-Imre** (Nyárad-), l. sz. 390. l. Pataki Lajos, t.
sz. 35. t. Csog Pál.
l. e. *Seprőd*, l. sz. 101. t. sz. 8. t. Kálmán András.
52. **Szent-István**, l. sz. 512. l. Nemes Sándor, t. sz. 41.
t. Bende Ferencz.
l. e. *Atosfalva*, l. sz. 335. t. sz. 17. t. Porzsolt
Ádám. *Csókfalva*, l. sz. 209. t. sz. 23.
53. **Szent-Ivány** (Csitt-), l. sz. 705. l. Bodoni József, t. sz.
62. t. Márton József.
l. e. *Malomfalva*, l. sz. 75.

54. **Szent-Király** (Maros-), l. sz. 103. l. Ráduly Sámuel.
l. e. *Náznánfalva*, l. sz. 98. t. sz. 15. t. Barabási
István. *Hídvég*, l. sz. 12. *Remeteszeg*, l. sz. 8.
55. **Szent-Miklós** (Káposztás) **Csibával**, l. sz. 741. l. Dali
János, t. sz. 40. t. Ősz Lázár.
56. **Szent-Simon**, l. sz. 216. l. Kis János, t. sz. 25. t. Sü-
kösd Sándor.
l. e. *Rigmány*, l. sz. 335. t. sz. 33. t. Péter István.
57. **Szereda** (Nyárad-), l. sz. 395. l. Balogh Sámuel, t. sz.
29. t. Szabó Lajos, s. t. Kacsó Károly.
58. **Szövérd**, l. sz. 503. l. Madaras János, t. sz. 42. t.
Kis József.
59. **Tompa**, l. sz. 208. l. Jánosi György, t. sz. 9. t. De-
meter Mózes.
l. e. *Gálfalva* (Nyárad-), l. sz. 43. *Sárd*, l. sz. 50.
Szent-Lőrincz, l. sz. 9.
60. **Torboszló**, l. sz. 260. l. Nemes Ferencz, t. sz. 19. t.
Nagy József.
61. **Udvarfalva**, l. sz. 315. l. Bitai Mihály, t. sz. 30. t.
Sükösd Dénes.
l. e. *Szent-Anna*, l. sz. 156. t. sz. 14. t. Szabó Fe-
rencz. *Várhegy*, l. sz. 98. t. sz. 3. t. Makai Dávid.
62. **Jedd**, l. sz. 570. l. Szöllősi István, t. sz. 65. t. Ben-
czédi Mózes.
l. e. *Szent-György* (Maros-), l. sz. 70.
53. **Vadasd**, l. sz. 440. l. Péterfy Elek, t. sz. 22. t. Ko-
vács János.
64. **Vaja**, l. sz. 560. l. Albert János, l. sz. 50. t. Ba-
logh Sándor.
l. e. *Kis-Görgény*, l. sz. 296. t. sz. 40. t. Gergely
Mózes. *Göcs*, l. sz. 245. t. sz. 22. t. Nagy Mihály.

XII. Küküllői egyházmegye.

Ez egyházmegyében 36 anya- és 58 leányegyház van;
lelkek száma: 17,580, tanulók száma: 1,135.

Főgondnokok: gr. Bethlen Farkas, m. Földvári Ferencz.
 Algondnokok: Kispál Lajos, Pállos István, Szilvási
 Sándor, Thuróczy Pál.

Esperes: Dali István, sz.-csávási lelkész. u. p. Szász-Bonyha.

Jegyző: Molnár György, héderfái lelkész.

Közügyigazgató: Benedek Ferencz, haranglábi lelkész.

Egyházak:

1. **Almás** (Sz.-), l. sz. 190. l. Ujvárosi János, t. sz. 20. t.
 Kali Béni. u. p. Medgyes.
 l. e. *Sz.-Medgyes*, l. sz. 290. t. sz. 20. t. Orbán István.
Pocstelke, l. sz. 40. *Somogyom*, l. sz. 73. *Balázstelke*,
 l. sz. 30. *Darlacz*, l. sz. 30.
2. **Balavására**, l. sz. 460. l. Orbán József, t. sz. 50. t.
 Szalma József. u. p. Nagy-Kend.
3. **Bescnyő** (Buzás-), l. sz. 436. l. Székely Sámuel, t. sz.
 20. t. Kelemen Sándor. u. p. Radnóth.
 l. e. *Vidrádszeg*, l. sz. 12.
4. **Bodon** (Mező-), l. sz. 538. l. Bitai Mátyás, t. sz. 24.
 t. Ujvárosi Sándor. u. p. M.-Ludas.
 l. e. *M.-Szengyel*, l. sz. 40. *M.-Kapus*, l. sz. 15. *Szakál*,
 l. sz. 12. *M.-Sáhyi*, l. sz. 30. *M.-Iklánd*, l. sz. 40.
Tóhát, l. sz. 32. *Keménytelke*, l. sz. 4.
5. **Bogát** (Maros-), l. sz. 886. l. Tokaji János, t. sz. 71.
 t. Pásztor Sándor. u. p. Ludas.
 l. e. *M.-Ludas*, l. sz. 98. t. sz. 12.
6. **Boldogfalva**, l. sz. 140. l. Koncz György, t. sz. 15. t.
 Faluvégi Márton. u. p. Küküllóvár.
 l. e. *Szász-Vesszős*, l. sz. 98.
7. **Bonyha**, (Szász-), l. sz. 707. l. Borosnyai Simon, t.
 sz. 55. t. Szakács Sándor.
 l. e. *Bernád*, l. sz. 58. t. Trauzner Lajos.
8. **Csapó**, l. sz. 149. l. Kolozsvári Károly, t. sz. 15.
 t. Hegedüs Gergely, u. p. Radnóth.
 l. e. *Ó-Kocsárd*, l. sz. 20. *Ó-Sáhyi*, l. sz. 22.

9. **Csávás** (Szász-), l. sz. 700. l. Dali István, t. sz. 52. t. Belle József. u. p. Szász-Bonyha.
10. **Dányán** (Szász-), l. sz. 280. l. Vass Ferencz, t. sz. 17. t. Bölöni Domokos. u. p. Sz.-Bonyha.
l. e. *Jövedics*, l. sz. 3. *Leppend*, l. sz. 4.
11. **Dellő** (Magyar-), l. sz. 330. l. Kis Sámuel, t. sz. 22. t. Tóth János. u. p. Radnóth.
l. e. *Ó-Dellő*, l. sz. 141. t. sz. 10. t. Simon János: *Margita*, l. sz. 15. *M.-Ujlak*, l. sz. 5. *Sóspatak*, l. sz. 7. *Pete*, l. sz. 12. *K.-Szt.-Pál*, l. sz. 45.
12. **Egrestő**, l. sz. 252. l. Moré Péter, t. sz. 10. tanit a lelkész. u. p. Nagy-Kend.
13. **Erzsébethváros**, l. sz. 180. l. Bocz. Elek
l. e. *Szász-Ernye*, l. sz. 59. *Domáld*, l. sz. 6. *Keresd*, l. sz. 40. *Almakerék*, l. sz. 8. *Bese*, l. sz. 16. *Földszén*, l. sz. 5. *Ujfalu*, l. sz. 5.
14. **Gálfalva**, l. sz. 810. l. Körösi Ferencz, l. sz. 55. t. Keszeg József. ny. t. Albert István. u. p. Dicső-Szt.-Márton.
l. e. *Pócsfalva*, l. sz. 160. t. sz. 13. t. Szabó Ferencz. *Abósfalva*, l. sz. 36.
15. **Gogány**, l. sz. 221. l. Eczken Sándor, t. sz. 16. t. Kis János. u. p. Sz.-Bonyha.
l. e. *Kund*, l. sz. 17. *Szász-Szt.-Ivány*, l. sz. 2.
16. **Harangláb**, l. sz. 404. l. Benedek Ferencz, t. sz. 35. t. Nagy Sándor. u. p. Dicső-Szt.-Márton.
l. e. *Dézsfalva*, l. sz. 169. t. sz. 12. t. Benéfi János.
17. **Hérepe** (Magyar-), l. sz. 85. l. Gocz Zsigmond, t. sz. 5. t. Kolumbán Ferencz. u. p. D.-Szt.-Márton.
l. e. *Kincsi*, l. sz. 3.
18. **Hédertája**, l. sz. 800. l. Molnár György, t. sz. 37. t. Benedek Ádám. u. p. Szász-Bonyha.
l. e. *Nagy-Cserged*, l. sz. 17.
19. **Kend** (Kis-), l. sz. 242. l. Zsigmond Lajos, t. sz. 28. tanit a lelkész. u. p. Nagy-Kend.
20. **Kend** (Nagy), l. sz. 674. l. Kесе Pál, t. sz. 45. t. Nagy Károly.

- l. e. *Sz.-Nádas*, l. sz. 20. *Czikmántör*, l. sz. 13.
21. **Királyfalva**, l. sz. 658. l. *Sebestyén András*, s. l. *Báthori János*, t. sz. 41. t. *Nagy János*. u. p. *Küküllővár*.
22. **Kutyfalva**, l. sz. 429. l. *Nagy Domokos*, t. sz. 32. t. *Mátyás József*. u. p. *Radnóth*.
l. e. *M.-Dátos*, l. sz. 21.
23. **Küküllővár**, l. sz. 258. l. *Bartha Antal*, t. sz. 16. t. *Puskás János*.
l. e. *Bajom*, l. sz. 9.
24. **Medvés**, l. sz. 365. l. *Varga Zsigmond*, t. sz. 22. t. *Bordi János*. u. p. *Küküllővár*.
25. **Mikefalva**, l. sz. 350. l. *Szilágyi Károly*, t. sz. 19. t. *Kis József*. u. p. *Szász-Bonyha*.
l. e. *Somostelke*, l. sz. 34. *F.-Kápolna*, l. sz. 10.
26. **Radnóth**, l. sz. 660. l. *Moré Domokos*, ny. l. *Nagy Sámuel*, t. sz. 22. t. *Szabó István*.
l. e. *M.-Lekencze*, l. sz. 24. *Dég*, l. sz. 8. *Szélkut*, l. sz. 10.
27. **Sövényfalva**, l. sz. 242. l. *Bartus Dénes*, t. sz. 30. t. *Dobolyi Lajos*. u. p. *Küküllővár*.
l. e. *Ádám*, l. sz. 308. t. sz. 35. t. *Simon Mózes*.
28. **Sülye (Magyar-)**, l. sz. 281. lelkészi állomás üres. t. sz. 14. t. *Baróthi Sándor*. u. p. *Maros-Ujvár*.
29. **Szent-Benedek**, l. sz. 200. l. *Bartalus Sámuel*, t. sz. 20. t. *Hermán József*. u. p. *Maros-Ujvár*.
30. **Szent-Márton (Kóród-)**, l. sz. 358. l. *Józsa Zsigmond*, t. sz. 32. t. id. *Kali Béni*. u. p. *N.-Kend*.
31. **Szent-Miklós (Bethlen-)**, l. sz. 412. l. *Sámuel József*, t. sz. 32. t. *Székely János*. u. p. *Küküllővár*.
32. **Széplak (Küküllő-)**, l. sz. 346. l. *Kovács József*, t. sz. 32. t. *Benedek András*. u. p. *Szász-Bonyha*.
l. e. *Vámos-Udvarhely*, l. sz. 41.
33. **Szőkefalva**, l. sz. 210. lelkészi állomás üres. t. sz. 5. t. *Németi József*. u. p. *Dicső-Szent-Márton*.
l. e. *Dicső-Szt.-Marton*, l. sz. 196. t. sz. 22. t. *Gábor*

- Dénes. *Csüdtelke*, l. sz. 62. *Sáros*, l. sz. 66. *Borzás*, l. sz. 20. *Bábalma*, l. sz. 6.
34. **Teremi** (Nagy-), l. sz. 257. l. Béres Márton, t. sz. 14. t. Nagy Sándor. u. p. Szász-Bonyha.
l. e. *Teremi Ujfalu*, l. sz. 654. t. sz. 26. t. Barthus Sándor, ny. t. Bartus János.
35. **Ugra**, l. sz. 370. l. Erődsdi Pál, t. sz. 28. t. Varró Lajos. u. p. Radnóth.
l. e. *Gyulas*, l. sz. 26.
36. **Váralya** (Gogány-), l. sz. 480. l. Müzsnai Sándor, t. sz. 47. t. Nagy Ferencz. u. p. Szász-Bonyha.

XIII. Nagy-szebeni egyházmegye.

Ez egyházmegyében 21 anya-, és 21 leányegyház van;
lelkek száma: 5,869. tanulók száma: 497.

Főgondnokok: M. Zeyk Károly. B. Radák Ádám.

Algondnokok: M. Csongrádi István, Kiss Károly, Timár Károly.

H. Esperes: Ágoston Mózes, balázsfalvi lelkész.

H. Jegyző: Kelecsényi Károly, alamori lelkész.
u. p. Vizakna.

Közügyigazgató: Cseresznyés György, b.-bocsárdi lelkész.

Egyházak:

1. **Asszonynépe**, l. sz. 84. l. Monostori Károly, t. sz. 11. t. Járai Károly. u. p. N.-Enyed.
2. **Alamor**, l. sz. 120. l. Kelecsényi Károly, t. sz. 10. tanít a lelkész. u. p. Vizakna.
3. **Balázsfalva**, l. sz. 168. l. Ágoston Mózes, t. sz. 12. t. Nemes András.
l. e. *Hosszuaszó*, l. sz. 50. t. sz. 8. t. Bartók József.
4. **Bénye** (M.-) l. sz. 64. l. Kozma Ádám, t. sz. 12. tanítói állomás üres. u. p. Balázsfalva.

5. **Becze (M.)**, l. sz. 486. l. Solymosi Lajos, t. sz. 45.
t. Györfi István. u. p. Enyed.
l. e. *Kis-Solymos*, l. sz. 135.
6. **Bocsárd (Buzás-)** l. sz. 435. l. Cseresznyés György,
t. sz. 48. t. Kósa Mihály. u. p. Balázsfalva.
l. e. *Karácsonfalva*, l. sz. 32.
7. **Bolya**, l. sz. 150. beszolgál a mihályfalvi lelkész. u. p.
N.-Selyk.
l. e. *Rovás, Salkó*, l. sz. 48.
8. **Bürkös**, l. sz. 161. l. Horváth István, t. sz. 20. tanítói
állomás üres.
l. e. *O.-Ivánfalva*, l. sz. 24.
9. **Enyed (Kis-)** l. sz. 68. l. Koncza László, t. sz. 9. ta-
nit a lelkész. u. p. Szerdahely.
l. e. *Buzd és Szerdahely*, l. sz. 12.
10. **Hari**, l. sz. 123. lelkészi állomás üres, t. sz. 17. t. Be-
nedek Gyula. u. p. Maros-Ujvár.
l. e. *Forró*, l. sz. 15.
11. **Kövesd**, l. sz. 21. lelkésze nincs, felügyeli a bürkösi lel-
kész. u. p. Bürkös.
12. **Lapád (M.-)** l. sz. 602. l. László Simon, t. sz. 65. t.
Téglás György. u. p. N.-Enyed.
l. e. *Fugad*, l. sz. 16.
13. **Mihályfalva**. l. sz. 66. l. Lukács Ferencz, t. sz. 7. t.
Musnai József. u. p. N.-Selyk.
l. e. *Vessződ*, l. sz. 40. *Selyk, Hidegviz*, l. sz. 21.
14. **Mikeszásza**, l. sz. 130. l. Ráduly Zsigmond, t. sz. 18.
t. Márk Antal. u. p. N.-Selyk.
15. **Örményszékes**, l. sz. 58. beszolgál az alamori lelkész.
u. p. Vizakna.
16. **Péterfalva (M.-)** l. sz. 436. l. Nagy Elek, t. sz. 30. t.
Hermán István. u. p. Balázsfalva.
l. e. *Szancsal*, l. sz. 12.
17. **Pókafalva**, l. sz. 125. beszolgál a kis-enyedi lelkész.
u. p. Szerdahely.
l. e. *Kiskerek, O.-Bogát, Veresegyház*, l. sz. 38.

18. **Szeben** (N.-) l. sz. 670. l. Bódrogi Sámuel, t. Bardócz Dániel, t. sz. 9. a többiek a helybeli gimnasia-umba és leánynevelőjébe járnak.
19. **Túr**, l. sz. 120. l. Málnási János, t. sz. 12. t. László Lajos. u. p. Balázsfalva.
20. **Ujfalu** (O.-), l. sz. 125. l. Jákó Mózes, t. sz. 18. t. Fogarasi Ferencz. u. p. Ucsa.
l. e. *Kercsesóra*, l. sz. 24.
21. **Vizakna**, l. sz. 1170. l. Herepei Károly, s. l. Reiszner Mihály, t. sz. 145. f. t. Takács Mózes és Márk Pál, l. t. Ferencz József.

XIV. Udvarhelyi egyházmegye.

Ez egyházmegyében 53 anya-, és 42 leányegyház van;
lelkek száma: 33,583; tanulók száma: 2,913.

Főgondnokok: Id. gr. Bethlen János, m. Gyárfás Domokos.

Esperes: Kis Pál, muzsnai lelkész. u. p. Székely-Udvarhely.

Jegyző: Karácson Mózes, székely-keresztúri lelkész.

Közügyigazgató: Köllönte József, peteki lelkész.

Egyházak:

1. **Agyagfalva**, l. sz. 774. l. Kis Károly, t. sz. 64. t. Nagy Lajos. u. p. Sz.-Udvarhely.
l. e. *Magyarós*, l. sz. 256. t. sz. 31. tanítói állomás üres.
Décsfalva, l. sz. 96.
2. **Bágy**, l. sz. 530. l. Veres Ferencz, t. sz. 60. t. Pálfi Dénes. u. p. Sz.-Udvarhely.
3. **Bethfalva**, l. sz. 353. l. Görög József, t. sz. 36. t. Kolcsár István. u. p. Székely-Keresztúr

4. **Bikafalva**, I. sz. 220. I. Benedek Ignác, t. sz. 30. t. Csomor Dénes. u. p. Sz.-Udvarhely.
5. **Boldogfalva** (Felső-), I. sz. 328. I. Szabó Sámuel, t. sz. 40. tanítói állomás üres. u. p. Sz.-Udvarhely.
I. e. *Árvátfalva*, I. sz. 196. t. sz. 25. t. Dobos Mihály.
6. **Bögöz**, I. sz. 974. I. Solymosi István, t. sz. 70. Szentgyörgyi Mózes. u. p. Sz.-Udvarhely.
7. **Bözöd**, I. sz. 416. I. Sándor Gergely, t. sz. 38. t. Székely István, u. p. Erdő-Szent-György.
I. e. *B.-Ujfalu*, I. sz. 127.
8. **Bún** (Nagy-) I. sz. 482. I. Nagy Mózes, t. sz. 29. tanít a lelkész. u. p. Segesvár.
9. **Csekefalva**, I. sz. 310. I. Sándor József, t. sz. 34. t. Kovács Mihály. u. p. Keresztur.
I. e. *Sz.-Ábrahám*, I. sz. 144. t. sz. 6. *M.-Andrásfalva*, I. sz. 56. *Gagy*, I. sz. 174. t. sz. 12, id. t. Álbü Dénes.
10. **Dálya**, I. sz. 773. I. Kis Sámuel, t. sz. 60. t. Kátó Sándor, u. p. Hom. Oklánd.
I. e. *Jánosfalva*, I. sz. 9.
11. **Dobófalva**, I. sz. 119. I. Kálai István, t. sz. 9. tanít a lelkész, u. p. Sz.-Udvarhely.
I. e. *Vágás*, I. sz. 21. *Béta*, I. sz. 25.
12. **Ége**, I. sz. 302. I. Jakab Albert, t. sz. 35. t. Kátó József. u. p. Sz.-Udvarhely.
13. **Etéd**, I. sz. 1,312. I. ifj. Karácson Mózes, t. sz. 100. t. Bakó Dániel, u. p. Parajd.
14. **Farczád**, I. sz. 550. I. László Ignác, t. sz. 50. t. Makkai András, u. p. Sz.-Udvarhely.
15. **Fejéregyház**, I. sz. 132. I. Kádár Domokos, t. sz. 12. tanít a lelkész, u. p. Segesvár.
I. e. *Sárpatok*, I. sz. 145. t. sz. 17. tanítói állomás üres. *Segesvár*, I. sz. 173.
16. **Fiátfalva**, I. sz. 394. I. Biró Károly, t. sz. 40. t. Fülöp Ferenc, u. p. Sz.-Keresztur.
17. **Galambfalva** (Nagy-), I. sz. 954. I. Kelemen János, t. sz. 74. t. Benedek Ferenc. u. p. Sz.-Keresztur.

18. **Galambfalva** (Kis-), l. sz. 608. l. Gál Sándor, t. sz. 48. t. Péter István, u. p. Székely-Keresztur.
19. **Héjasfalva**, l. sz. 360. l. Balázs Gergely, t. sz. 34. id. t. Olasz József, u. p. Segesvár.
l. e. *Sárd*, l. sz. 78.
20. **Héviz**, l. sz. 518. l. ifj. Petre Mózes, t. sz. 42. t. Fazakas István, u. p. Köhalom.
l. e. *Datk*, l. sz. 16. *Olt-Bogáth*, l. sz. 12. *Kücsuláta*, l. sz. 9. *Köhalom*, l. sz. 6.
21. **Hodgya**, l. sz. 427. l. Zágoni Mózes, t. sz. 45. t. Boncz József, u. p. Sz.-Udvarhely.
22. **Kányád-Jásfalva**, l. sz. 672. l. Bodor Pál, s. l. Bodor József, t. sz. 57. t. Miklósi János, u. p. Sz.-Udvarhely.
l. e. *Derzs*, l. sz. 50.
23. **Kecset**, l. sz. 417. l. Menyhárt András, t. sz. 45. t. Bálint Albert, u. p. Sz.-Udvarhely.
l. e. *Kisfalud*, l. sz. 115. *Szent-Mihály*, l. sz. 32. *Szt-Lélek*, l. sz. 13. *Farkaslaka*, l. sz. 15. *Csehédfalva*, l. sz. 14. *Malomfalva*, l. sz. 6.
24. **Keresztur** (Székely-) l. sz. 1,573. l. id. Karácson Mózes, s. l. Karácson István, t. sz. 106. t. Szentgyörgyi János. Van egy vallásfelekezetiiség nélküli leánynövelde, hol 20 leány tanul; tanítónő Kún Károlina k. a.
25. **Köbor**, l. sz. 915. l. Nemes Sámuel, s. l. és f. t. Nemes József, t. sz. 108. l. t. Boér Mihály, u. p. Köhalom.
26. **Körispatak**, l. sz. 820. l. Pál Balázs, t. sz. 52. t. Orbán Ferencz, u. p. Erdő-Szent-György.
27. **Küsmöd**, l. sz. 526. l. Karácson Sámuel, t. sz. 40. t. Pálfi Mózes, u. p. Parajd.
28. **Mátisfalva**, l. sz. 326. l. Palkó György, t. sz. 40. tanítói állomás üres, u. p. Sz.-Udvarhely.
29. **Moha**, l. sz. 853. l. Mátyás József, t. sz. 74. nyug. t. Csomor Sándor, tanítói állomás üres, u. p. Köhalom.

30. **Muzsna**, l. sz. 618. l. Kis Pál, t. sz. 70. t. Áros János, u. p. Sz.-Udvarhely.
31. **Óczfalva**, l. sz. 187. l. Benézédi János, t. sz. 14. t. Székely Zsigmond, u. p. Sz.-Udvarhely.
32. **Parajd**, l. sz. 10,20. l. Csiszér Zsigmond, t. sz. 70. t. Kovács József.
l. e. *Illyésmezeje*, l. sz. 23.
33. **Patakfalva**, l. sz. 397. l. Maksai Áron, t. sz. 53. t. Balázs Sámuel, u. p. Sz.-Udvarhely.
34. **Petek**, l. sz. 830. l. Kölonthe József, t. sz. 89. t. Nagy Sándor, u. p. Sz.-Udvarhely.
35. **Rákos** (Alsó-) l. sz. 862. lelkészi állomás üres, t. sz. 70. t. Gábos Lajos, u. p. Köhalom.
36. **Rugonfalva**, l. sz. 710. l. Maksai Gyula, ny. l. Gál János, t. sz. 70. t. Fülöp Dániel, u. p. Sz.-Udvarhely.
37. **Sándorfalva**, l. sz. 155. l. Sándor Károly, t. sz. 25. tanít a lelkész, u. p. Sz.-Udvarhely.
38. **Siklód**, l. sz. 1,343. l. Beke Dénes, t. sz. 116. t. Bató János, u. p. Parajd.
39. **Siménfalva** (Alsó-), l. sz. 213. l. Baka János, t. sz. 20. u. p. Sz.-Keresztur.
l. e. *Nagy- és Kis-Kede*, l. sz. 171. *Medesér*, l. sz. 138. *Nagy- és Kis-Kadács*, l. sz. 26. *Kobátfalva*, l. sz. 27. *Tarcsafalva*, l. sz. 23. *Szent-Miklós*, l. sz. 12. *Tordáthfalva*, l. sz. 7. *Demeterfalva*, l. sz. 6.
40. **Sófalva** (Alsó-), l. sz. 1,446. l. Dáné Mózes, t. sz. 140. t. Bálint József, u. p. Parajd.
41. **Sófalva** (Felső-) l. sz. 1,651. l. Györke János, t. sz. 140. t. Demeter Ákos, u. p. Parajd.
l. e. *Gyergyó*, l. sz. 75. *Korond*, l. sz. 36.
42. **Solymos** (Kis-) l. sz. 205. l. Demeter Lajos, t. sz. 15. t. Simon József, u. p. Sz.-Keresztur.
l. e. *Ó-Andrásfalva*, l. sz. 25.
43. **Solymos** (Nagy-) l. sz. 767. l. Némethi Mihály, t. sz. 72. t. Biró János, u. p. Sz.-Keresztur.
l. e. *M-Hidegkút*, l. sz. 168.

44. **Sükő**, l. sz. 223. l. Fejér Ferencz, t. sz. 20. t. Olosz Domokos, u. p. Sz.-Udvarhely.
35. **Szederjes**, l. sz. 480. l. Kovács Mózes, t. sz. 60. t. Deák Farkas, u. p. Sz.-Keresztur.
46. **Szent-Erzsébeth**, l. sz. 946. l. Borbáth Lajos, t. sz. 80. t. Horváth Dániel, u. p. Sz.-Keresztur.
47. **Szent-László**, l. sz. 171. l. Jakab Mózes, t. sz. 15. tanítói állomás üres, u. p. Sz.-Udvarhely.
l. e. *Miklósfalva*, l. sz. 160. t. sz. 14. t. Gábor Ferencz; *Abránfalva*, l. sz. 60.
48. **Szent-Márton** (Homorod-) l. sz. 348. l. Bencze András, t. sz. 32. t. Gábrri Ferencz, u. p. Hom.-Oklánd.
l. e. *Keményfalva*, l. sz. 39; *Lokod*, l. sz. 35; *Kénos*, l. sz. 9; *Gyepes*, l. sz. 22.
49. **Szent-Pál** (Homorod-) l. sz. 80. l. Boros Sámuel, u. p. Sz.-Udvarhely.
l. e. *Karácsonfalva*, l. sz. 10; *Oklánd*, l. sz. 8; *Ujfalva*, l. sz. 10; *Városfalva*, l. sz. 5; *Recsenyéd*, l. sz. 6.
50. **Szolokma**, l. sz. 481. l. Böjthe Sándor, t. sz. 37. t. Szentgyörgyi József, u. p. Parajd.
51. **Telekfalva**, l. sz. 406. l. Kovács Sándor, t. sz. 48. t. Bándi Mózes, u. p. Sz.-Udvarhely.
52. **Új-Székel**, l. sz. 400. l. Kovács István, t. sz. 50. t. Gáspár László, u. p. Sz.-Keresztur.
l. e. *A. Boldogfalva*, l. sz. 203. t. sz. 20. t. Kovács Dénes.
53. **Voldorf**, l. sz. 124. l. Hegyi Elek, t. sz. 14. t. Böjthe Péter, u. p. Fogaras.
l. e. *Halmágy*, l. sz. 5; *Sárkány*, l. sz. 3.

XV. Erdővidéki egyházmegye.

Ez egyházmegyében 15 anya-, 3 leányegyház van;
lelkek száma: 11,396; tanulók száma: 878.

Főgondnokok: M. Székely Gergely, m. Lázár Mihály.
 Algondnokok: Zafureczki István, Lányi Sándor.
 Ny. esperes: id. Benedek József, oloszteleki lelkész.
 Esperes: Lukácsfi Lajos, nagy-baczoni lelkész. u. p. Baróth.
 Jegyző: Pető Mózes, m.-hermáni lelkész.
 Közügyigazgató: Benkő Gergely, száraz-ajtai lelkész.
 Özvegy-árvai pénztárnok: Biró András, k.-ajtai lelkész.

Egyházak:

1. **Ajta** (Közép-) l. sz. 1,208. l. Biró András, t. sz. 90. f. t. Molnár Albert, l. t. Lénárd István.
2. **Ajta** (Nagy-) l. sz. 291. l. Péter Lajos, t. sz. 21. i. t. Boda Sámuel.
3. **Ajta** (Száraz-) l. sz. 1,438. l. Benkő Gergely, t. sz. 93. f. t. Nagy János, l. t. Szabó Áron.
4. **Bacson** (Kis-) l. sz. 469. l. Bartos László, t. sz. 34. i. t. Benkő Sándor, ny. t. Lőrincz Gáspár.
5. **Bacson** (Nagy-) l. sz. 1,514. l. Lukácsfi Lajos, t. sz. 97. f. t. Barabás Elek, l. t. Zsigmond Péter.
6. **Bárdocz**, l. sz. 767. l. Zajzon Mihály, t. sz. 52. i. t. Székely Mózes.
7. **Bibarczfalva**, l. sz. 621. l. Szász József, t. sz. 64. i. t. Bartha József.
8. **Bodos**, l. sz. 426. l. Jákó György, t. sz. 46. i. t. Józsa Izsák.
9. **Bölön**, l. sz. 244. l. Sebestyén Károly, t. sz. 10. tanítói állomás üres.
10. **Füle**, l. sz. 828. l. Karácson György, t. sz. 83. i. t. Jancsó István.
11. **Hermán** (Magyar-) l. sz. 1,004. l. Pető Mózes, t. sz. 86. i. t. Fábrián András.
12. **Köpecz**, l. sz. 831. l. Zsigmond Ferencz, t. sz. 77. i. t. Gáspár István.
13. **Miklősvár**, l. sz. 71. l. Incze Zsigmond, iskolába járó gyermek nincs, i. t. Gyenge András.

- l. e. *Ürmös*, l. sz. 30.
14. **Olosztelek**, l. sz. 667. l. ifj. **Benedek József**, ny. l. id. **Benedek József**, t. sz. 61. i. t. **Benedek Imre**, ny. t. **Nagy Ferencz**.
- l. e. *Baróth*, l. sz. 185. t. sz. 12. lévita **Márkó József**.
15. **Száldobos**, l. sz. 477. l. **Bartha Imre**, ny. l. **Bartha András**, t. sz. 52. i. t. **Fábián Sámuel**.
- l. e. *Varyyas*, l. sz. 295.

Utolsó posta minden egyházhhoz *Baróth*.

XVI. Sepsi egyházmegye.

Ez egyházmegyében 35 anya-, és 4 leányegyház van;
lelkek száma: 20,379; tanulók száma: 1,750.

Főgondnokok: **M. Székely Gergely**, m. **Lázár Mihály**.

Algondnokok: **M. Béli István**, m. **Antos Ferencz**.

Esperes: **Gödri Ferencz**, s.-szt.-györgyi lelkész.

Jegyző: **Benedek Áron**, n.-borosnyói lelkész.

Aljegyző: **Csiszér Gábor**, egerpatáki lelkész.

Közügyigazgató: **Bartha Lajos**, martonosi lelkész.

Egyházak:

1. **Angyalos**, l. sz. 597. l. **Bodor Mózes**, t. sz. 35. t. **Gócz Gábor**, u. p. **S.-Szt.-György**.
2. **Árapataka**, l. sz. 511. l. **Csulak Zsigmond**, t. sz. 46. t. **Bibó László**, u. p. **Földvár**.
3. **Árkos**, l. sz. 269. l. **Kolcza Lajos**, t. sz. 10. t. **Kátó András**, u. p. **S.-Szt.-György**.
4. **Besenyő**, l. sz. 350. l. **Nagy Áron**, t. sz. 38. t. **Maksai Elek**, u. p. **S.-Szt.-György**.

5. **Bikfalva**, l. sz. 1,120. l. Bong István, t. sz. 101. t. Zsigmond István, u. p. S.-Szt.-György.
6. **Bodók**, l. sz. 900. l. Zajzon Farkas, t. sz. 75. t. Józsa Lajos, u. p. S.-Szt.-György.
7. **Bodola**, l. sz. 559. l. Szabó Ferencz, t. sz. 80. t. Benke József, u. p. Brassó.
8. **Borosnyó (Kis-)** l. sz. 567. l. Álbú Endre, t. sz. 56. t. Nagy Gergely, u. p. Kovászna.
9. **Borosnyó (Nagy-)**, l. sz. 1,120. l. Benedek Áron, t. sz. 100. t. Nagy Sándor, u. p. Kovászna.
10. **Brassó**, l. sz. 798. l. Molnár János, t. sz. 81. t. Benedek Sámuel.
11. **Doboly (Al-)**, l. sz. 455. l. Gáspár Albert, t. sz. 53. t. Orbán István, u. p. Ilyefalva.
12. **Doboly (Fel-)** l. sz. 559. l. Bartha András, s. l. Bartha Károly, t. sz. 42. t. Mátyás Mihály, u. p. Kovászna.
13. **Egerpatak**, l. sz. 565. l. Csiszér Gábor, t. sz. 46. t. Gál Domokos, u. p. S.-Szt.-György.
14. **Eresztevény**, l. sz. 165. l. Sós József, t. sz. — t. Gocsmán János, u. p. S.-Szt.-György.
15. **Erőd**, l. sz. 144. l. Pálfi János, t. sz. 43. t. Balázs Ferencz, u. p. Földvár.
16. **Étfalva**, l. sz. 529. l. Kis Lajos, t. sz. 59. t. Nagy György, u. p. S.-Szt.-György.
17. **Gidófalva**, l. sz. 842. l. Magyar Károly, t. sz. 66. t. Veres László, u. p. S.-Szt.-György.
18. **Hidvég**, l. sz. 919. l. Nagy Sándor, t. sz. 72. f. t. Butak József, l. t. Czirmai Lajos, u. p. Földvár.
19. **Kálnok**, l. sz. 344. l. Vitályos János, t. sz. 31. t. Kövér Lázár, u. p. S.-Szt.-György.
l. e. *Köröspatak*, l. sz. 150. t. sz. 13. t. Kis-Jakab.
20. **Kilyén**, l. sz. 382. l. Vas Dénes, t. sz. 21. t. Orbán László, u. p. S.-Szt.-György.
21. **Komolló**, l. sz. 310. l. Biró Sándor, t. sz. 45. t. Veres Károly, u. p. S.-Szt.-György.
l. e. *Szentiván*, l. sz. 70. *Laborfalva*, l. sz. 39.

22. **Kökös**, l. sz. 310. l. Biró Áron, t. sz. 20. t. Szóts Dániel, u. p. S.-Szt.-György.
23. **Lisznyó**, l. sz. 538. l. Dénes Antal, t. sz. 68. t. Lőrincz Sándor, u. p. S.-Szt.-György.
24. **Magyarós**, l. sz. 407. l. Bod Mózes, t. sz. 40. t. Pető János, u. p. S.-Szt.-György.
25. **Martonos**, l. sz. 565. l. Bartha Lajos, t. sz. 44. t. Csulak László, u. p. S.-Szt.-György.
l. e. *Fotos*, l. sz. 130.
26. **Málnás**, l. sz. 535. l. Benkő János, t. sz. 45. t. Kátai Mózes, u. p. S.-Szt.-György.
27. **Nyén**, l. sz. 1,138. l. Sós Ferencz, t. sz. 93. t. Lőrincz Lajos, u. p. Brassó.
28. **Óltzem**, l. sz. 670. l. Kis János, t. sz. 47. t. Kis Ferencz, u. p. S.-Szt.-György.
29. **Réty**, l. sz. 791. l. Kisantal Sámuel, t. sz. 45. t. Szo tyori József, u. p. S.-Szt.-György.
30. **Szacsva**, l. sz. 220. l. Albert Ferencz, t. sz. 6. t. Czintos Ferencz, u. p. S.-Szt.-György.
31. **Szemerja**, l. sz. 557. l. Demes Mózes, s. l. Demes Péter, t. sz. 46. t. Bartha Sámuel, u. p. S.-Szt.-György.
32. **Szentkirály**, l. sz. 254. l. Ágoston Pál, t. sz. 32. t. Kelemen Ferencz, u. p. S.-Szt.-György.
33. **Szotyor**, l. sz. 396. l. Kovács József, t. sz. 21. t. Magyar István, u. p. S.-Szt.-György.
34. **Uzon**, l. sz. 1,124. l. Pünkösti Ferencz, t. sz. 83. t. Mátyás Károly, l. t. és énekvezér Bene Ferencz, u. p. S.-Szt.-György.
35. **Zalán**, l. sz. 840. l. Szabó Dénes, t. sz. 47. t. Keres tely Dénes, u. p. S.-Szt.-György.

XVII. Orbai egyházmegye.

Ez egyházmegyében 11 anya- és 6 leányegyház van;
lelkek száma: 11,887, tanulók száma: 1,011.

Főgondnokok: M. Székely Gergely, m. Lázár Mihály.

Algondnok: Donáth József.

Esperes: Görög György, pákéli lelkész, u. p. Kovászna.

Jegyző és özvegy-árvai gyámintézet pénztárnoka: Magyarósi Ferencz, teleki lelkész.

Közügyigazgató: Finta István, pávai lelkész.

Egyházak:

1. **Barátos**, l. sz. 900. l. Vékás Lajos, ny. l. Zajzon András, t. sz. 90. t. Kócsis Elek.
2. **Czófalva**, l. sz. 330. l. Barthós Mihály, t. sz. 28. t. Sándor Mihály.
3. **Kovászna**, l. sz. 2,169. l. Incze György, s. l. Márk Mihály, t. sz. összesen 161. a felső fiúiskolában tanít a s. l., az alsóban Tamó Károly, l. t. Mántó György.
4. **Körös**, l. sz. 614. l. Nagy Pál, t. sz. 70. t. Gecse Benjámín.
5. **Páké**, l. sz. 639. l. Görög György, t. sz. 68. t. Szabó Lajos.
6. **Pápolcz**, l. sz. 1,095. l. Pál Sámuel, t. sz. 78. f. t. Barabás Sámuel, l. t. Szabó András.
7. **Páva**, l. sz. 560. l. Finta István, t. sz. 46. f. t. Bartha István, l. t. Réthi Mihály.
8. **Szörcse**, l. sz. 700. l. Péter Károly, t. sz. 48. t. Perdi Mihály.
l. e. *Tamásfalva*, l. sz. 345. t. sz. 33. levita Molnár Dániel.
9. **Telek**, l. sz. 623. l. Magyarósi Ferencz, t. sz. 45. t. Bartha József.
10. **Zabola**, l. sz. 1,332. l. Csákány József, t. sz. 102. f. t. Szabó János, l. t. Bitai Benjámín.
l. e. *Gelencze*, l. sz. 28. *Haraly*, l. sz. 3. *Hiléb*, l. sz. 1. *Imecefalva*, l. sz. 11. *Petőfalva*, l. sz. 4.
11. **Zágon**, l. sz. 2534. l. Demeter Sámuel, t. sz. fiú 173. leány 69. A fiúiskolában a tanodáknál levő elemi

osztályok minden tantárgyait elvégzi a tanuló három osztályban hat év alatt. Tanítók: a fiú-iskolában Veres Sándor, Kovács Lajos, Szabó Károly; a leány iskolában: Tamó Lajos, Orbán István; vallást mindenütt a lelkész tanít.

XVIII. Kézdi egyházmegye.

Ez egyházmegyében 13 anya-, és 6 leányegyház van;
lelkek száma: 9,650. tanulók száma: 742.

Főgondnokok: M. Székely Gergely, m. Lázár Mihály.

Algondnokok: Vajna Ferencz, Kovács István.

Esperes: Szini János, k.-albisi lelkész. u. p. Al.-Csernáton.

Jegyző: Zaizon István, feltorjai lelkész.

Közügyigazgató: Simó Sándor, k.-martonfalvi lelkész.

Egyházak:

1. **Albis** (K.-), l. sz. 802. l. Szini János, t. sz. 75. f. t. Barta Benjámin, l. t. Barabás Ferencz, u. p. Al.-Csernáton.
2. **Bitá**, l. sz. 475. l. Gagyai István, t. sz. 30. t. nincs. l. e. *Várhegy*, l. sz. 50. u. p. Maksa.
3. **Csernáton** (Alsó-) l. sz. 1,600. l. Kovács Károly, t. sz. 129. nyug. f. t. Mihályfalvi Lajos, l. t. Bartha Pál.
4. **Csernáton** (Felső-) l. sz. 1,178. l. Vitályos György, t. sz. 72. f. t. Bodor János, l. t. Tamás Miklós, u. p. Al.-Csernáton.
5. **Dálnok**, l. sz. 1,698. l. Borbát Pál, t. sz. 133. f. t. Kerestely Dávid, ny. f. t. Kerestely Lázár, l. t. Cseh Mihály, u. p. Maksa.
6. **Ikafalva**, l. sz. 438. l. Zaizon Áron, t. sz. 28. t. Tusa János. l. e. *Futásfalva*, l. sz. 10.

7. **Karatna**, l. sz. 124. l. Szakács János, t. sz. 22. t. Máté Barabás, u. p. K.-Vásárhely.
8. **Léczfalva**, l. sz. 862. l. Zoltáni Elek, t. sz. 64. f. t. Kis Sándor, l. t. Bene Elek, u. p. Maksa.
9. **Maksa**, l. sz. 675. l. Jancsó Ferencz, t. sz. 57. t. Albert László.
10. **Márkosfalva**, l. sz. 680. l. Bodola Sámuel, t. sz. 46. f. t. László Mózes, l. t. Orbán Mihály, u. p. Al-Csernáton.
11. **Martonfalva** (K.-), l. sz. 386. l. Simó Sándor, t. sz. 56. f. t. Mihályfalyi Ferencz, l. t. Molnár Bonaventura, u. p. Al-Csernáton.
l. e. *Hatojka*, l. sz. 15.
12. **Mátisfalva** (K.-), l. sz. 146. lelkeszi állomás üres, t. sz. 8. Márkosfalyán tanulnak, u. p. Al-Csernáton.
13. **Torja** (Felső-), l. sz. 471. Ez egyház három részből áll, u. m. F.-Torja, F.-Volál, F.-Karatna, l. Zaizon István, t. sz. 22. t. Szotyori István, u. p. K.-Vásárhely.
l. e. *Al-Torja*, l. sz. 30. *Pesémek*, l. sz. 6. *Szárazpaták*, l. sz. 4.

XIX. Püspöki vizsgálat alatti egyházak.

Lelkek száma — Kolozsvárt kivéve — 18,517. t. sz. 1,684.

1. **Déézs**, l. sz. 2,280. t. sz. 320. Főgondnok: Dr. Szócs Sámuel. Algondnok: Pataki Gyula.

Lelkészek: Medgyes Lajos és Kovács Sámuel.

Énekvezető: Adorján Miklós.

- a) Fiúiskola, négy elemi osztálytal. t. sz. 168. Iskolaigazgató: Baló László, tanítja a 4-ik osztályt, Nagy Miklós a 3-ikat, Sárkány József a 2-ikat, Csínádi István az 1-ső osztályt és a kezdőket.

- b) Leányiskola, t. sz. 52. t. Adorján Miklós, női munka t. Balog Amália.
- c) Kisdédóvoda, t. sz. 80—100. valláskülönbség nélkül. Kisdédóvó Turbucz Ferencz.
2. **Enyed** (Nagy-) l. sz. 2,450. Lelkészek: Incze János és Szilágyi Farkas. Énekvezető: Málnási József.
- a) Leányiskola, két elemi osztálylyal, t. sz. 70. Iskolaigazgatók: Gáspár János tanár és Incze János. Tanítók: Málnási József rendes- és Imre Zsigmond segéd-tanító.
- b) Leánynövelde, két osztálylyal, t. sz. 20. Tanítók: Incze János, Szilágyi Farkas és Fehér László. Nőimunka tanító: Fehér Lászlóné sz. Lőcsei Luiza.
- c) Kisdédóvoda, t. sz. 130. Felügyelő-igazgató: Gáspár János, kisdédóvó: Grohmann Károly.
3. **Fogaras**, l. sz. 865. t. sz. 122. Főgondnok: id. gr. Bethlen János. Algondnok: Meszlényi Károly. Gazdagondnok: Tamás Gábor.
- Lelkész: Pánczél Károly, s. l. László Zsigmond. Énekvezető és orgonista: Incze Ferencz.
- a) Fiuiskola, négy osztálylyal, t. sz. 77. tanítók: László Zs., Dancs Péter, Felméri Mózes.
- b) Leányiskola, t. sz. 45. t. Incze Ferencz.
4. **Ilyefalva**, l. sz. 1,146. l. Révai Lajos, t. sz. 147. t. Imre Mihály, l. Rákosi László.
5. **Kolozsvár**, lásd a 49-ik lapon.
6. **Szászváros**, l. sz. 785. lelkészek: Pap István és Dáné István, f. t. sz. 24. t. Vitályos József, l. t. sz. 21. t. és énekvezető: Borsos József.

7. **Szent-György** (Sepsi-), l. sz. 1,467. l. Gödri Ferencz, s. l. Orbán Antal, l. t. sz. 78. l. t. és énekvezető: Molnár Sándor; a fiúk a közéletanodában tanulnak.
8. **Udvarhely** (Sz-), l. sz. 1,369. l. Zajzon Ferencz, egyik lelkészi állomás üres.
- a) Leánynevelde, t. sz. 41. t. Böhm Jánosné.
- b) Alsóbb leányiskola, t. sz. 25. t. és énekvezető: Szemerjai János; a fiúk a főtanodában tanulnak.
- l. e. *Szombatfalva*, l. sz. 70. *Bethlenfalva*, l. sz. 18. *Kadicsfalva*, l. sz. 3. *Tibód*, l. sz. 1. *Oláhfalva*, l. sz. 2. *Lövete*, l. sz. 2.
9. **Vásárhely** (Kézdi-), l. sz. 2,699. l. Székely János, s. l. Nagy Sándor.
- a) Finiskola, négy elemi osztályos, t. sz. 135. Tanítók: Nagy Sándor, Simó József, Bakcsi Boldizsár, Pongrácz Sámuel.
- b) Leányiskola, t. sz. 82. t. és énekvezető: Szacsya János, s. t. állomás üres.
- l. e. *Oroszfalu*, *Sz.-Katólna*, *Nyujtód*, *Bereczk*, *Szentlélek*, *Ujfalu* stb. l. sz. 176.
10. **Vásárhely** (Maros-), l. sz. 5,280. t. sz. 416. Főgondnok: Legid. gr. Teleki Domokos. H. főgondnok: M. Szentgyörgyi Imre.
- Lelkészek: Péterfi József, Kovács Áron és Tolnai H. Lajos. Péterfi Károly, ny. l.
- a) Szent-Miklós-utcza két osztályu fi- és leányiskolában tanítók: Nagy Antal és Szekeres Elek, t. sz. 150.
- b) A Szt.-György-utcza finiskolában t. Barabás János, t. sz. 82.
- c) " alsó leányiskolában t. Szentgyörgyi István, t. sz. 137.
- d) A Szt.-György-utcza felső leányiskolában munkafelügyelő Liber Lajosné, tanítók: Ugrai Gyula, Gruber Mihály, Balázs Lőrincz, t. sz. 47.

XX. Az egyesült Dunafejedelemségekben és Bukovinában:

Van 5 anya- és 12 leányegyház; lelkek száma 3,793;
tanulók száma: 153.

1. **Bukurest**, l. sz. 2,200. l. Koos Ferencz, t. sz. 60. t. Teleki Sámuel.

A magyar- és erdélyországi ref. egyházak segedelme által fennálló moldova-oláhországi missióban létező egyházak:

Missiói bizottság: Borosnyai János (orvos-tudor), Lukács Farkas (orvos-tudor), Varga János (mérnök), Gál Károly, Kovács Zsigmond, Székely Lajos és az egyházak lelkészei.

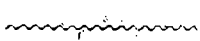
2. **Pitest**, l. sz. 332. l. Nagy József, t. sz. 52.
3. **Ploest**, l. sz. 250. l. Vincze Dániel, t. sz. 32.
4. **Szászkút (Moldovában)**, l. sz. 183. l. Márk Mézes, t. sz. 9. tanít a lelkész.

Ezen egyházakon kívül vannak még hiveink *Krajován*, *Tirgovest*, *Foksány*, *Thurn-Severin*, *Báki*, *Rimnik*, *Kimpina* és más helységekből.

5. **Andrásfalva (Bukovinában)**, l. sz. 653. l. Kovács Sándor, t. Pap Mihály. Ide tartozó leányegyházak: *Hadikfalva*, l. sz. 30. *Istensegits*, l. sz. 16. *Fogadj-Isten*, l. sz. 12. *Tomnásek*, l. sz. 68. *Radutz*, l. sz. 47.

Népiskolai bizottság: elnöke a püspök, tagjai: Gáspár János n.-enyedi tanár, Szabó Sámuel, Indali Péter és Jancsó Lajos (jegyző) kolozsvári tanárok.

TANINTÉZETEK.

Tanügyi bizottság: elnök: a püspök, tagjai: Sárkány Ferencz, Fekete Mihály, Kócsk Károly, dr. Kolozsvári Sándor, Indali Péter, Jancsó Lajos — tanárok.

I. Nagy-enyedi főtanoda.

Főgondnokok: Gr. Mikó Imre. B. Kemény István.

Algondnokok: M. Zeyk Károly. Fosztó Ferencz, egyszerűsmind gazdasági felügyelő.

Rendes tanárok:

Vajna Antal, tanvezető a középt. osztályokban. Mihályi Károly, könyvtár felügyelő. Hegedűs János, igazgató. Kasza Dániel. Gáspár János, a tanítóképezde igazgatója s tanvezető az elemi osztályokban. Jancsó József. Décsei Károly. P. Szathmári Károly. Gyarmati Sámuel, előjárósági gyűlések jegyzője s a jogi ügyek felügyelője. Garda József, tanári gyűlések jegyzője. Herepei Károly, muzeum felügyelő.

Szaktanítók:

Kovács Ödön, segéd-tanár, jelenleg még akademián van. Nagy Károly, németnyelv- és rajztanító. Boros Gábor, műének- és orgonatanító. Szuk György, karnagy és zenetanító. Schmidt György, tornász és úszómester.

Osztálytanítók:

Sándor János, ellenőr. Vitus Lajos, senior. Geréb Márton, Nagy Gyula, Kovács János, Veres Sándor. Vaj-

na Ádám, mint academitá, segédtanári czimmel, a gymn. osztályokban: Veres Kálmán, Borsos Károly, Simó Géza, Dancs Sámuel, Kis Mózes, az elemi osztályokban. Egy elemi tanító helye üres.

A zenekar elnöke: Macskási Sándor, theologus.

Főorvos: Dr. Donogányi Jakab.

Az alorvosi állomás üres.

Ügynök: Veres Károly.

Pénztárnok: Kiss Károly.

Tanulók száma: 984.

a) A felső tanodában: 195.

I. Theologusok:	másod éves	23,	első éves	25,	
II. Jogászok:	"	"	25,	"	18,
III. Bölcsészek:	"	"	27,	"	57,
IV. Képezde-növendékek:	4-ed éves	5,	3-ad éves	14.	
	2-od éves	10,	1-ső éves	11,	

b) Középtanodában: 445.

- VI. oszt. 45, V. oszt. 72, IV. oszt. 50, III. oszt. 74,
II. oszt. 88, I. oszt. két csapatban 116.

c) Elemi tanodában: 344.

- IV. oszt. két csapatban 123. III. oszt. két csapatban
97, II. oszt. 82, I. oszt. 42.

II. Kolozsvári főtanoda.

Főgondnokok: M. Szacsvai Zsigmond. B. Bánffy Albert.

Algondnokok: M. Lészai Lajos. Dr. Bélteki Ferencz.

Rendes tanárok: Nagy Ferencz. Sámii László, igazgató. Szabó Samuel, természettaniak öre. Sárkány Ferencz, tanvezető. Fekete Mihály, könyvtár-felügyelő. Kócsi Károly, terményrajzi gyűjtemények öre. Dr. Kólozsvári Sándor, jegyző.

Segédtanárok: Szabó Károly, az erd. muzeum könyvtárnoka. Szász Domokos, ref. pap. Indali Péter, vasárnapi tanítás felügyelője. Jancsó Lajos, tápintézet-felügyelő.

Osztálytanítók: Agyagási Gábor. Debreczeni József, Dézsi Gyula. Domján Sándor. Herepei Gerő. Kóti József. Kovács István. Molnár Athert. Szász Ferencz.

Műének és zenetanító: Horváth Gyula.

Szépíráás, rajz- és franczianyelv tanító: Graf Jakab.

Tanodai ellenőr: Farkas Károly.

Jószágfelügyelő: Filep Sámuel

Ügyvéd: Tompa Károly.

Orvos: Bojtha József.

Pénztárnok: Erdélyi Sámuel.

Tanulók száma: 660.

a) A felső tanodában: 117.

Másodéves jogászok 15. Első éves 33. Másodéves bölcsészek 34. Első éves 35.

b) A középtanodában: 325.

VI-ik osztályban 47. V-ikben 40. IV-ikben 59. III-ikban 50. II-ikban 58. I-sőben 71.

o) Az elemi tanodában: 218.

IV-ik osztályban 71. III-ikban 61. II-ikban 50. I-sőben 36.

III. Maros-vásárhelyi főtanoda.

Főgondnokok: b. Bánffy János, id. gr. Teléki Domokos.

Algondnokok: Antal Imre, dr. Antal László.

Rendes tanárok: Mentovich Ferencz, Bihari Sándor,
igazgató Urr György, tanvezető Szász Béla, Dó-
zsa Miklós, előljárósági gyűlések jegyzője. Egyhely üres.

Ideiglenes jogtanárok: Székely József, Vályi Gábor, Kő-
kösi Endre, tanári gyűlések jegyzője. Horváth Mózes

Segéd-jogtanár: Petri Ádám.

Segéd-tanárok: Deák József, Koncz József, Horváth
Gáspár.

O s z t á l y t a n i t ó k:

Sebestyén Sándor ellenőr, Ravasz János, Soós Farkas,
Boka György, Koronka Gábor, Nagy Lajos, Ger-
gely Sámuel, Gönczi János, Kakasi Márton.

Göldner Nándor németnyelvt., Péterfy Károly rajzt., Vo-
czelka Ede műénekt., Strnád Gothárd zenet., Gru-
ber Mihály testgyakorlatt.

Pénztárnok: Göldner Nándor.

Senior: Balázs Lőrincz.

Tanulók száma: 768.

a) A felső tanodában: 150.

IV-ed éves jogászok 16. III-ad éves 13. II-od éves 18. I-ső éves 20.

II-od éves bölcsészek 42. I-ső éves 41.

b) A középtanodában: 371.

VI-ik osztályban 42. V-ikben 41. IV-ikben 51. III-ikban 63.

II-ikban 78. I-sőben 48. I-ső párhuzam középosztályában 48.

c) Az elemi tanodában: 247.

IV-ik osztályban 93. III-ikban 86. II-ikban 68. összesen: 247.

A főtanoda összes népessége 768.

IV. Székely-udvarhelyi főtanoda.

Főgondnokok: gr. Bethlen Farkas, m. Ugron János, m. Gyárfás Domokos.

Algondnokok: m. Sebesi István, t. Nagy Lajos.

Rendes tanárok: Kis Ferencz, tanvezető, Korondi Mózes, Pataki Pál, Paal Ferencz, dr. Jenei Victor, igazgató.

Állandó szaktanító: Zajzon Ferencz, ref. pap.

Segéd-tanárok: Tolvaj Zsigmond, ki-egyszersmind németnyelvtanító. Becsek Sándor. Ideiglenes segéd, Sylvester Domokos.

O s z t á l y t a n i t ó k:

Biró Albert, Kese József, Pál Károly, Rácz Albert, Bor-

báth Márton, Barabás József, Fazakas Sándor,
Fülel Sámuel.

Rajztanítók: Zajzon Dénezs és ifj. Kovács Domokos.
Testgyakorlattanító: Bodor Domokos. Műének-tanító:
Paal Ferencz, r. tanár. Szépirástanítók: Gyórbiró
Béniám és Kelemen Gyula. Zenetanító: Kozák Márton.

Pénztárnok: Kovács Domokos.

Tanulók száma: 485.

a) A felső tanodában: 82.

Jogászok: másodévesek 21, első évesek 10.

Bölcsészek: másodévesek 22, első évesek 29.

b) Középtanodában:

VI-ik osztályban 32. V-ikben 42. IV-ikben 42. III-ikban 39.
II-ikban 37. I-sőben 45—237.

c) Az elemi tanodában: 166.

IV-ik osztályban 48. III-ikban 70. II-ikban 24. I-sőben 24.

V. Zilahi közpétanoda.

Főgondnokok: b. Wesselényi Farkas, id. b. Wesselé-
nyi Ferencz, ifj. b. Wesselényi Ferencz.

Algondnokok: Bereczky György, dr. Salamon József.

Rendés tanárok: Hiri Ferencz, igazgató, Török István, tan-
vezető. Kerekes Sándor, Baczó Gábor, Fazakas
József.

Tiszteletbeli tanárok: Fogarasi István, Verestői Sándor,
helybeli lelkészek.

Osztálytanítók:

Lugosi István, Dobai Sándor, állandó, Kis Pál, ellenőr,
 Ferenczi Gyula, Lőrinczi Dénes, Marosi Sámuel,
 állandó, Márkus Sámuel, Porcsalmi Lajos, állandó
 tanító. Killyén Sándor.

Rajz- és szépírástanító: Porcsalmi Lajos.

Műénektanító: Marosi Sámuel.

Köz- és váltóügyvéd: Dull László.

Pénztárnok: Márkus Sámuel.

Gazda: Asztalos Sándor.

Tanulók száma: 400.

a) A felső tanodában: 28.

Bölcsészek: másodéves 13. első éves 15.

b) A középtanodában: 149.

VI. osztály 11, V. osztály 19, IV. osztály 28, III. oszt. 28,
 II. osztály 26, I. osztály 37.

c) Az elemi tanodában: 223.

IV. osztály 49, a III. osztály 70, a II. oszt. 60, az I. elemi
 oszt. 44.

VI. Szászvárosi középtanoda.

Főgondnokok: gr. Kun Kocsárd, Barcsai László, Zeyk
 József.

Algondnokok: Kakucsai Elek, dr. Lészai Dániel, Nagy
 Ignác.

Rendes tanár és igazgató: Szabó György.

Tiszteletbeli tanárok: Pap István és Dáné István ref. papok.

Változóköztanítók:

Baczóni Albert, Székely Lajos, Biró András, Miklósi József, Faragó József, Deák Lajos, Fazakas Lajos, Bodola János, Székely Elek, Vitályos József.

Tanulók száma: 386.

a) A felső tanodában: 25.

Bölcsészek: másodéves 10, első éves 15.

b) A középtanodában: 235.

VI. osztály 26, V. oszt. 27, IV. oszt. 30, III. oszt. 26, II. oszt. 47, I. oszt. 54.

c) Az elemi tanodában: 151.

IV. osztály 52, III. oszt. 41, II. oszt. 38, I. oszt. 20.

VII. Sepsi-szent-györgyi középtanoda.

Főgondnokok: gr. Mikó Imre ő nagyméltósága, m. Székely Gergely, m. Gyárfás Imre.

Algondnokok: Zatureczki István, Donáth József, Lázár Mihály, Forró Ferencz.

Igazgató-tanár: Vajna Sándor.

Változóköztanítók:

Sándor Demokos, Révai Pál, Molnár Áron, Jancsó

Elek, Gyárfás Sámuel, Kolozsvári Antal, Imre
István, Puskás Lajos.

Szaktanító: Orbán Antal, helybeli segédlelkész.

Rajz- és szépírástanító: Nagy Károly.

Műének tanító: Zajzon Farkas, bodoki lelkész.

Tanulók száma: 350.

a) A középtanodában: 178.

IV. osztály 23, III. osztály 36, II. oszt. 52, I. oszt. 67.

b) Az elemi tanodában: 172.

IV. osztály 57, III. oszt. 53, II. oszt. 38, I. oszt. 24

KIMUTATÁS.

EGYHÁZMEGYÉK.	anya- egyh.	leány- egyh.	lelkek száma.	tanulók száma.
I. V. hunyad-zarándi egyh.-megye	25	83	4732	429
II. Károly-fehérvári " "	11	17	3300	360
III. Nagy-enyedi " "	32	39	18578	1689
IV. Kolozsvári " "	1	1	8305	730
V. Kolozs-kalotai " "	40	18	23555	3337
VI. Szilágy-szolnoki " "	70	11	48225	3357
VII. Déézi " "	28	27	8570	531
VIII. Széki " "	51	47	20452	1240
IX. Nagy-sajói káptalan	8	22	2438	148
X. Görgényi egyházmegye	34	41	18968	1976
XI. Marosi " "	64	47	39722	2808
XII. Küküllői " "	36	58	17580	1135
XIII. Nagy-szebeni " "	21	21	5869	497
XIV. Székely-udvarhelyi " "	53	42	33583	2913
XV. Erdővidéki " "	15	3	11396	878
XVI. Sepsi " "	35	4	20379	1750
XVII. Orbai " "	11	6	11887	1011
XVIII. Kézdi " "	13	6	9650	742
XIX. Püspöki egyházak	9	10	18517	1684
XX. Dunafejedelemség és Bukov.	5	12	3793	153
	562	515	329499	27368
Tanulók száma a fő- és középtanodákban :				
I. Nagy-enyedi főtanodában .				984
II. Kolozsvári " "				660
III. M.-vásárhelyi " "				768
IV. Sz. udvarhelyi " "				485
V. Zilahi középtanodában				400
VI. Szászvárosi " "				386
VII. S.-sz.-györgyi " "				350
Tanulók száma a főtanodákban összesen				4033
" " a népiskolákban " "				27368
Tanulók mindössze				31401
Szerkesztette :		Timár Lajos, püspöki titkár.		

A névkönyvben előforduló

N E V E K:

	Lap.		Lap.
Adi László	73.	Bakcsi Boldizsár	94.
„ József	55.	„ Sándor	55.
Adorján Miklós	92. 93.	Bakó Dániel	82.
„ János	72.	Bakos Ferencz	63.
Agoston György	53.	Balázs Ferencz	88.
„ Mózes	79.	„ Gergely	83.
„ Pál	89.	„ István	53.
Agyagási Gábor	98.	„ István	53.
Albert Dániel	66.	„ István	62.
„ Ferencz	89.	„ Lőrincz	94. 99.
„ István	77.	„ Mihály	73.
„ László	92.	„ Sámuel	84.
„ Márton	73.	„ János	61.
„ János	69.	„ József (id.)	61. 63.
„ János	75.	„ József (ifj.)	62.
Albisi Sámuel	60.	Bálint Albert	83.
Albu András	88.	„ József	84.
„ Dénes	82.	Baló Bénéámin	42. 43.
Almási László	52.	„ László	92.
„ Sámuel	58. 59.	„ Sándor	49. 50.
Andrád Ferencz	45.	„ József	56.
„ Ferencz	47.	Balogh Amália k. a.	93.
András Lajos	73.	„ András	64.
Antal Ferencz	55.	„ Dániel	54.
„ György	51.	„ Dániel	57.
„ György	53.	„ Ferencz	45.
„ Imre	70. 99.	„ Károly	47.
„ László (dr.)	99.	„ Mihály	55.
Antos Ferencz (mált.)	87.	„ Mózes	74.
Arács András	55.	„ Pál	62.
Arós János	84.	„ Sámuel	75.
Asztalos Sándor	102.	„ Sándor	42.
Baczó Gábor	101.	„ Sándor	75.
Bacsoni Albert	103.	Bán Lajos	43.
Bágya Károly	42.	Bándi Mózes	85.
Baka János	84.	Bánfi Albert (báró)	53. 97.

	Lap.		Lap.
Bánffi Dániel (báró)	58. 61.	Bartha Lajos	54.
„ János (báró)	99.	„ Lajos	73.
Bántó Mihály	59.	„ Lajos	87. 89.
Bányai Elek	54.	„ Pál	91.
Félix	55.	Sámuel	89.
Lajos	56.	Tamás	47.
Mózes	47.	János	61.
József	46.	József	86.
„ József	56.	„ József	90.
Vitalis	41.	Barthos László	86.
Barabás Dániel	66.	Mihály	90.
Dénes	59.	„ Elek	70.
Elek	86.	Barthus Dénes	78.
„ Ferencz	91.	György	62.
„ György	54.	Sándor	79.
Károly . .	50.	„ János	79.
Lajos	72.	Bartók József	79.
Sámuel	51.	Basa Mihály	41. 46. 47.
Sámuel	90.	„ Péter	55.
Tamás	63.	Báthori Dániel	61. 65.
János	56.	„ György	55.
„ János	94.	„ János	78.
József	47.	Bató János	84.
„ József	101.	Becsek Sándor	100.
Barabási István	75.	Bede János	44.
Barcsai László (mélt.)	42. 102.	Beke Dénes	84.
Bárdóc Dániel	81.	Békési Zsigmond	64.
Baróthi Sándor	78.	Bekő Mózes	48.
Bartalis Miklós	65.	Beksi Ferencz	56.
Bartalus Sámuel .	78.	„ József . . .	58.
Bartha András	78.	Béldi István (mélt.)	87.
András	87.	Belle József	77.
András	88.	Bélteki Ferencz dr.	97.
Antal	78.	Bencze András	85.
Aron .	59.	Benczédi Mózes	75.
Beniámin	91.	„ János	84.
Dániel	55.	Bende Ferencz	74.
Elek	47.	Bene Elek	92.
Imre	87.	Ferencz	89.
István	90.	Benedek Ádám	77.
„ Károly	52.	András	78.
Károly	88.	Aron	87. 88.

	Láp.		Lap.
Benedek Dénes	48.	Biró Sándor	88.
" Ferencz	43.	" János	84.
" Ferencz	76. 77.	Bitai Beniamin	90.
Ferencz	82.	Elek	73.
Gyula	80.	Mátyás	76.
Ignác	82.	" Mihály	75.
Imre	87.	Bócz Elek	77.
Keresztes	49.	Bod Mózes	89.
Miklós	64.	" Sándor	69.
Pál	51.	Boda Sámuel	86.
Sámuel	88.	Bodola Dénes	51.
Sándor	51.	" Sámuel	92.
Tivadar	48.	" János	103.
József	50.	Bodoni József	74.
Józsefné	50.	Bodor Domokos	101.
József (id.)	86. 87.	Lőrincz	45.
" József (ifj.)	87.	Mózes	87.
Benefi János	77.	Pál	83.
Benke József	88.	János	91.
" Gergely	86.	" József	83.
György	42. 44.	Bodrogi Sámuel	81.
Sándor	86.	Boér Károly	57.
János	67. 69.	" Mihály	83.
" János	89.	Bogdán Lajos	57.
Bereczki György	53. 101.	" Mózes	44.
Béres Márton	79.	Boka György	99.
Bethlen Parkas (gr.)	76. 100.	Boncz József	83.
Gábor (gr.)	41.	Bong István	88.
Sándor (gr.)	66.	Borbáth Lajos	85.
" János id. (gr.)	81. 93.	" Pál	91.
Bibó László	87.	" Márton	101.
Bihari Sándor	99.	Borbély Miklós	52.
Biró Albert	100.	Bordi Károly	72.
" András	86.	" János	78.
" András	103.	Boros Sámuel	85.
" Áron	89.	" Gábor	96.
Dániel	44.	Borosnyai Simon	76.
Károly	57.	" János	95.
Károly	82.	Borsos Elek	97.
Sándor	51.	" Sándor	52.
" Sándor	58.	" József	93.
" Sándor	61.	Both István	53.

	Lap.		Lap.
Botha István	62.	Csoma Ferencz	51.
" József	53.	Péter	54.
Bothos István	49.	" Zsigmond	53.
Botka Károly	55.	Csomor Dénes	82.
Bojtha József	98.	Sándor	83.
Böhm Mihály	41.	" János	62.
" Jánosné	94.	Csongrádi István (mélt.)	79.
Bökös Ádám	42.	Csulak Dániel	41. 49.
Böloni Domokos	77.	" László	89.
Böjthe Miklós	71.	" Zsigmond	87.
" Péter	85.	Csiürös József	61.
" Sándor	85.	Dali István	76. 77.
" János	68.	" János	75.
" János	72.	Dáné István	93. 103.
Budai András	65.	" Mózes	84.
" Lajos	62.	Dani Lőrincz	52.
Butak József	88.	Dancs Péter	93.
Czegő Ferencz	68.	" Sámuel	97.
" Ferencz	72.	Darkó József	46.
Czintos Ferencz	89.	Darvai Lajos	43.
Czira Endre	59.	Deák Farkas	85.
Czirmai Lajos	88.	József	99.
Csákány Károly	48.	" Lajos	103.
" Sámuel	52.	Debreczeni Áron	71.
" Sándor	55.	" Károly	56.
" József	90.	" József	98.
Csáki György (gr.)	50.	Demeter Ákos	84.
Cseh Izrael	57.	" Lajos	84.
" Mihály	91.	" Mózes	75.
Csekme József	45.	" Sámuel	69.
Cserényi Dániel (mélt.)	66.	" Sámuel	90.
Cseresznyés György	79. 80.	Décsei Károly	96.
Csejdi István	64.	Demés Mózes	89.
Csia Simeon	63.	" Péter	89.
Csiki György	68.	Demjén Farkas	56.
" László	65.	Dézi Domokos	65.
Csinádi István	92.	" Gyula	98.
Csiszár Farkas	62.	" László	52.
" László	70.	" Lőrincz	52.
Csiszér Gábor	87. 88.	Dézi Mihályi Imre	60.
" Zsigmond	84.	" Sámuel	65.
Csog Pál	74.	" Sándor (mélt.)	67.

	Lap.		Lap.
Dénes Antal	89.	Fábián Miklós	74.
" József	67.	" Sámuel	87.
Dévai Mihály	51.	" Simon	73.
" Lajos	57.	Fabri József	42.
Diószegi Lajos	61.	Faluvégi Márton	76.
Dobai György	55.	Faragó József	54.
Sándor	102.	" József (ifj.)	103.
" József	55.	Farkas András	45.
Dobolyi Lajos	78.	" Antal	57.
Dobos Mihály	82.	" Károly	98.
Dohi Ferencz	64.	" Sámuel	60.
Dombi Lajos	54. 57.	" János	44.
" László	53.	Fazakas András	52.
Domján Albert	56.	" Ferencz	57.
" Ferencz	53.	" István	51.
" Sándor	98.	" István	83.
" János (id.)	52.	" István	51.
" János (if.)	45.	" Lajos	103.
Donáth József	90. 103.	" Mihály	58.
Donogányi Jakab (dr.)	97.	" Sándor	101.
Dósa Elek	62.	" József (id.)	54.
" Imre	60.	" József (ifj.)	101.
" Miklós	99.	Fehér Ferencz	85.
" József	48.	" György	51.
Dömötör Teréz k. a.	49.	" István	63.
Dull László	102.	" László	93.
Eczken Sándor	77.	" Lászlóné	93.
Éder István	57.	Fekete Gergely	61.
Elek Károly	57.	" István	52.
Elekes György	45.	" Károly	42.
" Kálmán	68.	" Mihály	96. 98.
" Károly	41. 45.	" Pál	71.
Ercse Mihály	69.	" János	48.
Erdélyi Sámuel	72.	Felméri Mózes	93.
" Sámuel (ifj.)	74.	Ferencz Károly	69.
" Sámuel	98.	" József	73.
Erősi Pál	79.	" József	81.
Érsek Sándor	62.	Ferenczi Gyula	102.
Fábián András	86.	" Katalin	42.
" Dániel	54.	Filep Gáspár	60.
" Elek	59.	" Sámuel	98.
" Ferencz	72.	Finta István	90.

	Lap.		Lap.
Finta Sámuel	62.	Geréb Márton	96.
Fodor Dániel	67.	Gergely Károly	59.
" István	48.	" Lajos	69.
Fogarasi Ferencz	81.	" Lajos	73.
" István	58. 101.	" Mózes	75.
" László	55.	Sámuel	73.
Földesi Sándor	41.	" Sámuel	99.
Földvári Ferencz (mélt.)	76.	" József	68.
" József (mélt.)	61.	" József	73.
Forró Ferencz	103.	Gergelyfi György	48.
Fosztó Ferencz	96.	Gidai László	56.
Fülei Sámuel	101.	Gidófalvi János	72.
Fülöp Dániel	65.	Gilyén János .	50. 52.
Dániel	84.	Gócz Gábor .	87.
" Ferencz	82.	" Zsigmond	77.
Fü,,esi Ferencz	67.	Goetsmány János	88.
Gagyi István	91.	Gödri Ferencz	87. 94.
Gábos Dénes	78.	Gödri Lajos	69.
" Ferencz	85.	" János .	71.
" Lajos	84.	Gölduer Nándor	99.
Gabri Ferencz	85.	Gönczi Lajos	72.
Gál Domokos	88.	" János	99.
" Elek	57.	Görög György	90.
" Károly	58.	" József	81.
" Károly	95.	Graf Jakab .	49. 98.
" Sámuel	42. 43.	" Jakabné	49.
" Sándor	83.	Grohmann Károly	93.
" János	84.	Gruber Mihály	94. 99.
" Jonathán	56.	Gruzda Domokos	45.
Gálf István .	46.	Gulya János	64.
Galló József	55.	Gurzó István	52.
Garda Márton	67. 69.	Gyarmathi Sámuel . . .	69.
" József .	96.	Gyárfás Dom. (m.)	67. 81. 101.
Gáspár Albert	88.	" Imre (mélt.)	103.
" István	86.	" Sámuel	104.
" Lajos	65.	Gyenge András	86.
" László	85.	Gyepesi Ferencz	71.
" Sámuel	60.	Györbiri Benjámin	101.
" János	56.	Györfi István	80.
" János .	93. 95. 96.	Györke János	84.
" József	72.	Gyulai Miklós	54.
Gecse Benjámin	90.	Hadnagy Károly	72.

	Lap.		Lap.
Hadnagy Péter	46.	Indali Péter .	50. 95. 96. 98.
Hári Ferencz .	54.	Kabós József	53.
" Ferencz	61.	Kacsó Károly	75.
Hegedüs Gergely	76.	" Lajos	57.
" Lajos	46. 47.	Kádár Domokos	82.
" János	96.	" István	74.
Hegyi Elek	85.	" Márton	71.
Herczeg Sándor	50.	" János	72.
Herepei Gerő	98.	" József	72.
" Károly	96.	Kákai László	73.
" Károly	81.	Kakasi Márton	99.
Herman István	80.	" Mihály	74.
" József	78.	Kakucsi Elek	102.
Hideg István	63.	Kali Benjámín	76.
Hiri Ferencz	101.	" Benjámín	78.
Hory Farkas	50. 52.	" János	69.
Horváth Ádám	72.	Kállai István	82.
" Dániel	85.	" Sándor	46. 48.
" Ferencz	44.	Kálmán András	74.
" Ferencz	64.	" István .	51.
" Gáspár	99.	Kapronczai Benő	55.
" Gyula	98.	Karácson György	86.
" István	80.	" István . . .	83.
" Károly	43.	" Mózes (id.)	81. 83.
" Mihály . . .	55.	" Mózes	82.
" Mihály (mélt.)	67.	" Sámuel	83.
" Mózes	99.	Kasza Dániel	96.
" Sámuel	48.	Kátai Mózes	89.
" Sándor	69.	Kátó András .	87.
" József	60.	" Sándor	82.
Horváthi Domokos	60.	" József	82.
Ignác Ferencz	52.	Katona Márton	70.
" Károly	51.	Kele Izrael . .	49.
Imre István	104.	Kelecsényi Károly	79.
" Mihály .	93.	Kelemen Antal	68.
" Zsigmond	93.	" Endre	54.
Incze Ferencz	93.	" Ferencz	51.
" György . . .	90.	" Ferencz	89.
" Mihály (mélt.)	49.	" Gyula	101.
" Zsigmond	86.	" Sándor	76.
" János . . .	93.	" János	82.
Inczédi Zsigmond (b.)	61.	" József	55.

	Lap.		Lap.
Kemény Domokos (b.)	41.	Kis Mózes	97.
Ferencz, (b)	41.	Pál	56.
" Géza (b.)	46.	Pál	72.
" István (b.)	45. 46.	Pál	81. 84.
" István	58.	Pál	102.
" Kálmán (b.)	67.	Sámuel	77.
Keményfi Márton	57.	Sámuel	82.
Kerekes Márton	51.	Sándor	92.
" Sándor	101.	Jakab	88.
Keresztély Dávid	91.	János	75.
" Dénes	89.	János	77.
" Lázár	91.	János	89.
Keresztes Lajos	48.	József	56.
Keresztési Ferencz	72.	József	75.
" György	72.	" József	78.
" Miklós	70.	Kisantal Sámuel	89.
Kertész Elek	52.	Kispál Lajos	76.
" József	67.	" Sámuel	55.
Kese Pál	77.	" Sándor	96. 98.
" József	100.	Kócsi Károly	98.
Keszeg József	77.	Kocsis Dénes	48.
Kilyén Sándor	102.	" Elek	90.
Király István	74.	Koleza Lajos	87.
Kirinyi Lajos	42.	Kolesár István	81.
Kis Ádám	68.	" Lajos	53.
Albert	55.	Kolozsvári Antal	104.
Dániel	72.	" Károly	76.
Elek	70.	" László	63.
" Ferencz	71.	" Miklós	51.
" Ferencz	89.	" Sándor	96. 98.
" István	49.	Kolumbán Ferencz	77.
" Károly	54.	" Sándor	54.
" Károly	79.	Konez György	76.
" Károly	81.	" József	99.
" Károly	97.	Koneza László	80.
" Lajos	56.	" József	42. 44.
" Lajos	57.	Kondor Endre	55.
" Lajos	68.	Kónya András	50. 51.
" Lajos	72.	" János	53.
" Lajos	88.	" József	53.
" László	74.	Koos Ferencz	95.
" Mózes	72.	Korondi Mózes	100.
		" Sándor	66.

	Lap.		Lap.
Korondi János	68.	Köblös István	64.
„ József	71.	Ködöböcz Károly	55.
Koronka Gábor	99.	Kökösi Endre	99.
Kósa Mihály .	80.	Kölönte Lajos	48.
Kóti József	98.	„ József	81. 84.
Kozák Márton	101.	Költő László	56.
Kozma Ádám	79.	Körösi Ferencz	77.
„ István	50.	Kövér Lázár .	88.
Kovács Áron .	94.	Krasznai Sámuel	54.
Dániel . . .	68.	Kun Károlina k. a	83.
Domokos (ifj.)	101.	„ Károly . . .	58.
Domokos (id.)	101.	„ Kocsárd (gr)	42. 102.
Dénes	85.	Kusztos József	73.
Ferencz	57.	Küs József .	66.
Ferencz	70.	L akatos István	48.
Gusztáv	57.	„ Károly	63.
István	53.	Lányi Sándor	86.
István	85.	László Gergely	74.
István	91.	„ Ignác	82.
István	98.	Lajos	81.
Károly	57.	Mózes	92.
Károly	91.	Simon	80.
Lajos	56.	Zsigmond	93.
Lajos	91.	János	64.
László	44.	János	73.
Mátyás	73.	„ József . . .	66.
Mihály	82.	Lázár Mihály (mélt.)	86. 87.
Miklós	57.	90. 91. 103.	
Mózes	85.	Lénárd István	86.
Nándor	73.	„ Sámuel .	63.
Ódón .	96.	Lészai Dániel (dr.)	102.
Sámuel	58. 92.	Ferencz (mélt.)	50.
Sándor	57.	„ Lajos (mélt.)	50. 97.
„ Sándor	85.	Liber Lajosné	94.
Sándor	95.	Losonezi József	73.
Zsigmond	95.	Löcsei Lujza	93.
János	75.	Lőrincz Ferencz	52.
János .	96.	„ Gáspár	86.
József	78.	Lajos	89.
József	84.	Sándor	89.
„ József	89.	„ Dénes	102.
Kovácsi Mihály	64.	Lőrinczi Miklós	70.

	Lap.		Lap.
Lőinczi János	71. 72.	Máté Barabás	92.
Lucza Albert	47.	Dániel	63.
Lugosi István	102.	Elek	68.
Lukács Antal	42.	Farkas	65.
Farkas	95.	József	49.
Ferencz	80.	Mátyás Boldizsár	51.
József	62.	György	51.
Lukácsfi Lajos	86.	Károly	89.
Madaras Pál	60.	" Mihály	88.
János	74.	Mihály	48.
János	75.	Zsigmond	62.
Macskási Sándor	97.	József	78.
Magyari Dániel	72.	József	83.
István	89.	Medgyes Lajos	92.
Károly	88.	Ménasági Ferencz	47.
Magyarósi Ferencz	90.	Mentovich Ferencz	99.
József	68.	Menyhárdt András	83.
József	69.	Meszési László	55.
Makkai András	82.	Meszlényi Károly	93.
Dávid	75.	Meszta Lajos	53.
Márton	49.	Mezei András	48.
Maksai Áron	84.	Mike Lajos	53.
Elek	87.	János	50.
Gyula	84.	Miklósi József	103.
Károly	60.	Mihácz Elek	74.
Málnási Ferencz	72.	Mihálcz Elek	53.
Károly	72.	Mihály Endre	65.
János	81.	Gergely	71.
József	93.	József	48.
Mántó György	90.	Mihályfalvi Ferencz	92.
Márk Antal	80.	Lajos	91.
Mihály	90.	Mihályi Károly	47.
Mózes	95.	Károly	96.
Pál	81.	Miklós Miklós	46. 48.
Márkó József	87.	Miklósi János	83.
Márkus Sámuel	102.	Mikó Imre (gr.)	41 96. 103.
Marosi Sámuel	102.	Molnár Ábel	60.
József	57.	Ábel	70.
Marczian András	64.	Albert	86.
Marton András	60.	Albert	98.
Márton József	74.	András	74.
Máté Albert	68.	Áron	103.

	Lap.		Lap.
Molnár Bonaventura	92.	Nagy Ferencz	87.
Dániel	73.	" Ferencz	98.
Dániel	90.	" Gergely	88.
Ferencz	47.	" György	61.
György	76. 77.	" György	88.
István	56.	" Gyula	96.
Lajos	46.	" Ignác	102.
Márton	48.	" István	51.
Miklós	56.	" István	73.
Ráfáel	74.	" Károly	58.
Sámuel	46.	" Károly	77.
" Sándor	94.	" Károly	96.
" János	88.	" Károly	104.
Monostori Károly	79.	" László	54. 57.
Móré Albert	64.	" László	67.
Domokos	78.	" Lajos	54.
Károly	46.	" Lajos	58. 59.
Péter	77.	" Lajos	81.
Mörvai Mihály	60.	" Lajos	99.
Mózes István	68.	" Lajos	100.
" Mihály	68.	" Mihály	58.
Musnai Antal	68.	" Mihály	66 67.
Ferencz	67.	" Mihály	75.
" Pál	48.	" Miklós	92.
" Sándor	79.	" Mózes	74.
" József	70.	" Mózes	82.
" József	80.	" Pál	90.
Nagy Ábrahám	65.	" Péter	41. 49. 95. 96.
" Albert	67.	" Sámuel	66.
" Antal	94.	" Sámuel	70.
" Áron	87.	" Sámuel	78.
Benedek	52.	" Sándor	79.
Dániel	60.	" Sándor	55.
Domokos	47.	" Sándor	58.
" Domokos	78.	" Sándor	77.
" Elek	62.	" Sándor	84.
" Elek	63.	" Sándor	88.
" Elek	80.	" Sándor	88.
" Ferencz	54.	" Sándor	94.
" Ferencz	56.	" Tamás	45.
" Ferencz	71.	" Zsigmond	54.
" Ferencz	79.	" János	68.

	Lap.		Lap.
Nagy János	78.	Pál Ferencz	100. 101.
" János	86.	" Károly	100.
" József	75.	" Sámuel	90.
" József	95.	Palánki Károly	55.
Nemes Ferencz	75.	Pálfi Dénes	81.
" Károly	71.	" Mózes	83.
" Sámuel	83.	" János	88.
" Sándor	74.	Palkó György	83.
" József	83.	Pallos István	76.
Némethi Mihály	84	Pálosi Sándor	73.
" József	78.	Pánczél Ferencz	60.
Nyesti Lajos	57.	" Károly	93.
Nyilas Miksa	52.	Pap Elek	73.
Nyirő Lajos	52.	" György	56.
" Sámuel	51.	" István	93. 103.
" József	52.	" Mihály	95.
Oláh Miklós	57.	" Sámuel	58.
Olasz József	83.	" Sámuel	64.
Olosz Domokos	85.	" Jánosné (özv.)	48.
Orbán Antal	94. 104.	" József	43.
" Elek	72.	Parajdi Károly	72.
" Ferencz	69.	Parlagi Elek	55.
" Ferencz	83.	Pásztor Sándor	76.
" István	48.	Pataki Károly	57.
" István	76.	" Gyula	58. 92.
" István	88.	" Dénes	73.
" István	91.	" Lajos	74.
" Károly	73.	" Pál	100.
" László	88.	Pelei Lajos	53.
" Lajos	71.	Péntek József	57.
" Mihály	47.	Pénteki István	59.
" Mihály	92.	Perdi Mihály	90.
" József	76.	Pergő Márton	63.
Orosz Miklós	56.	Péter Albert	44.
Osváth Imre	56.	" Antal	64.
" Lajos	58.	" István	72.
" Mihály	43.	" István	75.
Ósz Lázár	75.	" István	83.
" Salamon	73.	" Károly	90.
" József	74.	" Lajos	86.
Paizs László	74.	" Pál	52.
Pál Balázs	83.	" József	46.

	Lap.		Lap.
Péterfi Elek . . .	75.	Salamon István	48.
" Ferencz (id.)	62.	" István	54.
" Ferencz (ifj)	70.	" József (dr.)	101.
" Károly	64.	Sámi László	98.
" Károly	94.	Sámuel József	78.
" Károly	99.	Sándor Domokos	103.
" Lajos	73.	" Ferencz	65.
" László	46.	" Gergely	82.
" József	59.	" Károly	84.
" József (id.)	70. 94.	" Mihály	90.
Pethő György	74.	" János	48.
" Mózes	86.	" János	96.
" János	89.	" József	44.
Petre Mózes	83.	" József	47.
Petri Ádám	99.	" József	82.
Pongrácz Sámuel	94.	Sándorházi György	65.
Porcsalmi Lajos	102.	Sárkány Dániel	68.
" László	57.	" Ferencz	96. 98.
Porzsolt Ádám	74.	" József	92.
Puskás Lajos	104.	Sármási Áron	43.
" János	78.	Schmidt György	96.
Pütkösti Ferencz	89.	Sebes György	56.
Püspöki Mihály	61.	Sebesi István (mélt.)	100.
" Sámuel . . .	56.	Sebestyén András	49.
R adák Ádám (bárá)	79.	" András	78.
Rácz Albert	100.	" Áron	49.
" Péter	55.	" Ferencz	51.
Radó Mózes	44.	" Károly	86.
Ráduly Sámuel	75.	" Péter	64.
" Zsigmond	80.	" Sándor	99.
Rákosi László	93.	" József	72.
" Lajos	71. 73.	Sepsi Mihály	63.
" Sándor	56.	Séra Ferencz	54.
Ravasz János	99.	" György	60.
Reiszner Mihály	81.	" János	56.
Réthy Mihály	90.	Silvester Domokos	100.
" János	43.	" János	71. 73.
Rettegi Sámuel	58.	Simó Géza	97.
Révai Lajos	93.	" Sándor	91. 92.
" Pál	103.	" József	70.
Rózsa Károly	54.	Simon Elek	69.
S alamon György	63.	Mózes	78.

	Lap.		Lap.
Simon János	77.	Szabó István (ifj.)	69.
József (id.)	68.	István (id.)	69.
József (ifj.)	71.	István	78.
József	84.	Károly	91.
József	94.	Károly	98.
Sipos József	65.	Lajos	54.
József	67.	Lajos	56.
Sófalvi Miklós	52.	Lajos	60.
Sándor	56.	Lajos	75.
Solymosi István	82.	Lajos	90.
Lajos	80.	Mihály	51.
Somogyi Sándor	65.	Pál	47.
Sámuel	54.	Pál	54.
Károly	55.	Sámuel	67.
Károly	57.	Sámuel	82.
György	58.	Sámuel	95.
Soós Antal	51.	Sándor	55.
Parkas	99.	Sándor	59.
Ferencz	60.	János	74.
Ferencz	89.	János	90.
József	88.	József (ifj)	63.
Soltész Sámuel	71.	József	64.
Strnád Gothárd	99.	József	67. 68.
Sükösd Dénes	75.	Szacsva János	94.
Ferencz	48.	Szacsvai Zsigm. (mélt.)	41. 97.
István	73.	Szalkai József	67.
Sándor	75.	Szalma György	69.
Szabó Ádám	41.	Mihály	71.
Ádám	48.	József	76.
András	90.	Szakács István	50. 52.
Áron	86.	István	63.
Bálint	56.	Miklós	60.
Dénes	89.	Pál	51.
Elek	57.	Sándor	76.
Elek	69.	János	51.
Elek	71.	János	52.
Ferencz	48.	János	92.
Ferencz	75.	Szász Béla	99.
Ferencz	77.	Domokos	49. 50. 98.
Ferencz	88.	Ferencz	74.
György	103.	Ferencz	98.
István	52.	Gergely	59.

	Lap.		Lap.
Szász Gerő	49. 50.	Szentgyörgyi Lajosns	50.
" István	47.	" Mózes	82.
" István	69.	" János	83.
" Károly	72.	" József	73.
" Lajos	49.	" József	85.
" János	66.	Szentiványi Ferencz	50.
" János	70. 73.	Szentkirályi Lajos	66.
" József	86.	" László	57.
Szathmári Ábel	74.	" Sámuel	55.
" Károly	96.	" Sándor	59.
" Sándor	63.	Szigeti Gy. István	48.
" János	63.	Szilágyi Farkas	93.
Szegedi Miklós	44.	" Károly	56.
Szekeres Elek	94.	" Károly	78.
Székely Dániel	47.	" Márton	54.
" Elek	47.	" Mihály	55.
" Elek	103.	" Pál (mélt.)	46.
" Ferencz	46.	" József	44.
" Gergely (mélt.)	86. 87.	Szilvási Sándor	76.
"	90. 91. 103.	Szini János	91.
" István	58.	Szija Elek	44.
" István	82.	Szláma Ferencz	69.
" Lajos	95.	Szotyori István	92.
" Lajos	103.	" József	89.
" László	45.	Szócs Dániel	89.
" Mózes	68.	" György	58.
" Mózes	86.	" Károly	54.
" Sámuel	76.	" Sámuel	56.
" Zsigmond	84.	" Sámuel (dr.)	92.
" János	78.	Szöllösi István	75.
" János	94.	Szuk György	96.
" József	62.	Takács József	45. 46.
" József	62.	" Mózes	81.
" József	99.	Tamó Károly	90.
Szemerjai János	94.	" Lajos	91.
Szénási Károly	60.	Tamás Dániel (id.)	52.
Szente József	96.	" Dániel (ifj.)	53.
Szentes Gyula	65.	" Ferencz	60.
" István	62.	" Gábor	93.
Szentgyörgyi Imre (mélt.)	94.	" Miklós	91.
" István	94.	Tankó Ferencz	43.
" Lajos	50.	" József	45.

	Lap.
Taenádi István	56.
" István (ifj.)	57.
Tatai Ferencz	52.
Técsi Károly	61.
László	54.
József	55.
Téglás György	80.
István	47.
Tegzi Mihály	70.
Teleki Domokos	67. 70. 94. 99.
Miklós (gr.)	67.
Sámuel (gr.)	67.
Sámmel	95.
Thoroetzka Miklós (ifj. gr.)	46.
Thuróczi Pál	76.
Timár Ferencz	60.
Károly	41. 79.
Tisza László (mélt.)	46.
Tokai János	76.
Sándor	58.
Tokus Sándor	46.
Toldalagi Viktor (gr.)	42. 70.
Tolnai H. Lajos	94.
Tolvaj Zsigmond	100.
Tompa Károly	98.
Tordai Sándor	74.
János	62.
Toth Imre	56.
Márton	74.
Mózes	49.
Tamás	49. 50.
Tamásné	50.
János	77.
Tönkö Mihály	58.
Török András	71.
Ferencz	45.
Ferencz (id.)	54. 55.
Ferencz (ifj.)	56.
István	71.
István	101.
Károly	65.
Trauzner Lajos	76.

	Lap.
Tulogdi István	51.
Turbucz Ferencz	93.
Tusa György	73.
János	91.
Ugrai Gyula	94.
Ugron János (mélt.)	100.
Urr György	99.
Urházi Antal	58.
Ujvári János	65.
József	62.
Ujvárosi Sándor	76.
János	76.
Zágoni Mózes	83.
Zafiri László	58.
Zakariás Dániel	42.
Károly	68.
Zatureczki István	86. 103.
Károly	47.
Zajzon Áron	91.
András	90.
Dénes	101.
Farkas	88. 104.
Ferencz	94. 100.
István	91. 92.
Mihály	86.
Zeyk Károly (mélt.)	79. 96.
József (mélt.)	102.
Zilahi Lászlóné (özv.)	50.
Ziliuczki Pál	67. 68.
Zoltáni Elek	92.
Imre	57.
Zöld János	68.
Zöldági Pál	60.
Zsigmond Ferencz	86.
István	88.
Lajos	77.
Péter	86.
József	69.
Jakab Albert	82.
Beniámin	42. 43.
György	51.
Lajos	69.

	Lap.		Lap.
Jakab Mózes	43.	Wass Ádám (gr.)	61.
" Mózes	85.	" Albert (gr)	61.
" Sándor	46.	Vas Dénes	88.
Jákó György	86.	" Ferencz	77.
" Mózes	81.	" György	64.
" Pál	62.	" István	72.
Jancsó Elek	104.	" Sámuel	56.
" Ferencz	92.	" Tamás	71.
" István	86.	Vásárhelyi Mihály	47.
" Lajos	95. 96. 98.	Vaska János	56.
" József	96.	Vajda Károly	71.
Jánosi György	75.	" Miklós	67.
" Sámuel	69.	" János	73.
" János	62.	Vajna Ádám	97.
" József	44.	" Antal	96.
Járai Károly	79.	" Áron	47.
Jenei Viktor	100.	" Ferencz	91.
Jónás Elek	53.	" Sándor	103.
" József	51.	Végh Gyula	58.
Józsa Izák	86.	Vékás Lajos	90.
" Lajos	88.	Vén Mihály	45.
" Sámuel	52.	Veres Ferencz	63.
" Zsigmond	78.	" Ferencz	81.
Vadas József	49.	" Imre	68.
Vályi Elek	66.	" Kálmán	97.
" Gábor	99.	" Károly	88.
" Pál	74.	" Károly	97.
" János	69.	" László	88.
Varga Áron	74.	" Márton	64.
" Ferencz	59.	" Mihály	62.
" Ferencz	68.	" Mózes	71.
" György	72.	" Sándor	91.
" Károly	42.	" Sándor	96.
" Sámuel	70.	" József	54.
" Zsigmond	78.	" József	72.
" János	60.	Verestói György	57.
" János	95.	" Sándor (id.)	58. 101.
" József	72.	" Sándor (ifj.)	58.
Váró Márton	43.	Wesselényi Farkas (báró)	101.
Varró István	66.	" Ferencz (b.)	58. 101.
" Lajos	79.	" Ferencz (ifj. b.)	101.
" József	70.	Vilmos Sándor	42.

	Lap.		Lap.
Vincze Dániel	95.	Viski József	51.
" Ferencz	53.	Vitályos György	91.
" István	47.	" János	88.
" István	63.	" József	93.
Viski Dániel	52.	Vitnajer Leopold	52.
" Pál	58.	Vitus Lajos	96.
" Sándor	52.	" József	68.
" Sándor	52.	Vizi György	74.
" Zsigmond	53.	Voczelka Ede	99.
" Zsigmond	73.		

Jegyzés- és helyreigazítás.

Az 1868-ik évi Névkönyv 27-ik lapján a ref. püspökök sorában a XXXIV-ik Antal János gen. notariussá lett választására nézve az év nem 1833, (a mi sajtó-hiba), hanem 1830. Ezen megnevezett évben választatott a dévai közzsínaton a derék Antal János közfőjegyzőnek, még pedig oly módon, hogy ő és Hegedűs Sámuel mindketten 12 szavazatot nyertek, s püspök Bodola János minervae calculussa döntött.

Basa Mihály, s. k.
közigazgató.

 Ara 40 kr. o. é.